

MARIA THUIN

Praktično vrtilarenje

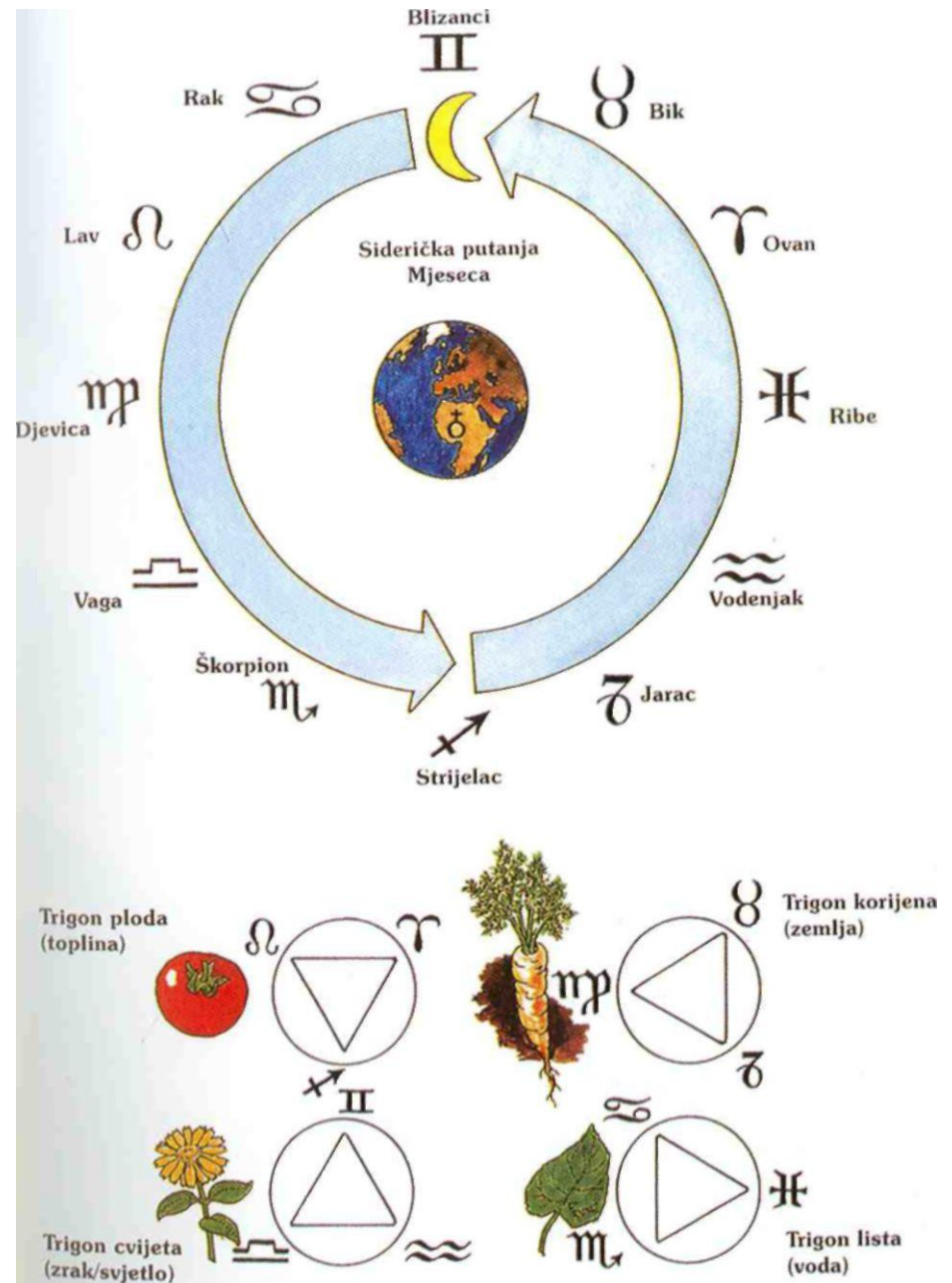
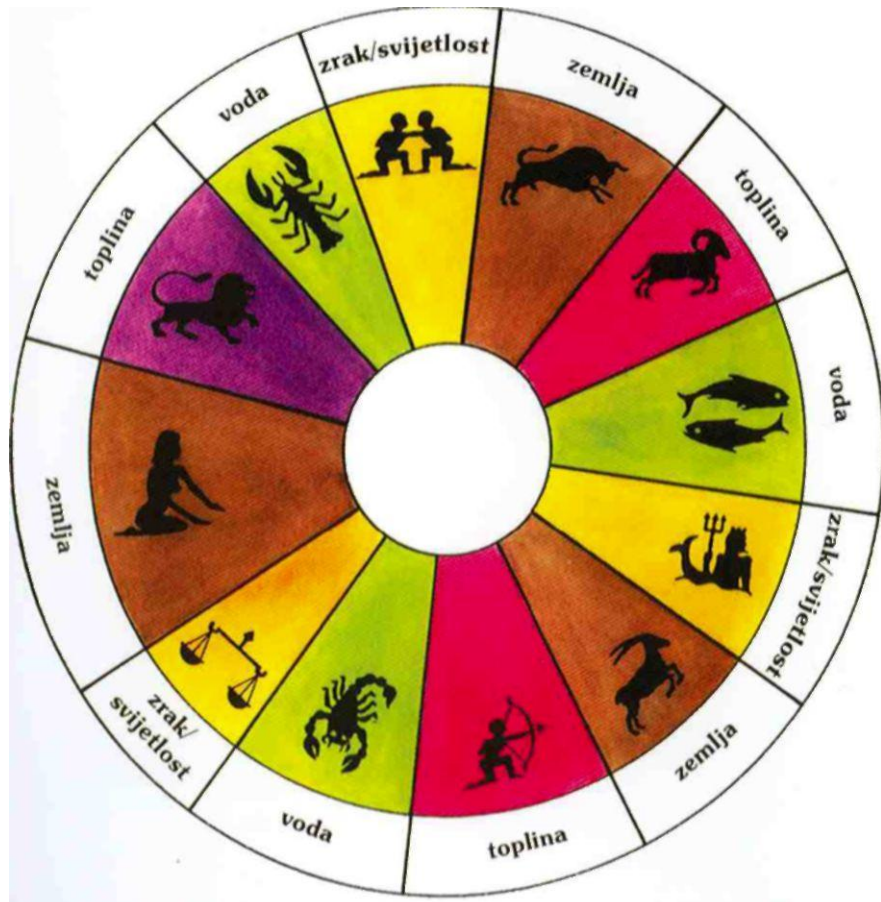
Biološko - dinamička metoda

Djelovanje zodiijaka i elemenata na temelju rezultata istraživanja Marije Thun

Zvijezda Zodiijaka prnose svoje impulse preko klasičnih elemenata (voda, zrak/svjetlo, zemlja i toplina) na tlo i dalje na biljke. Po tri savijezda se dodjeljuju jednom elementu. Kako imamo dvanaest područja Zodiijaka, nastaju četiri skupine koje nazivamo trigonima (vidi crtež, str.1.). Svaki od četiriju biljnih dijelova (korijen, list, cvijet, plod/sjeme) pripisujemo jednom trigonu. Područje Lava osobito pozitivno djeluje na sjeme. Za nas je položaj Mjeseca ispred tog zvijezda od presudne

važnosti. Putuje li Mjesec ispred zvijezda koje pozitivno djeluje na korijen, taj dan označavamo kao dan za korijen, dakle kad je Mjesec npr. ispred Bika. Te dane ćemo odabirati za sjetvu, presađivanje, njegu i berbu biljaka korijena. Na taj način postizemo najvišu kvalitetu i prinos, a plodovi se u skladištu najbolje drže. U te biljke ubrajamo npr. mrkvu, ciklu, rotkvice. To jednako vrijedi dane za list, dane za cvijet, dane za plod, odnosno plod/sjeme.

- dani za list
- dani za plod
- dani za korijen
- dani za cvijet
- dani za plod/sjeme.

MARIA THUN

PRAKTIČNO VRTLARENJE

Biološko-dinamička metoda

Dani za sjetvu
Dani za presađivanje
Dani za berbu

Zagreb, 2009.

SADRŽAJ

Predgovor hrvatskom izdanju7	Analiza tla.....33
	Obradivanje tla.....33
Predgovor8	Toplina tla.....36
Zodijak9	Malčiranje37
Povezanost s kozmosom10	Kompost38
Siderički mjesec.....12	Biljni kompost.....42
Planeti i njihov utjecaj na Zemlju.....15	Kompost od korova.....43
	Kompostiranje trave.....43
	Brzo kompostiranje tvari životinj. podrijetla.....44
Sjetveni kalendar17	Kopriva i njena primjena45
Sjetva18	24-satni ekstrakt.....45
Biljke koje sijemo u dane za korijen.....18	Gnojnica od koprive kao poticajno sredstvo.....46
Biljke koje sijemo u dane za list.....18	Poticanje rasta biljaka primjenom gnojnice od kopriva.....47
Biljke koje sijemo u dane za plod.....19	Gnojnica od raznog bilja48
Biljke koje sijemo u dane za cvijet.....20	
Sjeme.....20	Pripravci gnoj iz roga i kremen iz roga49
Okopavanje23	
Presadivanje25	Pripravak od kravlje balege po M.Thun52
Razmnožavanje reznicama27	Kameno brašno55
Berba i konzerviranje28	Bazaltno brašno.....55
Doba dana.....31	
Tlo32	Zelena gnojidba56

PREDGOVOR

HRVATSKOM IZDANJU

Izmjenjivanje usjeva i plodored	58	Luk.....	97
Zalijevanje	66	Češnjak.....	98
Kakvoća vode.....	67	Krumpir.....	98
Opasnost od kasnih proljetnih mrazeva	69	Biljke lista	101
Veliki petak, Velika subota	70	Kupusnjače.....	102
Korov	71	Kupus.....	102
D8-koncentrat za suzbijanje korova.....	71	Korabica.....	102
Preventiva.....	75	Cvjetača.....	102
Gnojnica od korova.....	75	Salata glavatica.....	103
Različiti korovi.....	76	Matovilac.....	103
Gljivične bolesti biljaka	78	Cikorija.....	103
Preslica.....	79	Špinat.....	103
Recept za suzbijanje gljivičnih oboljenja.....	80	Peršin.....	104
Gljivične bolesti na različitim biljkama.....	81	Trava.....	104
Životinjske štetočine	84	Biljke cvijeta	106
Štetočine na kupusu i mrkvi.....	85	Cvijeće za rez.....	108
Puževi.....	88	Lukovičasto cvijeće.....	108
Metode smanjivanja prekobrojnih štetočina.....	91	Ljekovite biljke.....	108
Biljke korijena	95	Brokula.....	110
Mrkva.....	96	Biljke za biološko-dinamičke pripreme.....	111
Cikla.....	96	Biljke ploda	112
Rotkvice.....	97	Grašak i grah.....	113
Celer.....	97	Leća.....	113
		Rajčica.....	114
		Jagoda.....	114
		Voće i jagodičasto voće.....	116
		Kazalo.....	121
		Opaska urednice.....	123

Knjiga koju držite u rukama plod je dugogodišnjeg iskustva autorice, koja je prije 40 godina počela istraživati zašto se biljke različito "ponašaju" zavisno od vremena sjetve. Tijekom svojih istraživanja došla je do brojnih praktičnih saznanja koja nam nesebično poklanja u ovom priručniku koji će postati sastavni dio kućne biblioteke svih onih kojima je stalo do očuvanja vlastitog zdravlja, zdravlja svojih bližnjih i opstanka života na zemlji.

Ova knjiga se može smatrati sastavnim dijelom Mjesečevog sjetvenog kalendara, koji se kod nas izdaje već četvrtu godinu. Kalendar nas upućuje kada je najbolje posijati ili posaditi, njegovati i ubrati pojedinu skupinu biljaka (korjenaste, lisnate, plodonosne ili cvjetne), a ovaj priručnik daje odgovor na pitanje kako to učiniti na najbolji mogući način.

Danas, u vrijeme novih opasnosti od genetski manipuliranog sjemena i transgenic biljaka (ranije smo se bojali "samo" pesticida i mineralnih gnojiva), autorica nas uči kako ćemo uzgojiti vlastito sjeme vrhunske kakvoće, kako se "nositi" sa

štetočinama i korovima, a sve uz pomoć pripravaka i čajeva od ljekovitog bilja, slijedeći prirodne sile i ritmove koji nas okružuju.

Uvjerena sam da će ovaj prekrasni priručnik gospode Marije Thun obradovati sve korisnike Mjesečevog sjetvenog kalendara diljem Hrvatske, a one koji do sada nisu upoznali prednosti primjene Kalendara potaknuti da i oni počnu raditi u skladu s prirodom.

Zato sam sretna što smo uspjeli prevesti i izdati knjigu koja će nam svima upljepšati i olakšati rad u vrtovima. Slijedeći prirodne ritmove (prema savjetima iz knjige) postajemo prijemčiviji za prirodu oko nas i postupno život postaje puniji i ljepši.

Hrvatsko izdanje knjige izlazi uoči Dana planeta Zemlja 1999. i svojevrsni je poklon svima nama s naputcima kako njegovati i čuvati ovu našu jedinu majčicu Zemlju.

Zlata Nanić
Zagreb, proljeće 1999.

PREDGOVOR

Knjiga koja je pred Vama donosi pregled dometa naših dosadašnjih pokusa i istraživanja. Ti rezultati su već ranije objavljeni u raznim časopisima i u izdanjima vlastite naklade. Iz našeg sveukupnog rada teme smo birali tako da su u središtu pozornosti pitanja koja si vrtlar postavlja u vezi sjetve, obrade tla i uzgoja biljaka.

Pokuse smo vršili na temelju biološko-dinamičkog načina gospodarenja. Ta je metoda razvijena i unapređivana prema preporukama Rudolfa Steinera kako ih je on iznio u svom tečaju za poljodjelce i vrtlare, 1924. godine. Takav način rada najstariji je u današnjim alternativnim nastojanjima u poljoprivedi. U mnogobrojnim pokusima uspoređivali smo ga s drugim biološkim ili konvencionalnim metodama. Pripravci koji se u knjizi na raznim mjestima spominju također su izrađeni prema preporukama Rudolfa Steinera, kao i postupak za spaljivanje životinjskih štetočina i koroza. Zahvaljujući našim dugogodišnjim istraživanjima mogli smo uočiti veliku raznovrsnost kozmičkih utjecaja. Time smo proširili naše spoznaje glede značajne povezanosti biljnog svijeta s kozmičkim djelovanjem, što za praktičara može biti od velike koristi.

Suradnica kod procjenjivanja ulja. Različiti postupci s uljaricama odražavaju se na kakvoći i količini dobivenog ulja.

Maria Tlučen

ZODIJAK

Zodijak se sastoji od dvanaest zvijezda ispred kojih, tijekom godine, sa Zemlje doživljavamo Sunce. I Mjesec i planeti kreću se samo ispred tih zvijezda. Prolazeći ispred tih područja, Mjesec i planeti posreduju impulse na Zemlju (vidi crtež na prednjem preklopu ovitka). Biljka ima sposobnost u svome liku učiniti vidljivim djelovanja koja dolaze s tih zvijezda. I u stvaranju hranjivih tvari kao što su npr. bjelančevine, masti, ugljikohidrati i soli, ona je prijemljiva za utjecaj kozmičkih ritmova; oni potiču i njen rast.

Granice, odnosno prijelaze od jednoga zvijezda do drugoga, ustanovili smo tako što smo mnoge biljke sijali svakog sata. Bio je to, doduše, ogroman posao i utrošak vremena, ali su nam biljke jasno i nedvosmisleno pokazale put pojedinih impulsa. Međutim, dolazilo je do odstupanja kad bi se Mjesec na svojoj putanji nalazio u perigeju (Pg) ili apogeju (Ag), odnosno najbliže Zemlji ili najviše udaljen od nje. Te pomake treba svake godine iznova utvrditi kako bismo ih mogli iskoristiti za naš Mjesečev sjetveni kalendar.

U sadašnje vrijeme Sunce stoji ispred ovih zvijezda Zodijaka:

Ribe od 11. ožujka do 17. travnja
Ovan od 18. travnja do 12. svibnja
Bik od 13. svibnja do 19. lipnja
Blizanci od 20. lipnja do 18. srpnja
Rak od 19. srpnja do 9. kolovoza
Lav od 10. kolovoza do 14. rujna
Djevica od 15. rujna do 31. listopada
Vaga od 1. studenoga do 18. studenoga
Škorpion od 19. studenoga do 18. prosinca
Strijelac od 19. prosinca do 17. siječnja
Jarac od 18. siječnja do 13. veljače
Vodenjak od 14. veljače do 10. ožujka

POVEZANOST S KOZMOSOM

Mala knjižica Ruclolfa Steinera "Praktično izgrađivanje mišljenja" potaknula nas je prije 42 godine da počnemo promatrati biljke na način koji inače nije uobičajen. Vrlo brzo se pokazalo da je unatoč istim uvjetima kod obrade zemlje, kao npr. predašnjeg nasada (usjeva), gnojenja i sjemena dolazilo do znatnih razlika. Tako je često jedna gređica imala veći prinos od druge gređice iste površine. S obzirom da su uvjeti zasijavanja bili isti, razlozi za to nisu mogli biti u "prostoru" -da to tako nazovemo - već ih je trebalo

potražiti u "vremenu". Tako su počela istraživanja čije rezultate možete naći u ovoj knjizi.

Cvjetača: Kozmički aspekt dana sjetve pokazuje se u oblikovanju, stvaranju ploda. Desno i lijevo, cvjetača posijana u dane za list, stvara čvrste pupoljke, dok zasijana u dane za cvijet (sredina) ima rastresitu glavicu i brzo odlazi u cvijet.

Znamo da se svi organski procesi na Zemlji ponavljaju u "vremenu". Mnogi od ovih tijekova uvijek se ponovno vraćaju ustaljenim ritmom. Najpoznatiji primjer je ritam dan-noć koji kod čovjeka izaziva vrlo velike razlike u svijesti (budno stanje, san, snovi). Ritam dan-noć nastaje vrtnjom naše Zemlje oko vlastite osi. Na strani okrenutoj prema Suncu je dan, a na suprotnoj noć. I godišnji tijek ima ritam koji se uvijek iznova ponavlja. Zemlja se tijekom godine jedanput okrene oko Sunca. Početkom siječnja je bliža Suncu, a početkom srpnja je udaljenija od njega. Smjena godišnjih doba: proljeće, ljeto, jesen i zima nastaju zbog nagiba Zemljine osi. Kako ta os ne stoji okomito na Zemljinu putanju, već je prema njoj nagnuta otprilike 66 stupnjeva, na polovima se izmjenjuju potpuni mrak zimi i neprekidno djelovanje Sunčeva svjetla ljeti. Proljeće i jesen su umjerena godišnja doba, međudoba. Naprotiv, na ekvatoru dan i noć traju jednako dugo tijekom cijele godine, svaki po dvanaest sati. Osim godišnjih doba koja su uvjetovana odnosom Zemlje spram Sunca, na životne procese na Zemlji djeluju još i ritmovi planeta i Mjeseca. Planeti našeg Sunčevog sustava su Merkur, Venera, Mars, Jupiter, Saturn, Uran, Neptun i Pluton. U stvaranju i oblikovanju "svoga tijela", biljke su u stanju učiniti vidljivim

(npr. salata glavatica u svojoj glavi) impulse koji dolaze od planeta, kao i od Sunca i Mjeseca. Sadržaj bjelančevina, masti, ugljiko-hidrata i soli također je ovisan o tim impulsima.

Tijekom naših istraživanja sve je očitiji postajao temeljni zakon: zvijezda Zodiaka su od velike važnosti za rast biljaka. Ona djeluju putem Sunca, Mjeseca i planeta, a ovi svoje snage posreduju biljkama preko klasičnih elemenata topline, svjetla/zraka, vode i zemlje.

Vrijeme sjetve - dakle kada sjeme biva predano zemlji - djeluje i oblikuje najjače. Vrijeme presađivanja je također od velikog značenja. Ono može pojačati ili oslabiti impuls sjetve.

Isto tako je važno i vrijeme obrađivanja tla jer pri tome zemlju otvaramo utjecajima i poticajima kozmosa. Ako je trenutak povoljno odabran, potičemo rast. Odlučujuće je i doba berbe. Pobiremo li npr. u nepovoljno vrijeme sjeme ili dijelove biljaka koji će poslužiti za razmnožavanje, sljedeće godine bit će više bolesnih i slabih biljaka. Plodovi koje uskladišćujemo brže će trunuti ako smo ih pobirali pod nepovoljnim kozmičkim impulsima. Više o tim povoljnim trenucima možete pročitati na stranicama 18-31 gdje smo saželi rezultate naših istraživanja o pojedinim vrstama biljaka. Ostale rezultate možete naći na strani 95 i dalje.

Luk iz prošlogodišnje berbe u svibnju. Izvađen na dan za list (na slici lijevo s oznakom AK) trune. Izvađen na dan za plod i dan za cvijet (oznake WK i LK) počinje tjerati. Samo onaj pobran u dane za korijen ostaje jedar, kao i onaj pobran u rujnu koji ostaje takav sve do sljedećeg kolovoza (oznaka EK).

Siderički Mjesec

Mjesec u 27.3 dana jedanput obiđe Zemlju. Za vrijeme tog kruženja prolazi mimo svih 12 područja Zodijskoga. Svaka dva do četiri dana dolazi pred novo zvijezde. Mjesec posreduje na našu Zemlju snage onog zvijezda ispred kojeg putuje i to putem klasičnih elemenata (toplina, zrak/svjetlo, voda, zemlja) - vidi tabelu str. 13 i crtež na prvom preklopu ovitka. Po tri zvijezda uvijek tvore jedan trigon. Dvanaest zvijezda Zodijskoga tvore četiri trigona, svaki s po tri zvijezda. Svaki od trigona pripisujemo jednom od klasičnih elemenata (vidi tabelu na str. 13 i crtež na str. 1).

U početku smo tek usput primjećivali da je i promatranje vremenskih prilika potrebno za naša istraživanja u vezi biljaka. No, pri tom promatranju se vrlo brzo pokazalo da i tu postoje zakonitosti. Tako su dani što su donosili dobar razvitak lišća pokazivali veliku sklonost vlazi. Dani s najvećom vlagom i s najviše oborina u mjesecu, uvijek su bili ti "dani lista". Iz promatranja vremena također je proizlazilo da klasične elemente treba dodijeliti određenom biljnom organu (vidi tabelu dolje).

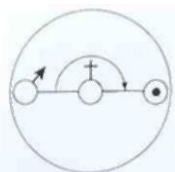
Kao što smo već spomenuli, Mjesec dolazi svaka dva do četiri dana pred novo zvijezde. To znači da se svaka dva do četiri dana pojedini impulsi mijenjaju

(vidi tabelu, npr. nakon dva do četiri dana voda se mijenja u toplinu). Približno svakih devet dana Mjesec dolazi pred trigon snaga jednog te istog tipa i onda djeluje isti impuls. Okopavanjem i prskanjem kremenom, koje provodimo u ritmu trigona, ponovno potičemo impuls što ga je sjeme primilo za sjetve.

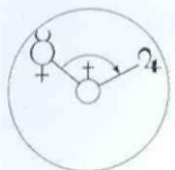
Te temeljne zakonitosti, međutim, ne vrijede uvijek. Opozicije planeta mogu te impulse promijeniti, položaji trigona mogu aktivirati neki drugi element, a ne onaj što ga Mjesec toga dana posreduje. Brojne konjunkcije djeluju negativno.

Zakonitosti koje proizlaze iz pokusa s biljkama i iz promatranja vremenskih prilika možemo sažeti u sljedećoj tabeli:

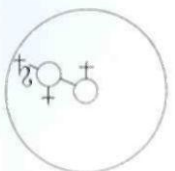
Zvijezde	Element	Mikroklima	Biljni organ
Řibe	voda	vlažno	list
Ovan	toplina	toplo	plod
Bik	zemlja	prohladno/hladno	korijen
Blizanci	zrak/svjetlo	zračno/svjetlo	cvijet
Rak	voda	vlažno	list
Lav	toplina	toplo	plod/sjeme
Djevica	zemlja	prohladno/hladno	korijen
Vaga	zrak/svjetlo	zračno/svjetlo	cvijet
Škorpion	voda	vlažno	list
Strijelac	toplina	toplo	plod
Jarac	zemlja	prohladno/hladno	korijen
Vodnjak	zrak/svjetlo	zračno/svjetlo	cvijet

Lijevo: Na slici prikazani položaji planeta mogu mijenjati impulse koje bi zvijezde posredstvom Mjeseca u normalnim uvjetima imalo na biljku. (Zemlja je uvijek prikazana u sredini vanjskoga kruga).

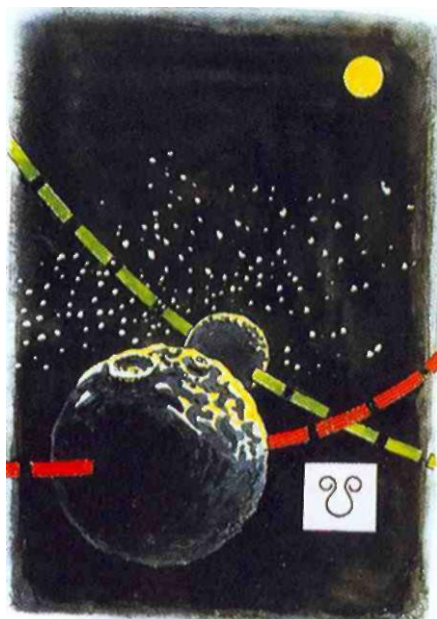

Lijevo gore: Opozicija Marsa (lijevo) i Sunca (desno).

Sredina lijevo: Trigonski položaj Merkura (lijevo) i Jupitera (desno).

Lijevo dolje: Konjunkcija Saturna (lijevo) i Venere (sredina).

Uz crtež desno gore: Negativne impulse na biljke donose npr. dani u kojima se dva planeta susreću na križanjima svojih putanja (tzv. vrijeme čvorova). To stvara preduvjete za pomrčinu. U te dane se ne preporuča sjetva.

Negativna djelovanja donose npr. dani kad Mjesec na svojoj uzlaznoj ili silaznoj putanji siječe Zemljinu putanju (ekliptiku). Ta se djelovanja još pojačavaju kad se Mjesec i planeti susreću na križanjima svojih putanja, tzv. čvorovima. (Vidi crtež desno gore). Na taj način dolazi do pomrčina i pokrivanja, i planet bliži Zemlji prekida ili mijenja djelovanje udaljenijeg planeta. To vrijeme nije pogodno ni za sjetvu ni za berbu. Ovo je bio tek kratak uvid u način proračunavanja. Nije potrebno poznavanje astronomije da bismo vrtlarili prema preporukama za sjetvu. Sva promijenjena i negativna djelovanja uzeli smo u obzir u našoj

knjižici Mjesečev sjetveni kalendar, koji svake godine pripremi i izdaje naklada M. Thun.

Planeti i njihovo djelovanje na Zemlju

Kako bi mogli sudjelovati u stvaranju vremenskih prilika, planeti se isto, baš kao i Sunce i Mjesec, služe klasičnim elementima: toplinom, zemljom, zrakom/svjetlom i vodom kao posrednicima na Zemlji.

Taj poredak je prikazan na sljedećoj tabeli:

Planeti i Sunce	Element	Zvijezde zodijaka
Saturn, Merkur, Pluton	toplina	Ovan, Lav, Strijelac
Sunce	zemlja	Bik, Djeвица, Jarac
Jupiter, Venera, Uran	zrak/svjetlo	Blizanci, Vaga, Vodenantak
Mars, Mjesec, Neptun	voda	Rak, Škorpion, Ribe

Planet je nebesko tijelo koje se kreće oko Sunca.

Ako klasični planeti stoje ispred zvijezda s kojima imaju isti element djelovanja, djelovanje se pojačava (primjer: Merkur ispred Oвна). Naprotiv, dolazi do slabljenja utjecaja, ili se on na Zemlji uopće ne ispoljava, ako planet stoji ispred zvijezda koje djeluje s drugačijim elementom.

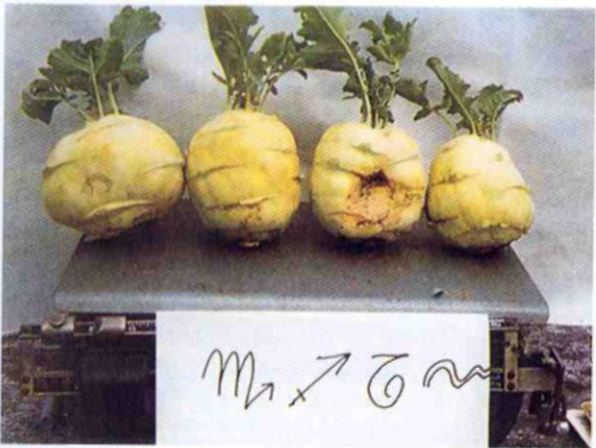
Evo još nekoliko primjera: Ako planet topline poput Merkura prolazi ispred zvijezda Oвна, onda se njegovo djelovanje pojačava, međutim, ako je ispred područja Bika, ne primjećuje se ništa od njegova toplinskog djelovanja:

ono se, dapače, može prometnuti u hladnoću. Dode li Merkur pred vodeno zvijezde npr. pred Škorpiona, onda je moguće da zbog djelovanja topline dođe do oborina.

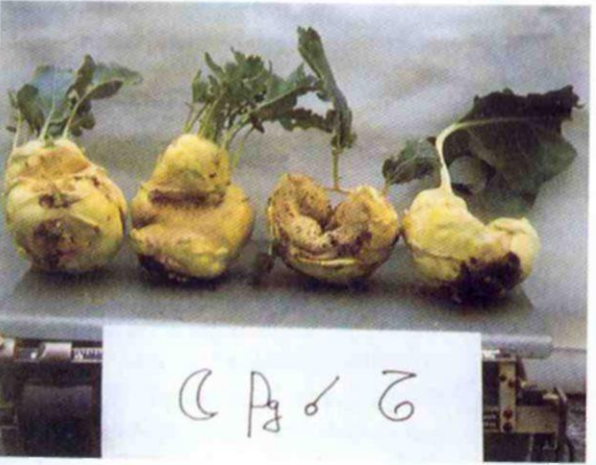
Putuje li Venera ispred nekog zvijezda zračka/svjetla kao stoje npr. Vaga, stvaraju se preduvjete za plavo nebo i duga sunčana razdoblja te bistro ozračje. Međutim, ako Venera dode pred zemljano zvijezde kao npr. pred Djevicu, ona potiče pro hladne

noći i nastanak magle. Pred vodenim zvijezdama, Venerino djelovanje zrak/svjetlo ne dolazi do izražaja niti do prevlasti. Putuju li Mjesec i planeti koji djeluju putem elementa vode ispred područja Zodijaka, koje se također očituje posredstvom elementa vode, moramo računati s kišnim odnosno snježnim razdobljima. Postoje još i drugi brojni utjecajni čimbenici kao što su npr. opozicije planeta međusobno ili prema Suncu. Takve konstelacije najčešće posreduju snage pospješivanja rasta.

SJETVENI KALENDAR

Korabica, sorta "Bijeli Rogli's"
 Lijevo: sjetva u dane za list donosi spljošteno okruglaste, vrlo nježne korabice.
 Druga s lijeva: zasijane u dane za plod, izrastaju previše u visinu i rado postaju šupljiliste.
 Treća s lijeva: sjetva u dane za korijen donosi krastava mjesta i korabice koje iako postaju drvenaste.
 Desno: korabice posijane u dane za cvijet donose "plodove" koji u sredini naglo tjeraju i odlaze u cvijet.

Ove korabice su posijane u vrijeme Mjesečeve blizine Zemlji (Pg). Od 50 sadnica polovica ih je razvila ovakve "plodove".

Dok se kod planeta Urana može ustanoviti povezanost s elektricitetom, kod Neptuna je to magnetizam, a kod Plutona povezanost s vulkanizmom.

Na osnovu naših iskustava utvrdili smo da su za vrtlare i poljodjelce od odlučujućeg značenja djelovanje planeta, zvijezda Zodijaka i drugih činitelja iz područja izvan Zemljine atmosfere. Svake godine

izdajemo Mjesečev sjetveni kalendar gdje možete naći navedene povoljne i nepovoljne dane za sjetvu, presađivanje i obradu zemlje kao i savjete za berbu, skladištenje i konzerviranje plodova.

Svibanj 1999

Svibanj 1999					
Datum	Mjesec	Konstelacija	Učljak elementa	Učljak na dio bilja	Mogućnost
1. Su	h	A X b	svjetlost	cvijet	N
2. Ne	i 3	IY7	svie/voda	cvijet do 9. od 10 list	
3. Po	i		voda	list	
4. Ut	i 18		voda/toot	list do 17. od 18 plod	
5. Sr	i	G16	toolina	plod kraj presadnje 10	Vu
6. Ce	i		toolina	plod	
7. Pe	k 5		toot/zem	plod do 4. od 5 korjen	Po H
8. Su	k	E18	zemia	korijen do 16 i od 20	Oo
9. Ne	i 10		zem/svie	korijen do 9. od 10 cvijet	
10. Po	i		svjetlost	cvijet	Oo N Vu
11. Ut	a 7		svie/voda	cvijet do 6. od 7 list	Po
12. Sr	a		voda	list do 8	Tu
13. Ce	b 22	Spasovo	voda/toot	plod od 22	
14. Pe	b	A X c	toolina	plod	
15. Su	c 12	C13	toot/zem		N
16. Ne	c		zemia	korijen	
17. Po	d 20		zem/svie	korijen do 19. od 20 cvijet	N
18. Ut	d	F13	svjetlost	cvijet pocetak presadnje 13	N Vu
19. Sr	e 19		svie/voda	list do 18. od 19 list	Vi
20. Ce	e		voda	list	
21. Pe	f 8	D5	voda/toot	list do 3. od 8 plod	
22. Su	f		toolina	plod do 17	Vu Vi
23. Ne	f	Dufavi	toolina	plod od 17	Vi
24. Po	g 1		zemia	korijen od 1	Vi
25. Ut	g		zemia	korijen do 15 - - - - - 26	
26. Sr	g	dE	zemia	korijen od 18	
27. Ce	h 21		zem/svie	korijen do 20. od 21 cvijet	
28. Pe	h		svjetlost	cvijet	Vu
29. Su	i 9	IY9	svie/voda	cvijet do 10. od 11 list	Oo
30. Ne	i	B7	voda	list	
31. Po	i 23		voda/toot	kor. od 16. 17-22 list 23 plod	Vu Vi

Svibanj 1999

Astrološki znakovi upotrebljeni u kalendaru

Zvijezda	Planeti
a	Bila m Zemlja B Utkop Vi vjeh
b	Ovan n Venere C Mladak N olja
c	Bik o Merkur D solzani Evor Pa pobrs
d	Bizanci p Mars E solzani Evor Op opasnost u
e	Rak q Jupiter F solzani Mjesec Vu vulkanska erupcije
f	Lav r Saturn G solzani Mjesec Na neregula
g	Djevica s Uran H solzani Zemlje Pa padalina
h	Vaga t Neptun IY dobitak od Zemlje Tu sala
i	Škorpion u Pluton J pomelica
j	Strijelac v opozicija K pomelica
k	Jarac w konjunkcija L trigon
l	Vodnjak A Sunce x Mjesec

Sjaja

1.	Od 8. do 19. Merkur dolazi pred područje Oвна. Zagrjava se tlo, a i noći postaju toplije. 8. svibanj je još jednom posebno pogodan za navrtanje u područjima kasne vegetacije. Krumpir za jelo saditi tijekom dana korijena. Za sjemenski krumpir ih za metodu okuiranja (opremljanja) pogodan je 14. Cvjetove maslačka valja sakupljati tijekom dana cvijeta.
2.	Razdoblje presadnje od 1. do 4. i od 18. svibnja u 13 sati nadalje. Nakon 7. pčelarje je pogodno vrijeme za uzgoj matice, i to tijekom Dana cvjetanja. Nakon 8. dobre su mogućnosti skupljanja meda. Razne vrste moljaca spaljivati 13.5. oko 22 sata.
3.	14. je pogodan dan za cijepljenje voćki.
4.	Za bodnarenje: Pripravci ase dozrijeti za vađenje oko 14-og.
5.	Jabukove pipe i slične štetiočnice valja loviti muholovkom kad pola u pajašca i spaljivati ih ispod voćki. Kuke kornjače, varu, kumprove zlatice, buhače i kupuzne stjenice spaljivati 15.5. poslije podne, zatim njihov pepeo jedan sat usitnjavati u taroniku te taj dinamizirani pepeo pomoću soljenke posipati po najprikladnijem mjestima. Rovce valja sakupljati 25. svibnja navečer i spaliti ih 30.5. rano ujutro. Pepeo treba jedan sat usitnjavati u taroniku i zatim pomoću soljenke sipati u rovove.
6.	Kosiča trave: Razdoblje od 7.5. do 1.6. pogodno je naročito u Dane cvjetanja, za kosiču trave. Opasnost od noatnog mraza 7., 25. i 31. svibnja.
7.	Drvenae: 7. i 27. pogodni su za sjetvu ili presadnju brejesta, hrasta, breskve, masline i oraha. 29. 5. je pogodan za hrast, javor, cedar i jestivi kestjen, a 31.5. za smreku, jelu i bor.

SJETVA

Trenutak kada sjeme predajemo Zemlji najviše utječe na rast, zdravlje i urod. Da bismo pronašli najpovoljniji termin, moramo razmisliti koji dio biljke, koji biljni organ želimo ubrati u svakom pojedinom slučaju. Ako je riječ o sjetvi mrkve, onda je korijen ono što želimo uzgojiti. Sjetvu, dakle, treba provesti na dan koji pogoduje korijenu (vidi i tabelu strana 13.). Prema našim dugogodišnjim istraživanjima i pokusima treba razlikovati četiri skupine biljaka: biljke korijena, biljke lista, biljke cvijeta i biljke ploda. Za sjetvu biljaka korijena preporučuju se dani za korijen, za biljke lista dani za list.

itd. (vidi i crteže na stražnjem preklopu ovitka). U slučaju da tamo ne nađete biljke koje tražite, možete i sami načiniti podjelu. Jednostavno razmislite što želite ubrati -taj biljni organ je odlučujući.

Biljke koje sijemo u dane za korijen

Ove biljke donose *'plod" u području korijena. U tu skupinu spadaju: celer, repa, mrkva, pastrnjak, rotkvica, rotkva, cikla, crni korijen i peršinov korijen. Najveće prinose i dobro podnošenje skladištenja postizemo ako sijemo u dane za korijen. Isto vrijedi i za krumpir, luk i češnjak.

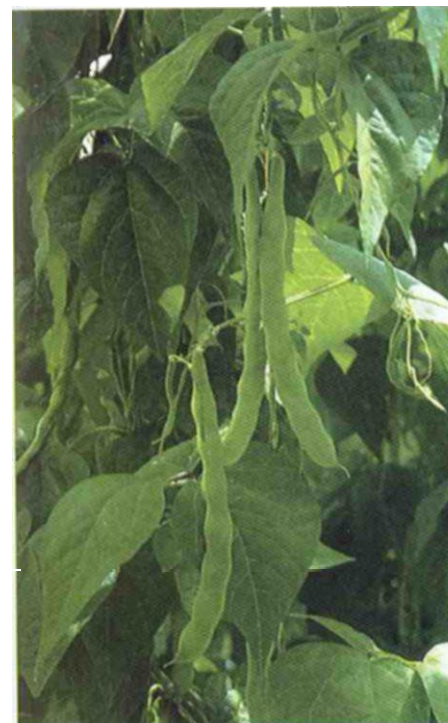
Biljke koje sijemo u dane za list

U ovu skupinu spada većina kupusnjača, ali i korabica i cvjetača dok brokulu ubrajamo u biljke cvijeta. Osim toga, ovamo se svrstava salata, matovilac, endivija, cikorija, špinat, blitva, šparoga, komorač i trava. Ovamo još ubrajamo peršin (list) i ono začinsko i ljekovito bilje koje ne sadrži eterička ulja.

Sjetva najviše utječe na razvitak biljke.

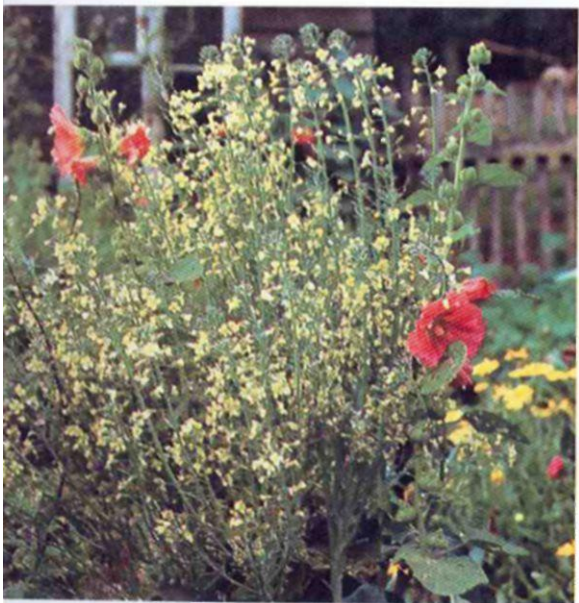
Košare sa špinatom:
prinosi su oko 30% viši
ako smo sjeme sijali u
dane za list.

Mahune ubrajamo
u biljke ploda.

Biljke koje sijemo u dane za plod

U ovu skupinu spadaju sve biljke koje daju plod u području sjemena: grah (mahune), grašak, leća, soja, kukuruz, rajčica i paprika, zatim sve vrste bundeva, tikvice i krastavci, sve vrste žitarica bilo ozime bilo jare.

Biljke koje sijemo u dane za cvijet

U biljke cvijeta spada cvijeće, lukovičasto cvijeće, brokula, mnoge ljekovite biljke i biljke za pripravke od kojih pravimo biološko-dinamičke pripravke za kompost (vidi stranu 41.). No, ne samo zasijanje, već i presađivanje i njegu biljaka cvijeta treba vršiti u dane za cvijet.

Sjeme

Nije dovoljno sjeme samo pokupiti. Od presudne je važnosti njegova kvaliteta. Sjeme mora biti u stanju biljci omogućiti zdrav rast bez napada gljivica. Osim toga, sama biljka se mora razvijati tako da dolazi do stvaranja ploda i sjemena. Međutim, kod naših korisnih biljaka (kulturnih) često se prije stvaranja sjemena razvija cjelovit biljni organ koji služi za hranu. U tom slučaju uopće ne nastojimo da dođe do razvitka sjemena.

Primjer: Ako smo ubrali sjeme salate koja nije stvorila lijepu glavicu, tada ni biljke od tog sjemena neće moći oblikovati

Ako želimo dobiti dobro sjeme, moramo voditi računa da ga sakupljamo od onih biljaka koje su posebno dobro bile razvile "plod". Rotkvice u cvatu (gore), brokula u cvatu (dolje).

SJEME

Uzgoj salate za dobivanje sjemena

- 1) Sjetva pod povoljnim impulsima u dane za list.
- 2) Svu obradu i njegu vršimo u dane za list sve dok se ne razvije lijepa velika glavica
- 3) Kad je glavica sazrela za berbu, dalje je negujemo u dane za plod i plod/sjeme kako bi biljci omogućili stvaranje snažnog sjemena.
- 4) Sjeme pobiremo u dane za list. Na taj način će biljke koje će iz tog sjemena izrasti imati veću sklonost za "stvaranje ploda"- salatne glavice sljedeće godine.

dobre glavice. Najpogodniji dani za sjetvu i njegu salate su dani za list. Kada se razvila čvrsta glavica, premještamo njegu biljke na dan za plod, ili plod/sjeme. Time biljci pomažemo u razvijanju snažnog i dobrog sjemena. Sakupljanje sjemena ćemo, međutim,

SJETVA

poduzeti opet u dane za list - s ciljem da od tog sjemena uzgojimo lijepe čvrste glavice. Isto vrijedi za cvjetaču i korabicu. Mnoge kupusnjače, mrkva, cikla, celer i stočna repa čuvaju se uskladištene preko zime kako bismo sljedeće godine od njih dobili sjeme. U proljeće ih treba zasaditi i negovati u dane za plod i plod/sjeme. Međutim, sjeme sakupljamo u dane koji odgovaraju "organima ploda" za sljedeću godinu, npr. kod mrkve u dane za korijen.

Ako cikla, celer ili repa u prvoj godini šiknu u vis i odu u cvijet, ni sjeme od te prve godine neće donijeti dobar

korjenski "plod" u sljedećoj. Želimo li biljke ploda, kao npr. rajčicu ili krastavac, zasijati za dobivanje sjemena, preporučuje se sjetva kod impulsa Lava, dakle u dane za plod/sjeme. Daljnju njegu provodimo također u dane za plod i plod/sjeme. Sakupljanje sjemena opet mora uslijediti u dane za plod/sjeme (impuls Lava).

Ako nije moguće sijati u pogodne dane, onda svakako treba paziti da se okopava u pogodno vrijeme.

Time ćemo oslabiti negativni kozmički impuls koji je djelovao u času sjetve.

OKOPAVANJE

Pri svakom pokretanju tla, dakle i kod sjetve i kod okopavanja, kozmičke snage mogu ulaziti u zemlju i pri tome vršiti pozitivan ili negativan utjecaj na rast biljaka. Stoga je vrlo važno birati pogodno vrijeme za pojedine biljke.

Ako nas je loše vrijeme spriječilo da iskoristimo povoljne termine, treba pričekati da Mjesec otprilike devet dana kasnije ponovno dode pred isti trigon snaga.

Okopavanje u nepogodne dane slabi pozitivan učinak povoljno odabranog trenutka za sjetvu ili presađivanje,

Za okopavanje ćemo, dakle, birati iste impulse koji su djelovali već pri sjetvi, Primjerice, salatu ćemo i sijati i okopavati u dane za list (vidi i crteže na stražnjem preklapu ovitka),

Okopavamo otprilike samo tri cm duboko, ne preporučujemo da to bude dublje, Na taj način u tlo unosimo zrak što u sebi ima visoki udio dušika.

Za okopavanje biramo u pravilu iste dane kao i za sjetvu.

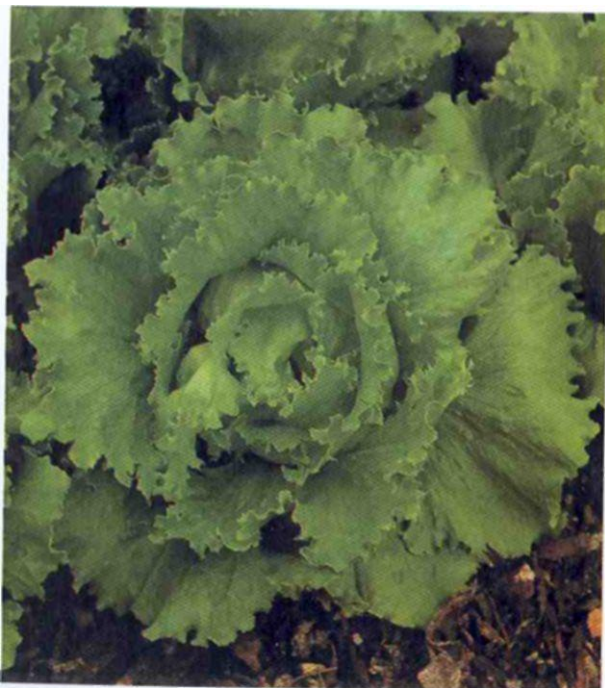

Nakon ispravne obrade tla u jesen (vidi str. 33.) u zemlji će biti dovoljno bakterija koje dušik mogu vezati na zemlju. Prema našim iskustvima takvim okopavanjem postićemo lagani učinak gnojidbe.

I doba dana nam može biti od koristi pri okopavanju. Ujutro tlo izdiše. Okopavamo li dakle, jutrom, previše mokra zemlja može izdahnuti, otpustiti vlagu. Navečer tlo udiše. Stoga, okopavamo li navečer, presuho tlo može iz okoline udahnuti vlagu i unijeti je u zemlju (vidi u vezi toga str. 66.).

Uspoređivanjem okopavanja došli smo do ovih rezultata:

- okopavanje u dane za korijen pospješuje povezivanje s dušikom
- okopavanje u dane za list pobuđuje procese kalcija
- okopavanje u dane za cvijet povećava aktivnost kalija i fosfora,
- okopavanje u dane za plod pobuđuje procese sumpora.

Ledenka spada među biljke lista.

PRESADIVANJE

Ako sadnice, grmlje ili drugo raslinje premještamo s jednog staništa u zemlji na drugo, govorimo o presađivanju. Za presađivanje ćemo birati vrijeme silaznog Mjeseca (to se nikako ne smije poistovjetiti s Mjesecom u opadanju; vidi crtež na str. 1.), koje nazivamo razdoblje presadnje.

A što je to vrijeme silaznog Mjeseca? Otprilike u 27 dana Mjesec jedanput obiđe Zemlju. Od najniže točke (u području Strijelca) imamo Mjesec koji uzlazi, a od najviše točke do najniže. Mjesec koji silazi.

Za vrijeme silaznog Mjeseca Zemlja udiše, snage i strujanje sokova se usredotočuju na donji dio biljke. Dolazi do boljeg i snažnijeg rasta korijena, što je od koristi nakon presađivanja. Za vrijeme uzlaznog Mjeseca, međutim. Zemlja izdiše tako da se snage usredotočuju na gornje biljne organe.

Vrijeme silaznog Mjeseca je, osim za presađivanje, vrlo povoljno za gnojenje livada i pašnjaka, kao i za sjetvu mahunarki za zelenu gnojidbu.

Na južnoj Zemljinoj polutki navedene prilike djeluju obrnuto.

Odaberu li se za presađivanje biljaka lista, za vrijeme silaznog Mjeseca (dakle u razdoblju presadnje). dani za list (Raka ili Škorpiona), moguće je pozitivan im-

Presađujemo uvijek u vrijeme silaznog Mjeseca obzirom da onda snage jače struje u donje biljne dijelove. To pospješuje brži i snažniji razvitak korijena (vidi i crtež na str. 1.).

puis još jednom pojačati. Isto vrijedi i za presađivanje biljaka korijena u dane za korijen (Djevica), a za krastavac i rajčicu u dane za plod /sjeme (Lav). Za sadnju lukovičastog cvijeća preporučuju se dani za cvijet tijekom razdoblja presadnje u studenome.

Tulipani (gore) i narcise (dolje) spadaju u lukovičasto cvijeće. Preporučuje se sadnja u dane za cvijet u studenom tijekom razdoblja presađuje (silazni Mjesec).

i

RAZMNOŽAVANJE REZNICAMA

Reznice se trebaju što brže ukorijeniti, dakle, za stavljanje u zemlju ili vodu odabrat ćemo vrijeme silaznog Mjeseca (vidi prethodno poglavlje Presađivanje). Snage idu u stvaranje korijena i utječu na bolje i brže zakorjenjivanje. Osim toga, treba uzeti u obzir tip biljke prema tome je li riječ o biljci lista, cvijeta itd. Reznice afričke ljubičice, biljke cvijeta, cvale su najburnije ako su bile posađene

u vrijeme Mjeseca ispred Blizanaca u dane za cvijet.

Reznice šiba odrezat ćemo i pohraniti u hladnoj prostoriji za vrijeme uzlaznog Mjeseca. Možemo ih umotati u vlažni papir, a kasnije, tijekom razdoblja presađnje, zabosti u zemlju. Kako kod rezanja, tako i kod zabadanja, preporuča se uzeti u obzir i "tip ploda".

Rezanje izdanka fuksije

BERBA I KONZERVIRANJE

U pravilu su najbolji dani za berbu oni koji su najpovoljniji i za sjetvu, što će reći da ćemo biljke korijena brati u dane za korijen, biljke lista u dane za list, biljke cvijeta u dane za cvijet, a biljke ploda u dane za plod.

Iznimku čine dani za list. Uvijek su, naime, nepovoljni za berbu povrća koje želimo uskladištiti. Povrće se u skladištu ne drži dugo. Da bismo to donekle izbjegli, birat ćemo dane za cvijet i dane za plod, a za kupusnjače samo dane za cvijet.

Na ovome mjestu treba još jednom naglasiti da to vrijedi samo za ono povrće koje ćemo uskladištiti. Ako je povrće

svježe odrezano, da bismo ga odmah u kuhinji obradili, ne moramo se obazirati na dan. Temeljno je pravilo: što svježije - to bolje.

Za berbu voća najpovoljniji su dani za plod u vrijeme uzlaznog Mjeseca. Za korjenasto povrće biramo dane za korijen za silaznog Mjeseca. To smo već obrazložili u prethodnom poglavlju: snage i sokovi struje pri silaznom Mjesecu prema dolje, a pri uzlaznom prema gore. Jagode se posebno isplati ubirati u dane za cvijet i dane za plod. Tada su mnogo ukusnije i duže ostaju svježije.

Glede kuhinjskog i ljekovitog bilja preporučujemo sljedeće: lisne i cvjetne dijelove ćemo sakupljati u dane za cvijet, sjeme i divlje plodove u dane za plod, a korijenje u dane za korijen. Pridržavamo li se ovoga pravila, bit ćemo nagrađeni dobrom aromom. Za konzerviranje treba birati dane za cvijet.

Lijevo: Za berbu voća biramo dane za plod u vrijeme uzlaznog Mjeseca, kada snage jače struje u gornje dijelove biljaka. Voće tada mnogo bolje podnosi uskladištenje.

Desno: Berba voća.

Prije podne snage idu odozdo prema gore. Zbog toga je to povoljno vrijeme za berbu biljaka lista.

Na slici je kupus.

Poslije podne snage idu odozgo prema dolje. To je povoljno vrijeme za berbu, odnosno vađenje korjenastog povrća.

Na slici je luk.

Vrijeme za berbu

Biljka	Vrijeme za berbu	Napomene
Biljke korijena za zimnicu	najbolje u dane za korijen pri silaznom Mjesecu	nikako u dane za list
Biljke ploda	u dane za plod	voće za skladištenje za vrijeme uzlaznog Mjeseca
Biljke lista	za skladištenje u dane za cvijet ili plod. vrijedi i za bilje ili dijelove listova za čajeve, kao i za kupus za kiseljenje	kupus u dane za cvijet
Biljke cvijeta	U dane za cvijet	

Pobiremo li plodove za dnevnu uporabu, samo se po sebi razumije: što svježije - to bolje. Beremo, dakle, neovisno o danu.

Začinsko bilje, koje ćemo odmah upotrijebiti u spravljanju jela, režemo, naravno, svježje - neovisno o danu.

Sve ovo što smo utvrdili za berbu vrijedi i za konzerviranje bez obzira pravimo li sok, žele, džem, pekmez ili kiselimo li kupus ili neko drugo povrće (mliječno kiselo vrenje), odnosno sušimo li voće.

Doba dana

Ujutro i prije podne snage idu odozdo prema gore. Salata ubrana u to vrijeme duže ostaje svježja.

Poslije podne i navečer snage struje prema dolje u područje korijena. Stoga je to najpogodnije vrijeme za berbu korjenastih plodova. U podne uopće ne valja brati, to vrijeme je nepovoljno.

TLO

Osnovu našeg tla čini stijenje koje se raspada djelovanjem elemenata vode, zraka, svjetla i topline. O prvobitnom stijenju ovisi kakva će tla iz njega nastajati, kakva svojstva će imati npr. vapnenačko stijenje. Raspadnuto stijenje čini mineralni ili anorganski dio tla u našem vrtu. Samo s takvom zemljom vrtlarstvo i poljodjelstvo ne bi bilo moguće, već su za to

Pokusi sa suncokretima (straga) i lanom (sprijeda) već godinama nam uvijek iznova potvrđuju da sjetva u dane za plod donosi najviši prinos sjemena.

potrebne i organske tvari. Organizmi u tlu prerađuju anorganske i organske sastavnice u novu cjelinu te nastaje plodna zemlja. Tlo je oživljeno. Pomoću životnih snaga, koje potječu iz organske tvari, uzdigli smo raspadnuti kameni dio zemlje za pola životnog stupnja u susret biljci. Stijenje označavamo kao temelj.

Kad se ono raspadne nastaje "glina". "Život", međutim, dolazi od biljke. Taj "život" možemo zadržati pri kompostiranju. Kompost će zatim oživjeti "glinu". Životinje su nagonska bića. Kad životinja

ugine, duša odlazi, ali nagonska komponenta ostaje povezana s mrtvim tijelom te "istrune". To nagonsko svojstvo biva pomoću organizama u tlu preobraženo u životne i osjetilne procese kod kompostiranja. Gnojimo li rogom, kostima, kožom, dlakom, perjem, vunom ili čekinjama, a da proces pretvaranja nije išao putem komposta, nagonsko svojstvo prelazi na biljku i privlači životinjske štetočine.

Ta tri čimbenika: "glina" (iz stijenja), "život" (iz biljke) i "osjeti i osjećaji" (od životinje) osposobljavaju tlo, da time što ga čovjek obrađuje može prihvatiti kozmičke snage. Stoga vrtlari i poljodjelci moraju iskorištavati povoljne kozmičke utjecaje (vidi str. 23.) kako bi mogle rasti biljke koje čovjeku omogućuju zdravu prehranu.

Analiza tla

Analize uzoraka tla bile su različite ovisno o položaju Sunca u odnosu na neko zvijezde. Stoga se pokusi mogu međusobno uspoređivati samo ako su uzorci tla uzeti u istom vremenskom razdoblju tijekom nekoliko godina. Na sjevernoj Zemljinoj polutki dolazi do najvećeg povezivanja dušika s tlom kada Sunce stoji ispred Bika i Djevice, naprotiv, na južnoj polutki kada Sunce stoji ispred Jarca.

I Mjesec utječe na količinu dušika. Najveću sadržinu dušika bilo je moguće

izmjeriti kad smo provodili okopavanje pri položaju Mjeseca ispred Bika, Djevice i Jarca.

Obrađivanje tla

Kod svakog pokretanja tla kozmičke snage struje u zemlju. Stoga svako okopavanje treba provoditi samo u vrijeme povoljno za biljku. Ti povoljni vremenski termini jednaki su onima za sjetvu. Primjerice, biljke lista, kao što je salata, sijemo i negujemo u dane za list (vidi crteže na stražnjem preklopu ovitka). Iznimke str. 101.

Vrijeme okopavanja može za nas imati povoljan utjecaj i na klijanje korova. Vidi poglavlje Korovi str. 71. i str. 36. Obrađivanje tla u podne pokazalo se nepovoljnim.

Jesen

U jesen kad smo sve biljke pobrali, možemo početi s predradnjama za sljedeću godinu. U slučaju da preostane još dovoljno vremena, dobro je nakon plitke obrade posijati biljke za zelenu gnojidbu koje nadopunjavaju kulturne biljke (vidi str. 58.). Poželjno je najmanje svake treće godine ostaviti naše gredice tijekom zime otvorene, u gruboj brazdi. Na taj način zemlja može zimi primiti kozmičke snage. Na Sveučilištu Giessen, pod vodstvom prof. von Boguslawskog i doktora Debruck-a, tijekom 23 godine provedeni su pokusi različitim meto-

dama obrađivanja tla. Pokazalo se da zimsko zaoravanje (zimski brazda) u usporedbi s drugim metodama donosi najbolje rezultate. I u prirodi, uostalom, možemo naći primjer za pozitivne impulse otvorenog tla zimi. Kad za toplih zima vlaga u tlu nizinskih livada postane prevelika, krtice pretvaraju livadu u brežuljkasti krajolik. Tako zemlja biva izložena pozitivnim zimskim kozmičkim snagama. Svaki seljak i vrtlar poznaje dobra svojstva zemlje od krtičnjaka i rado je uzima za sijanje ili za gnojidbu livada.

Zimska brazda: desetljećima smo pri uspoređivanju mogli ustanoviti da je kvaliteta tla najbolja u proljeće nakon ispravnog zimskog oranja (zimski brazde).

Proljeće

U proljeće, kad se zemlja dovoljno osušila, započinjemo s obrađivanjem. Tlo za sjetvu treba dobro pripremiti. Ako je gredica bila puna korova, isplati se obrada u vrijeme Mjeseca ispred Lava. Time korove potičemo na klijanje. Pustimo zemlju neka počiva 10-14 dana i čekamo na povoljnu konstelaciju za predviđenu sjetvu (npr. dan za korijen za sjetvu korjenastog povrća). Prethodno još jednom prekopamo tlo i ukopamo isključivo korove. Tek onda sijemo. Pokazalo se da na tako pripremljenim gredicama korov više ne predstavlja problem (vidi crtež str. 36.). U proljeće ne gnojimo. Ustanovili smo, naime, da učinak gnojidbe u proljeće navlači bolesti i štetočine. Zato gnojimo u jesen.

Zemlja iz krtičnjaka posebno je plodna zato što je bila izložena pozitivnim zimskim snagama.

Dubina obrade tla

Ako je prije sjetve tlo bilo obrađeno do najmanje 10 cm dubine, kozmički će impulsi djelovati najjače.

Okopavati, međutim, treba samo 3 cm duboko. Time u tlo dovodimo zrak pa kozmičke snage mogu prodirati.

Okopavanjem mijenjamo odnose dušika, vapna, kalija, fosfora i mangana, kao i raznih elemenata u tragovima. Sve to nećemo postići ako ne okopavamo i redovito ne malčiramo tlo.

Toplina tla

Vrijeme u kojem dolazi do zagrijavanja tla od presudne je važnosti. Kad element topline postane djelatan, dolazi do vlastite aktivnosti u području mineralnog i tek tada rast bilja napreduje bez zastoja. Svake godine u našem Mjesečevom sjetvenom kalendaru navodimo taj termin; ovisno o kozmičkim utjecajima, on može biti već krajem ožujka ili tek sredinom svibnja.

Obrada u proljeće kod jako zakorovljenih gredica.

Lijevo: U vrijeme Mjeseca ispred Lava prosušenu ćemo zemlju u proljeće dobro obraditi. Ova nebeska konstelacija potiče mnoge korove na klijanje.

Sredina: Nakon toga ostavimo tlo da miruje 10-14 dana i kod povoljne konstelacije za predviđenu sjetvu zemlju još jednom obradimo, a prokljali korov ukopamo.

Desno: Sada je sve spremno za sjetvu ili presađivanje. Na crtežu: sadnja salate u dane lista za silaznog Mjeseca.

MALČIRANJE

Pod malčiranjem podrazumijevamo pokrivanje tla organskim (lišćem ili uvelom travom) ili anorganskim materijalima (folijom). Ovdje će biti riječi samo o malčiranju organskim tvarima.

Prednost pokrivanja tla jest potiskivanje rasta korova, a u sušno doba se tlo na taj način štiti od daljnjeg isušivanja. Međutim, taj postupak ima i znatne

nedostatke. Pokrov, naime, služi mnogim štetočinama, posebice puževima, kao dobrodošlo skrovište i leglo tako da je uvijek dobro prethodno razmisliti što pokrivanjem tla zapravo želimo postići. Mi naša tla nikada ne pokrivamo jer su nedostaci te metode previše veliki.

KOMPOST

Ovako kod nas na gospodarstvu izgledaju okviri za kompost.

Na sreću, spravljanje komposta nailazi na sve veći odziv, ima sve više prijatelja i nisu tek prazne riječi da je kompost "zlato vrta". Mnogo je raznih postupaka koji se preporučuju za dobivanje komposta. Jednom je to prethodno kompostiranje otpadaka, zatim dodavanje glista, konačno se nude skupe posude za njegovu pripravu. Mi već godinama primjenjujemo vrlo jeftin postupak koji se pokazao prikladnim i praktičnim. Potrebna su nam četiri kolca (za rajčice) i neimpregnirane letve za krovništva dužine 1.25 m (ako su duže od 2.5m, treba ih raspiliti). Kolce ćemo zabiti u četverkut

Ovakav način kompostiranja primjenjujemo već desetljećima: četiri kolca za rajčice zabijemo u zemlju u uglove četverokuta. Udaljenost kolaca iznosi oko 1 m. Važno je da mjesto bude sjenovito. Zatim položimo krovne letve (daske) od 1.25 m dužine užom stranom između kolaca.

Nešto starog komposta stavimo na zemlju kao najdonji sloj, zatim dolaze dobro izmiješani organski otpaci koje uvijek odmah pokrivamo. S vremena na vrijeme preko te hrpe posipamo po šaku brašna od kostiju ili roga, ili guana.

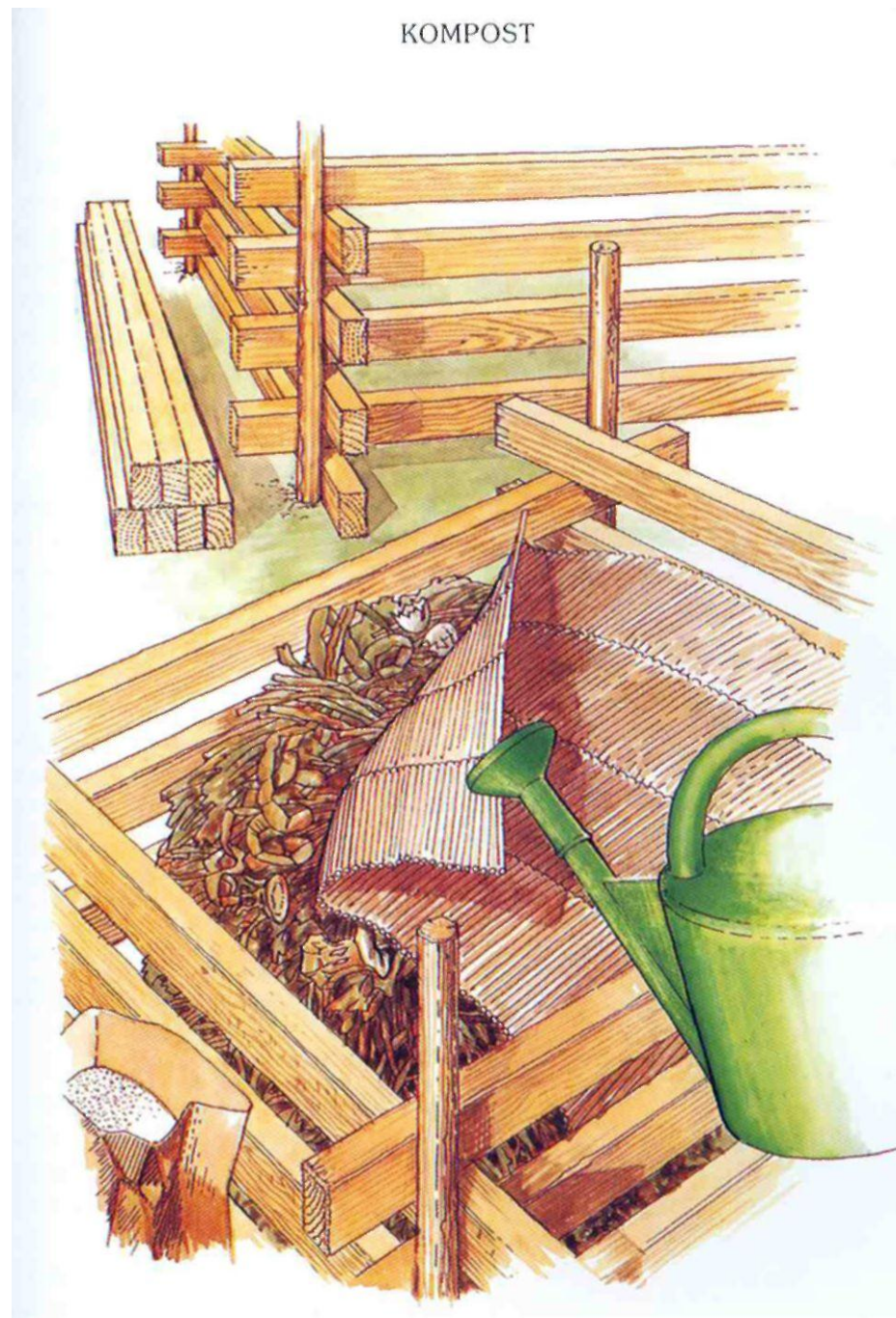
Kako humak raste, tako s letvama povisujemo vanjske zidove. Truljenje se ubrzava ako jedanput mjesečno sve prelijemo pripravkom od kravlje balege po M. Thun (Fladen).

Kad je kompostni humak dosegao visinu od pola metra, dodajemo pripravke za kompost.

Od velike je važnosti da je humak uvijek dobro navlažen.

na sjenovitom mjestu u vrtu. Od letava napravimo ogradu tako da ih unutar četvorine u parovima slažemo u križ. Na zemlju treba staviti nešto staroga komposta kako bi se proces truljenja ubrzao.

KOMPOST

KOMPOST

Dnevni organski otpaci slažu se u četverokut u slojevima i vlaže. Svaki put ih pokrijemo prostirkom od slame ili rogoza, ili komadom tepiha. S vremena na vrijeme gore možemo nabaciti i šaku brašna od roga, kostiju ili guana. Važno je da je sve dobro navlaženo. Proces truljenja možemo pospješiti tako da hrpu jedanput mjesečno prelijemo pripravkom od kravlje balege (po Mariji Thun). Biodinamičari dodaju i pripravke za kompost kad je kompostni humak

dosegao visinu od pola metra. Vrtlar može ove pripravke nabaviti i primijeniti ih prema priloženoj uputi (vidi str. 124). Pokusi su pokazali da se truljenje ubrzava, a gubitak supstancij jako smanjuje ako kompostni humak dovoljno vlažimo, primjenjujemo pripravke za kompostiranje, a sam kompost okružimo tankim slojem treseta. Tako pripravljeni kompost pogodan je za upotrebu nakon godine dana.

Za kompostiranje ne preporučujemo dodavanje određenih tvari: kuhanih kuhinjskih otpadaka, kao ni korice limuna, naranče, grejpa ili banane koji ne potječu iz bioloških nasada. Korice spljesnive i stvaraju antibiotike, što ometa mikroorganizme zadužene za truljenje. Korice možemo pustiti da prevriju u poklopljenoj posudi s vodom i tek tada ih dodati kompostu. Nakon toga više ne ometaju proces truljenja. Korovi koji se lako razmnožavaju vegetativnim putem, npr. izdanci korijena, vrlo se dobro osjećaju u kompostu.

Lijevo gore: prvo razgrađivanje na kompostu od stajskog gnoja vrše gljive gnojištarke. Potrebno im je svjetlo, i rastu izvana na kompostu ako je dovoljno vlažan.

Lijevo dolje: drugi stupanj nastajanja gljivica se odigrava unutra, u kompostu. Ovdje su pri razgrađivanju djelatne gljivice iz porodice pečuraka.

KOMPOST

Nakon početnog stvaranja humka, vrtnom se kompostu dodaju razni pripravci kako bi došlo do skladnog truljenja. Pripravci od stolisnika, kamilice, koprive, hrastove kore i maslačka stavljaju se u kompost prema uputi u male rupe. Zadnji pripravak koji se spravlja od valerijane prelijemo kantom za polijevanje preko cijelog kompostnog humka.

Veselo se razmnožavaju te bi sa zrelim kompostom opet dospjeli na gredice, Stoga pustimo korove da istrunu u vodi prije no što ih dodamo kompostu. To su npr. pirika (*Agropyron repens*) i jarčevac (*Aegopodium*) - vidi str.75. Cesto nam se žale da kompost uzrokuje povećani

rast korova na gredicama. To se može dogoditi ako se s kompostom pogrešno postupa. Bacimo li na kompost korove u cvatu ili takve koji su već zametnuli sjeme, moramo voditi računa da sjeme svakako i nikne prije no što kompost dospije na gredice. Održavamo li kompost dovoljno vlažnim, sjeme će iskljati, no kako nema dovoljno uvjeta za život, brzo će i uvenuti.

Sva gnojiva i sve organske otpatke treba kompostirati. Dospiju li tvari životinjskog podrijetla (čekinje, otpaci roga ili kostiju) u tlo bez prethodnog kompostiranja, dolazi do jačeg napada štetočina i gljivica.

Na kraju, spomenimo još prednost zrelog komposta pred svježim stajskim gnojem (nekompostiranim). Sa 100 metričkih centi zrelog komposta po hektaru postićemo jednaki učinak kao s 400 metričkih centi sa svježim gnojem po hektaru. I nadalje, brojni pokusi su pokazali da se organske tvari mogu brinuti za dobru izgradnju tla i zdravi razvitak biljaka tek pošto su prošle kroz proces truljenja i razgradnje.

Pogled na naša pokusna polja. Špinat zasijan u dane lista najbolje raste (srijeda). Biljke iz sjetve, kad je Mjesec najbliži Zemlji su male i pune ušiju (sredina). Špinat zasijan u dane ploda (iza luka) već ide u sjeme.

Biljni kompost

Vršili smo pokuse s kompostima koji nisu sadržavali nikakve životinjske tvari i pri tome došli do zapanjujućih rezultata. Pozitivnom se može ocijeniti činjenica da su se biljke dobro razvijale i nije bilo napada štetočina. Štoviše, primjećivali smo da se štetočine sa susjednih gredica, koje su bile drugačije pognojene, nisu premještale na ove površine. Međutim, negativna strana takvog postupka se tijekom godina pokazala u sve većem smanjivanju sposobnosti tako uzgojenih biljaka da stvaraju za njih karakteristične organe, primjerice cvjetača i salata glavatica.

Salata glavatica npr. gubi sposobnost stvaranja ploda, tj. lijepe glavice, ako je dulji niz godina gnojena kompostom kojemu nisu dodavane životinjske tvari.

Kompost od korova

Ako imamo velike količine korova sa sjemenom, pravimo poseban kompost. Biljke stavimo na hrpu i vodimo brigu da je sve dovoljno navlaženo. Da bi što brže nastupio proces rastvaranja, preporučuje se dodavanje nešto zrelog komposta. Korov će uslijed ugrijavanja proklijati već nakon kratkog vremena. Biljke se, međutim, u ovim uvjetima ne mogu potpuno razviti; one usahnu i truljenjem se pretvore u dragocjene tvari za našu vrtanu zemlju. Od velike je važnosti da otprilike nakon dva tjedna gornjih 10 cm preokrenemo, jer samo uz površinu ima dovoljno svjetla i kisika za klijanje. Nakon isključivanja hrpu pokrijemo travom ili slamom, neprekidno pazeći da kompost bude dovoljno vlažan. Za suha vremena dobro ga je jedanput tjedno zaliti. Kompost smijemo upotrijebiti tek kada se potpuno pretvorio u zemlju, dakle, otprilike nakon godine dana.

Analize su pokazale da kompost od korova sadrži visoki postotak dušika, često znatno viši nego što je u kompostu dobivenom od drugih biljnih otpadaka.

Kompostiranje trave

Iz pokošene trave možemo napraviti dobru kompostnu zemlju. Na hrpu ćemo složiti travu pomiješanu s nešto zemlje, staroga komposta ili lišća, što će spriječiti da se sastojci za kompost ne ukisele. Travu ćemo prethodno ostaviti da malo uvene, a to će kasnije ubrzati pretvorbu u kompostnoj hrpi. Preporučuje se zaprašivanje pokošene trave gašenim vapnom (1 kg vapna na 1 m³ trave).

Brzo kompostiranje tvari životinjskog podrijetla

Ako upotrijebimo tvari životinjskog podrijetla, kao što su npr. brašno od roga, koštano brašno, čekinje, vunu, perje ili guano za specijalno gnojivo (uglavnom za sjemenske brazde ili za rupe za sadnice), postoji mogućnost da se posebnim postupkom ubrza proces raspadanja. Ipak, ovaj postupak nije idealan. Bolja je potpuna pretvorba u kompostnom humku. Za brzo truljenje pomiješa se 80% zrelog biljnog komposta s 20% životinjskih supstanci i naprave se mali humci. Treba ih dobro navlažiti, zatim prekriti slamom i na kraju još jednom zaliti. Ako nemamo na raspolaganju slamu, možemo u nuždi uzeti grubo platno ili deku. Prvi stupanj

pretvorbe je završen nakon 5-6 tjedana, što se vidi na humku po bijelom oblogu. Sada možemo upotrijebiti posebno gnojivo. Nakon primjene, gljivice vidno slabije napadaju biljke (vidi str.79.).

Brzo kompostiranje tvari životinjskog podrijetla.

Uzmemo 80% zrelog biljnog komposta i 20% životinjskih supstanci. Dobro promiješamo i napravimo male humke koje jako navlažimo. Zatim pokrijemo slamom i još jednom zalijemo. Nakon 5-6 tjedana na humcima se stvori bijeli oblog (crtež, sredina). Posebno gnojivo je sada spremno za uporabu.

KOPRIVA I NJENA PRIMJENA

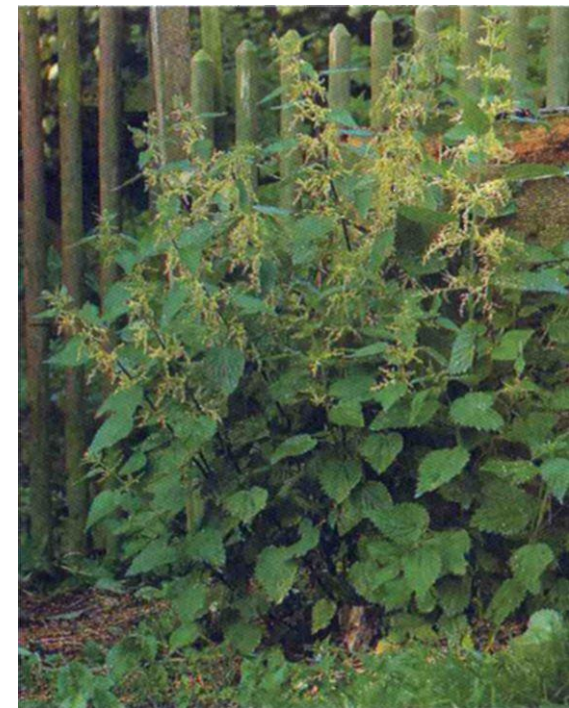
Kopriva (*Urtica dioica*) ima mnogo dobrih svojstava. Nakon posebnog predkompostiranja od nje se spravlja jedan od pripravaka koji dodajemo biološko-dinamičkom kompostu.

Zemlja dobivena od koprivina komposta naročito je pogodna za uzgoj nježnih, osjetljivih kultura te njegu ruža i jagoda. Slične odlike pokazuje još samo vrlo uspjeti kompost od smrekinih iglica.

Kopriva može poslužiti i za suzbijanje štetočina na prirodan način, ali i kao sredstvo za pospješivanje rasta. Kod opisa receptata što slijede, obratite pozornost na to da nikada ne poduzimamo više od 3 postupka bez obzira koje vrste oni bili. Veći broj postupaka može loše utjecati na dobro podnošenje skladištenja i smanjiti klijavost. Do istih negativnih učinaka dolazi ako gnojnicu pripremljenu od koprive primijenimo u većoj koncentraciji nego što preporučujemo u našim receptima.

24-satni ekstrakt

Za dobivanje ovog ekstrakta narežemo jedan kilogram svježe koprive (uzimamo cijelu nadzemnu biljku). Ne smeta ako su biljke u cvatu, ali ne smiju biti već u stadiju stvaranja sjemena.

Velika kopriva (*Urtica dioica*) posjeduje mnoga dobra svojstva koja su nam od velike koristi pri radu u vrtu.

Koprive stavimo u drvenu, glinenu ili pocakljenu posudu i nalijemo 10l hladne ili mlake vode. Pustimo da odstoji 24 sata i onda pažljivo procijedimo. Ekstrakt pomaže kod napada ličinki, ali i gusjenica. Tretiramo tri puta uzastopce unutar

Koprivu upotrebljavamo u suzbijanju štetočina i za pospješivanje rasta. Spravljamo od nje 24-satni ekstrakt ili gnojnicu. Recept i primjenu naći ćete niže u tekstu.

nekoliko sati, prskajući napadnute biljke finim raspršivačem.

Gnojnica od koprive kao poticajno sredstvo

1 kg svježe koprive (uzima se cijela nadzemna stabljika, smije cvasti, ali ne

smije biti u stadiju stvaranja sjemena) prelijemo s 10 l hladne ili mlake vode. Posuda neka bude od drva, gline ili pocakljena (emajlirana). Ostavimo da stoji dok lišće ne istrune. Vrijeme raspadanja ovisi o izvanjskoj temperaturi. Gnojnica će nastati nakon 8 dana, ili možda tek nakon 4 tjedna.

Gnojnica od kopriva vrlo snažno pospješuje klijanje i rast pa se smije primjenjivati samo u razrijeđenom obliku. Ako želimo prskati tlo, razrijedit ćemo je uzimajući 1 l gnojnice na 9 l vode. Tekućinu fino raspršujemo. Za zalijevanje uzimamo 1 litru gnojnice na 40 l vode. Protiv zastoja u rastu biljaka zbog hladna vremena i protiv napada ušju možemo se boriti zalijevanjem ili prskanjem kopri vinom gnojnicom. Postupak provodimo rano ujutro ili navečer. Nakon toga je potrebno dodatno zalijevanje. Tretirajući ruže, grmove jagodičastog voća i voćke tri večeri uzastopce, ustanovili smo da su nestale uši, a često i gljivice.

Poticanje rasta biljaka primjenom gnojnice od koprive

Gnojnicu pripremimo kao što je prethodno opisano.

Razrjeđivanje je, međutim, drugačije. 1/4 l gnojnice pomiješamo s 10 l vode i tom otopinom možemo zalijevati npr. rajčice, krastavce, špinat i kupus. Za vrijeme vegetacije to provodimo tri puta. Želimo li prskati, 1/2 l temeljne supstance razrijedit ćemo s 10 l vode. Prskamo vrlo finim raspršivačem. Krumpir će nam biti osobito zahvalan za ovakav postupak, a isto tako i grmovi jagodičastog voća. Njih, međutim, prskamo tek nakon berbe.

GNOJNICA OD RAZNOG BILJA

Gnojnica se ne radi samo od kopriva (vidi str. 45.), već su i neke druge biljke za to pogodne, kao npr. čičak, sinja križica (*Soluchus oleraceus*), gavez i mišjakinja (*Stellaria media*). Ali i bilje koje upotrebljavamo u domaćinstvu možemo pretvoriti u gnojnicu za zalijevanje. Imamo li, dakle, ostataka pelina, kamilice, lavande, stolisnika ili matičnjaka, možemo ih prelići vodom i pustiti da istrunu. Na 1 kg svježeg bilja dolazi

10 l vode. Dobivenu gnojnicu rabimo za zalijevanje u omjeru 1 l gnojnice na 40 l vode. Koncentracija ne bi smjela biti veća. Ostatke kompostiramo.

Od gaveza (*Symphytum officinale*, lijevo) i prave kamilice (desno) možemo također pripraviti gnojnice pogodne za gnojidbu biljaka.

PRIPRAVCI GNOJ IZ ROGA I KREMEN IZ ROGA

Ispitali smo utjecaje kozmičkih ritmova i primjenu pripravaka na rotkvice. Razlika u prinosu iznosi i do 40%.

Pripravak gnoj iz roga (pripravak 500) i pripravak kremen iz roga (kremeni pripravak 501) nezaobilazni su u biološko-dinamičkom načinu uzgoja biljaka.

Pripravak gnoj iz roga se spravlja od kravljje balege. On uspostavlja dobar odnos biljke prema snagama Zemlje. Prskamo li ga pri sjetvi, biljke će razvijati više korijena i tako bolje opskrbljivati nadzemni dio biljke. Primjenjujemo ga i kod presađivanja; to je posebno važno onda kad ne možemo iskoristiti razdo-

blje presadnje. Naime, pripravak gnoj iz roga umanjuje nepovoljan impuls trenutka neprikladnog za sadnju.

Na biološko-dinamičkim gospodarstvima u listopadu se kravljji rog napuni kravljjom balegom i zakopa u zemlju gdje će prezimiti. Rog crpi snage iz zimskog tla i povezuje ih s balegom. U proljeće rog vadimo iz zemlje. Njegov sadržaj pre-sipamo u staklenu posudu i zatvorimo je staklenim poklopcem ili čepom od pluta. Do uporabe ga držimo u tresetu. Trajnost mu je dvije godine.

Za potrebe naših poljoprivrednih površina umiješamo 30 g pripravka gnoj iz roga u 10 l vode. Pri spravljanju pripravka vrlo je važno miješati od vanjskog ruba posude prema unutra tako da u

sredini nastaje lijevak (točna uputa na str. 51.). Samo jedna osoba smije miješati. Ova količina dostatna je za prskanje 2500 m² tla. Vrtlari trebaju srazmjerno manje, ovisno o veličini površine. Pripravak gnoj iz roga prskamo prije sjetve tri puta u razmacima od desetak minuta.

Pripravak kremen iz roga djeluje zajedno s kozmičkim snagama i stoga ga treba prskati u dane kad je za pojedinu biljku povoljno vrijeme za sjetvu. To znači da biljke lista poput salate prskamo u dane lista.

Naši pokusi su u pojedinim slučajevima dali još neke zanimljive rezultate. Vrlo je povoljno za kvalitetu uskladištenih plodova ako smo zadnje prskanje kupusa pripravkom kremen iz roga obavili prije berbe u dane za cvijet. Bolju kvalitetu

mrkve postizemo ako zadnje prskanje kremenom vršimo u vrijeme Mjeseca ispred Ovna ili ispred Vage, i to poslije podne, kratko prije berbe. Tabela koja slijedi još jednom će nam objasniti primjenu pripravaka.

Za spravljanje pripravka kremen iz roga treba nam prozirni gorski kristal, koji po mogućnosti nije onečišćen drugim tvarima. U industriji takav kristal služi za proizvodnju povećala i leća. Promotrimo leću. Padne li sunčano svjetlo kroz nju, papir ispod njega se može zapaliti i izgorjeti. Leća, dakle, povećava utjecaj svjetla i topline. To svojstvo iskorištavamo kod uzgoja biljaka. Fino usitnjeni gorski kristal stavimo u kravlji rog. Oblik i sklonost kravljeg roga da stvara spirale ima vrlo koncentrirano djelovanje

na biološki proces, kako to proizlazi h duhovno-znanstvenih istraživanja Rudolfa Steinera.

Kravlji rog sa zdrobljenim kristalom ljeti

Kod miješanja pripravka, npr. drvenim štapom ili štapom od bambusa, vrlo je važno miješati tako da nastaje lijevak. Počinjemo od vanjskog ruba posude pa idemo prema unutra, čime privlačimo snage iz okoline. Miješati smije samo jedna osoba. Kad nastane dobar lijevak, izvučemo štap i pustimo tekućinu da se još malo vrti. Tada miješamo ponovno, ali sada u obrnutom smjeru i opet stvarajući lijevak.

ukopamo u zemlju. On koncentrira u kremenom pripravku sunčano djelovanje ljeta.

Uzmemo 0.5 g pripravka kremen iz roga i miješamo ga jedan sat u 4-5 l vode. To dostaje za 1000 m² zasađenih površina. Za 100 m² trebamo oko 0.5 l. Vrlo je važno miješati tako da nastane dobar lijevak. Miješanje (vidi i susjedni crtež te opis postupka!) mora početi od vanjskog ruba glinene ili drvene posude i napredovati prema unutra, prema sredini, ali nikako od sredine prema van! Struja nastala vrtnjom privlači snage iz okružja i koncentrira ih u središtu. Miješanjem od sredine prema van raspršujemo snage. Umiješani pripravak treba primijeniti unutar sljedeća 3-4 sata s obzirom da nakon tog vremena brzo gubi djelotvornost. Osim toga, vrlo je važno da miješanje provodi samo jedna osoba, nikako više njih.

Oba ova pripravka spravljamo sami u našoj pokusnoj stanici. Za one koji se vrtlarstvom bave tek kao hobbijem, bilo bi preveliko opterećenje i utrošak vremena da sami izrađuju te pripravke. Oni mogu nakon odgovarajućeg savjetovanja nabaviti pripravke (vidi str. 121.). Uz pripravke će dobiti i uputu kako se spravlja tekućina za prskanje.

Primjena kremenog pripravka

Biljke	Vrijeme prskanja s pripravkom kremen iz roga
Biljke korijena	U dane za korijen: tri puta tijekom jednog mjeseca (što znači otprilike svakih devet dana jedanput) ujutro nakon izlaska Sunca
Biljke lista	U dane za list: tri puta tijekom jednog mjeseca; ujutro nakon izlaska Sunca
Biljke cvijeta	U dane za cvijet: tri puta tijekom jednog mjeseca; nakon izlaska Sunca
Biljke za plod/sjeme	U dane za plod/sjeme: tri puta tijekom jednog mjeseca; nakon izlaska Sunca

PRIPRAVAK OD KRAVLJE BALEGE

Nažalost, nije sasvim jednostavno nabaviti ovaj pripravak ako ga sami ne želimo ili ne znamo spraviti.

Kravlja balega je temeljni materijal pripravka kao nositelj za tri vida djelovanja: ljske od jajeta, bazalta i kom-postnih pripravaka. Dakle, da bismo napravili ovaj pripravak, potrebna nam je kravlja balega, po mogućnosti od krava s biološko-dinamičkog gospodarstva. Preporučuje

se da krave pre-dhodno nekoliko dana dobivaju grubo krmivo kako bi balega bila dobro oblikovana. I ljske od jaja bi trebale potje-cati od kokoši s biološko-dinamičkih gospodarstava.

Uzmemo pet 10-litrenih kablčića balege. 100 g suhe, fino usitnjene ljske od jaja i 500 g bazaltnog pijeska (zrnatosti 0.2 do 0.5 mm) i sve stavimo u drvenu kacu. Smjesu lopatom prekapamo i pokrećemo jedan sat: to je dinamiziranje.

Zatim prvu polovicu smjese stavimo u staru drvenu bačvu bez dna! - ukopanu 40-50 cm duboko u tlo. Iskopanu zemlju nabacamo oko bačve. U tu prvu polovicu smjese sada dodamo pola količine predviđenih kompostnih pripravaka (vidi kompost str. 41.) pojedinačno poredanih kao u kompostnom humku. Potom druga polovica smje.se dolazi u bačvu, a zatim i druga polovica količine kompostnih pripravaka pojedinačno poredanih. Slijedi priprema vode od valerijane. Postupamo ovako: pet kapi pripravka od valerijane miješamo deset minuta u

Pripravak od kravlje balege: opisani postupci su završeni i pripravak je spreman za uporabu.

Spravljanje pripravka od kravlje balege

Pet 10-litrenih kablčića goveđe balege, 100 g suhih, fino usitjenih ljsaka od jaja i 500 g bazaltnog pijeska (zrnatost 0.2 - 0.5 mm) prekapamo u drvenoj kaci jedan sat. Zatim stavimo mješavinu i kompostne pripravke - kako je u tekstu opisano - u ukopanu bačvu bez dna i ostavimo da miruje 4 tjedna. Lopatom još jednom prekapamo. Nakon daljnja četiri tjedna mirovanja, pripravak možemo "razrijediti" i uporabiti (vidi tekst str. 54.).

1 l vode. Prelijemo preko sadržaja bačve i poklopimo drvenim poklopcem ili daskama.

U našim poljoprivrednim pokusima miješamo 20 minuta 60 g pripravka od kravlje balege u 10 l vode (miješa jedna osoba počinjući od ruba posude prema unutra kako bi nastao duboki lijevak -

vidi str. 51.). Ova količina dostaje za prskanje 2500 m². Vrtlari trebaju, ovisno o veličini obradjene površine, mnogo manje vode, a i manje samog pripravka. Najbolje rezultate postizemo ako pripravkom od kravlje balege prskamo tri dana uzastopce (tri do pet dana prije sjetve). Isti pripravak je pogodan za prskanje još dva do tri dana; poslije više nije djelotvoran. Prskamo predvečer. Pripravak od kravlje balege aktivira pretvorbu u tlu, potiče organizme da se pobrinu za bolju strukturu tla i bržu razgradnju anorganskih i organskih tvari. Preporučljivo je prskanje i onda kad u tlo unosimo zelenu gnojidbu ili na polje

iznosimo gnoj ili kompost (ali samo po jedno prskanje). Prskamo i pri jesenskom zaoravanju (jedanput). Pripravak od kravlje balege po M. Thun primjenjuje se u svim zemljama gdje se provodi biološko-dinamički način obrađivanja zemlje i vrta. Danas (1994. godine) još ne možemo reći da li se kao temeljna supstancija umjesto kravlje balege može upotrijebiti gnoj drugih životinja. Pretpostavljamo da bi to eventualno mogao biti i izmet ovaca, koza, konja, kokošiju i kunića. Za nekoliko godina moći ćemo izvijestiti o rezultatima brojnih pokusa koji su sada u tijeku.

Pripravke gnoj iz roga, kremen iz roga, i pripravak od kravlje balege moramo prije prskanja procijediti kroz vrlo fino sito. Najbolje će poslužiti dvostruka najlonska čarapa. Prskalica se tada neće čepiti.

KAMENO BRAŠNO

Kameno brašno možemo primjenjivati kod gnojenja biljaka. Međutim, najbolje je to učiniti putem komposta. Pojedine vrste kamenog brašna dodajemo kompostu u malim količinama. Te tvari doprinose kvaliteti komposta budući da one u tlu potiču stvaranje gline.

Berba jagodičastog voća

Bazaltno brašno

Ovdje ćemo posebno istaknuti bazaltno brašno. Bazalt je geološki relativno mlado stijenje koje je prošlo kroz toplinski proces, ali nije izgorjelo. U našem radu bazaltno brašno predstavlja lijek, pa ga se samo u malim količinama, smije davati zemlji putem komposta. Ljekovi ne djeluju ako se uzimaju u većim količinama u kakvima se uzima hrana.

ZELENA GNOJIDBA

Pod zelenom gnojdbom podrazumijevamo ozelenjivanje tla određenim biljkama - biljkama za zelenu gnojdbu. Biljke ostaju na gredici kraće (nekoliko tjedana) ili duže vrijeme (preko zime) i u pravilu se pokose još zelene, a zatim ukopaju u tlo. To bilje djelomično služi i kao stočna hrana. Zelena gnojdbu ima mnoge prednosti. Zaštićuje tlo i omogućuje izmjenu usjeva zasađenih na istoj površini. Određene biljke za zelenu gnojdbu

- mahunarke (leguminoze) - mogu na sebe vezati dušik iz zraka i unositi ga u tlo. Ukopavanjem raslinja opskrbljujemo zemlju organskim tvarima, što potiče život u tlu.

Analizirajući tlo, ustanovili smo da se nakon zasijavanja različkom. facelijom (Phacelia) i kukoljem povećava sadržaj fosfora u tlu. Nakon facelije i kukolja, ustanovili smo porast vrijednosti kalija, a nakon graška i lupine, porast kalcija. Vrijeme sjetve biljaka za zelenu gnojdbu ovisi o namjeni. Trebamo li mnogo lisnate mase za stočno krmivo, sijemo u dane za list. Mahunarke koje za sakupljanje dušika trebaju što više razvijati kvržice (gomoljčice) sijet ćemo u dane za korijen. Termin za košnju i unošenje biljaka za zelenu gnojdbu u tlo birat ćemo u vrijeme silaznog Mjeseca (razdoblje presadnje). Tada se snage usredotočuju prema dolje, što potiče pretvorbu u tlu. Preporučuje se dodatno prskanje pripravkom od kravle balege; to će pretvorbu još ubrzati.

Lupinu (vučika žuta) posebno preporučujemo kao biljku za zelenu gnojdbu

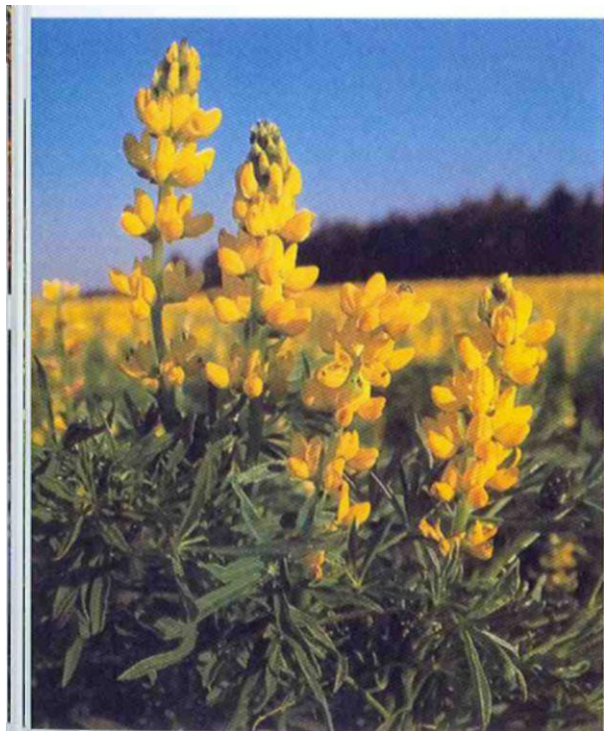
Daljnje vrlo korisne biljke za zelenu gnojdbu u vrtu su: perzijska djetelina, lupina, facelija, livadni grahor, raž.

Biljka za zelenu gnojdbu, facelija (Phacelia), medonosna je biljka, privlači pčele i poboljšava tlo (gore).

Biljke za zelenu gnojdbu (ovdje raž) treba ukopavati u zemlju u vrijeme silaznog Mjeseca (razdoblje presadnje). Raž je pogodna za ukopavanje u jesen. U proljeće bismo je morali ukopavati mnogo ranije, dok su biljke još manje (dolje).

IZMJENJIVANJE USJEVA I PLODORED

Na istoj gredici sijemo i sadimo razne vrste biljaka. Od velike je važnosti da to izmjenjivanje kultura provodimo smisljeno i planski. Potreban je višegodišnji prekid sisanja vrsta iz iste porodice

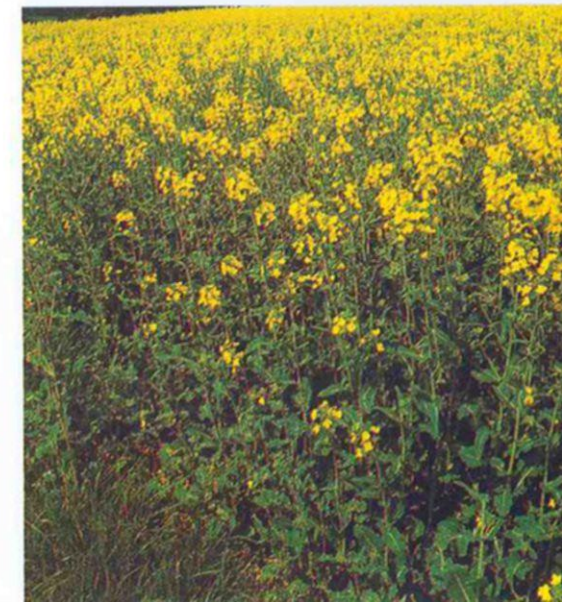
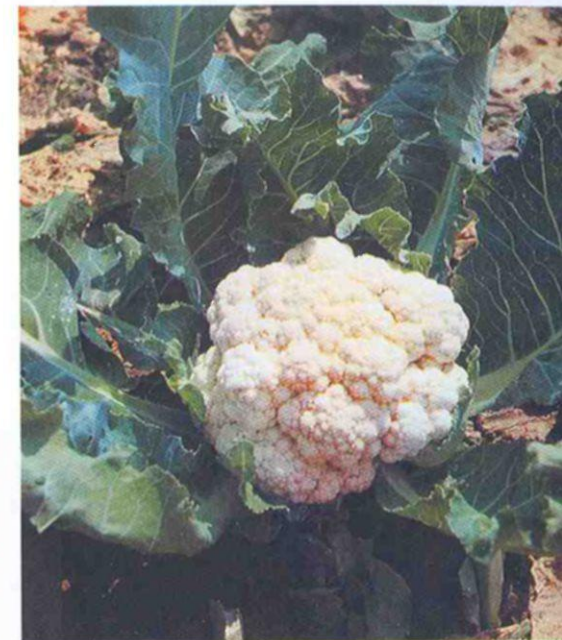
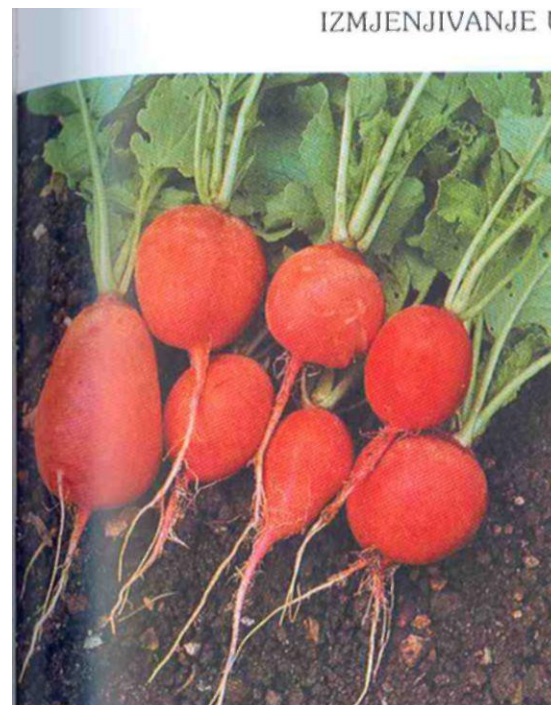
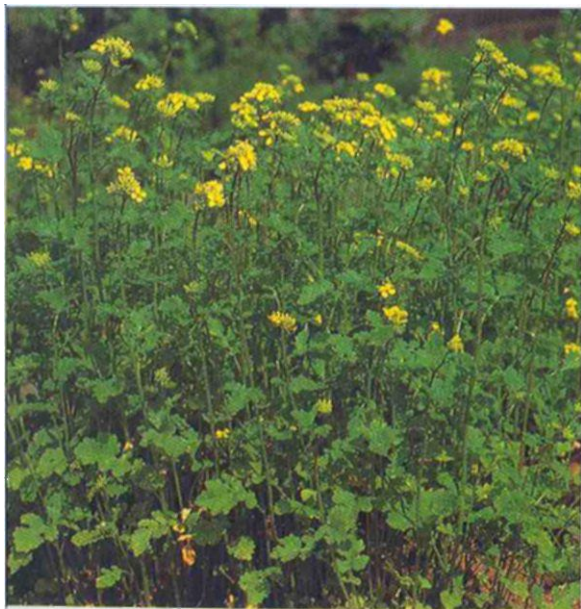
Kada planiramo plodored moramo uzeti u obzir i biljke za zelenu gnojidbu koje se uklapaju u redosljed.

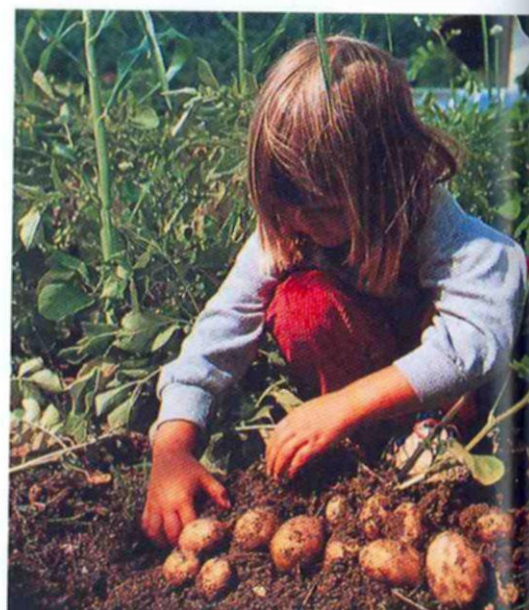
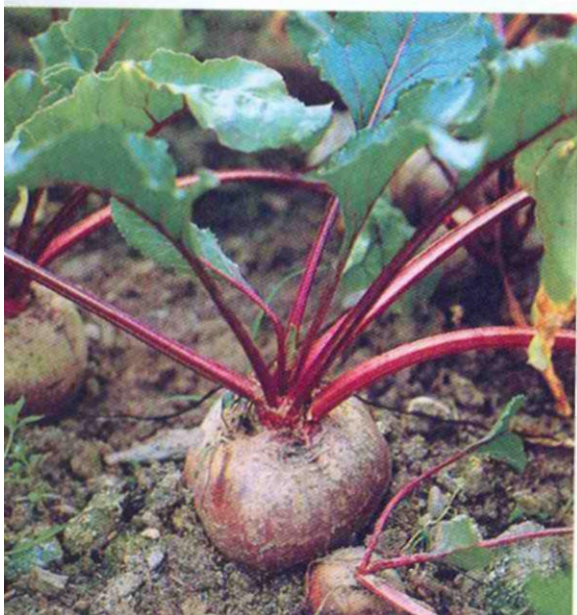
Npr. gorušica spada u krstašice, porodicu u koju se ubrajaju i kupusnjače.

kako ne bi dolazilo do jednostranog iscrpljivanja hranjivih sastojaka u zemlji i nagomilavanja biljnih izlučevina u tlu, a time i pojave bolesti. Npr. kupus ne valja saditi nakon cvjetače.

Dakle, iskorištavamo li tlo jednostrano time što uzgajamo iste ili srodne vrste biljaka u prekratkom vremenskom

Biljka proživljava peteročlanost -korijen/list/cvijet/sjeme/plod -te tijekom godina nastoji proći sve ove faze svoga razvitka. U praksi, međutim, dolazimo do četveročlane podjele: korijen, list, cvijet, plod/sjeme. Objasniti ćemo to ovdje na primjeru krstašica: rotkvice usredotočuju snage u korijenu (gore lijevo). One krstašice koje razvijaju glavice, kao npr. crveni kupus, zadržavaju snage u području lista (dolje lijevo). Konačno, cvjetača nam daruje svoj pupoljak neusporediva okusa (gore desno). Kako u vrtu nemamo krstašicu koju bismo uzgajali zbog sjemena, tu prazninu može npr. ispuniti korov rusomača. Možemo zasijati i repicu koja u poljoprivredi služi za dobivanje ulja (dolje desno).

razmaku, ili uopće bez stanke, na istoj gredici, najprije dolazi do pomanjkanja određenih hranjivih tvari, zatim slijede bolesti i štetočine. Primjenom biljnih zaštitnih sredstava, biljku, doduše, možemo održati, no kvaliteta uroda je trajno oštećena, što više ne možemo ispraviti. Međutim, ako primjenjujemo pravilan plodored, svi ovi nedostaci se uopće neće pojaviti.

Za vrtlara koji se vrtlarstvom bavi iz hobija pravi je plodored teško izvediv. Na raspolaganju mu stoje samo male površine, a za određenim vrstama povrća vlada stalna potražnja. Zbog toga je važno početkom godine isplanirati dobar plodored i zapisati kada ćemo što sijati, odnosno saditi. Ako to ne učinimo, slijed sijanja nam brzo postaje nepregledan, a to onda dovodi do gore opisanih posljedica. Razne knjige i časopisi preporučuju izmjenjivanje usjeva ovim redom: prvo one koji jako iscrpljuju tlo, zatim one manje zahtjevne i konačno mahunarke. Mi smo, međutim, ustanovili da je nakon kraćeg vremena ipak potrebno primjenjivati biljna zaštitna sredstva. Biljke su pri takvom plodo-

redu obolijevale, moralo ih se tretirati, a kvaliteta je bila slabija. Da bismo ostvarili smisleni plodored, treba uzimati u obzir biljne porodice.

Objasniti ćemo to na primjeru hernije na kupusu. Kupusna hernija je određeno bujanje korijena izazvano gljivicom što živi u zemlji. Ona napada korijenje kupusnjača i krstašica. Ne napada samo kupus i korabicu, već i repicu, gorušicu, rotkvicu itd., dakle, biljke koje spadaju u porodicu krstašica. Čak i kod zelene gnojidbe npr. gorušicom, treba voditi računa o plodoredu. U ovom slučaju opredijelit ćemo se za drugu biljku, npr. face I iju. Preporučujemo da se tijekom 5 godina na istu gredicu ne siju biljke iz

Primjer plodoreda za koji smo utvrdili da opravdava naša očekivanja: cvjetača prve godine (lijevo gore), cikla druge godine (lijevo dolje), niske mahune treće godine (desno gore), krumpir četvrte godine (desno dolje), zatim jagode tijekom sljedećih godina (sasvim desno).

iste porodice. Osim toga moramo imati u vidu i stvaranje "biljnih organa". Biljka proživljava peteročlanost i želi tijekom godina doživljavati razne mogućnosti razvijanja "ploda": korijen -list - cvijet - sjeme - plod. Ovdje se opet uspostavljaju veza s već opisanim kozmičkim impulsima koji uvažavaju upravo tih "pet članova" (vidi str. 13.). Njih treba uzimati u obzir pri planiranju plodoreda.

Pokušat ćemo to razjasniti na primjeru porodice krstašica. U nju spadaju i kupusnjače. Rotkva i rotkvica koncentriraju snage u korijenu, one odebljaju u području vrata korijena i ondje donose plod. Kupusnjače zadržavaju snage peteljki u području lista i omataju list po list jedan oko drugoga sve dok se proces ne završi zrelošću za berbu. Korabica zadebljava peteljku i tu razvija svoj plod. Cvjetača konačno preobražava svoje srce da bi nam predstavila svoj pupoljak neusporediva okusa.

U vrtu nema krstašica koje bismo uzgajali zbog sjemena, no u poljoprivredi je to uljana repica. U vrtu bi poneki korovi, kao rusomača i poljski mašnjak, mogli ispuniti tu prazninu tako da bi putem biljke došlo do pune razmjene s tlom. Tako postaje jasno da sljedeće godine ne treba uzgajati samo neku drugu biljnu porodicu, već da tu treba rasti i drugačiji biljni organ. U praksi uzimamo u obzir organe korijen, list, cvijet i plod/sjeme - dobivamo, dakle, četveročlanu podjelu. Preporučujemo

da gredicu na kojoj je prve godine rasla neka biljka lista, sljedeće godine zasadimo biljkama koje zadebljavaju korijen. Treće godine biramo biljke u koje će tlo moći, prethodno koncentrirane snage u donjem dijelu biljke (korijen), slati u gornje područje biljke (sjeme ili plod). Kao što i mi ljudi uvijek iznova moramo pravilno izdahnuti, mora to moći učiniti i tlo - a to omogućuje treća godina. U četvrtoj godini na istome tlu rastu biljke cvijeta. Sada ne šiklja više suvišak sjemenskih snaga jer ga se tlo prethodne godine već oslobodilo. Tako kod biljaka cvijeta ne može doći do neželjenog stvaranja sjemena.

Ako se uz izmjenu biljnih porodica obaziremo i na peteročlanost, odnosno četveročlanost biljaka kod planiranja plodoreda (vidi tumačenje u prethodnom odlomku), onda stvaramo najbolje preduvjete za tlo i za rast biljaka. U sljedećim primjerima o plodoredu počinjemo izlaskom iz jedne ustajale grede s jagodama. Uzgajat ćemo ih na drugome mjestu. Nakon što smo pobrali posljednje jagode, pokosit ćemo preostale zelene dijelove i kompostirati ih. Gredicu zatim prekopamo i posijemo raž i lupinu. Pokazalo se to vrlo pogodnim jer je potrebno da na tlu s vremena na vrijeme raste trava. Osim toga raž pušta duboko korijenje i tako razrahljuje i donje slojeve. Lupina, kao mahunarka, prikuplja dušik, što poboljšava sastav tla. U proljeće ćemo izrasle biljke

pokositi za zelenu gnojidbu i ukopati ih. To nam je dobra početna priprema za sjetvu krstašica, odnosno za razne vrste kupusnjača.

U tabeli donosimo neke primjere plodoreda. Iz toga svatko može sastaviti vlastiti plodoredni sustav koji će odgovarati zemljištu i klimi određenog područja. Naša iskustva s takvim plodoredom su bila vrlo dobra. Biljke su bile i ostajale zdrave, a prinosi više nego zadovoljavajući.

Jagode ostaju pet do osam godina na istoj gredici, zatim redosljed zasijavanja počinje opet ispočetka.

Još nekoliko savjeta:

- Umjesto krumpira možemo uzgajati cvijeće za rezanje.

- Kada sadimo krumpir, možemo

gredicu istovremeno zasijati i lupinom. Pri okopavanju ne moramo o njoj posebno voditi računa. Kad se na lupini pojave pupoljci, odrežemo ih, što rezultira bočnim izdancima i povećava lisnatu masu. Na taj način postižemo povećanu tvorbu kvržica i nakupljanje dušika na korijenu lupine.

- Kad se u jesen poberu rajčice i krastavci, možemo zasijati grahoricu.

Evo nekoliko primjera koji će objasniti zašto predlažemo gore navedeni plodored: lisnati kelj i raštika trebaju snage za rahli nepovezani razvitak listova i peteljki. Luk, što ga sljedeće godine sadimo na gredicu, lako će oblikovati svoju glavicu, a da pri tome nema potrebu razvijanja peteljki. Korabica usredotočuje snage na bujanje područja stabljike.

Ishodišno stanje: zelena gnojidba s raži i lupinom nakon nasada jagoda

1. god.	2. god.	3. god.	4. god.	5. god.
kupus	mrkva	grašak	krumpir	jagode
crveni kupus	pastrnjak	bob	krumpir	jagode
kelj	crni korijen	grašak šećerac	krumpir	jagode
cvjetača	cikla	niski grah	krumpir	jagode
kelj lisnati, raštika	luk	kukuruz šećerac	krumpir	jagode
kelj pupčar	celer	visoki grah	čičoka	jagode
korabica	poriluk	paprika	čičoka	jagode
žuta repa	blitva	krastavac	čičoka	jagode
rotkvica	peršin	rajčica	čičoka	jagode
rotkva	razno bilje -	krastavac	cvijeće	jagode

Stoga je ona kao prethodni nasad idealna za poriluk s obzirom da bi mu prejake snage stabljike iz tla ometale oblikovanje lisnatog ovoja. Ovako on može množiti svoje lisne ovoje i tijesno ih slagati jedan uz drugi kako bi postigao najljepši oblik. Ova razmatranja bi mogla ispuniti još brojne stranice! Važno je, međutim, da svakoga potaknu na razmišljanje i na razvijanje vlastitih opažanja.

Još ponešto o biljkama koje su na tabeli izostavljene, a kojima za sazrijevanje nije potreban cijeli vegetacijski period. Tu je riječ o omiljenom povrću kao što je špinat, salata glavatica, matovilac, endi-vija i salata za rez. S ovim biljkama postupamo ovako:

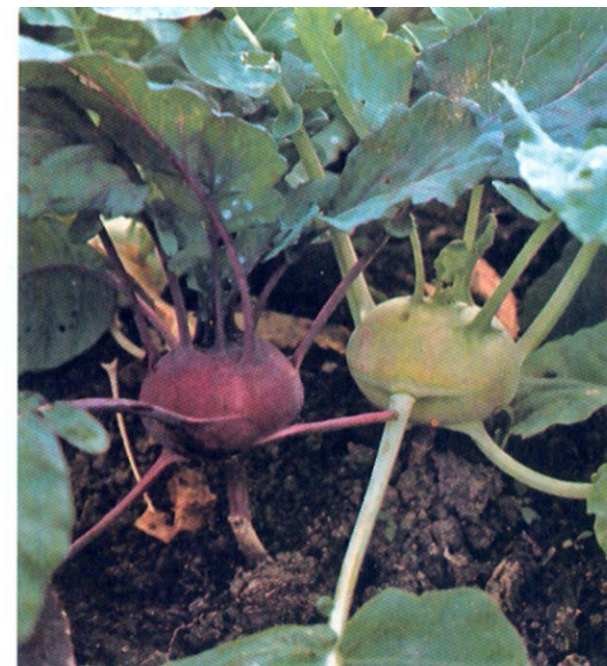
- Salatu sijemo između mrkve kao oznaku. (Nasad kao oznaka: mrkva treba dugo za klijanje, zato sijemo salatu koja isključivo brzo i omogućava nam da pri okopavanju dobro i na vrijeme uočavamo redove nasada. Mlade sadnice salate se kasnije presađuju na gredice s kupusom. Mrkvice je tada već porasla i treba mjesto. Prije nego što kupus postane prevelik, salatu smo već odavno pobrali. Tako se obje kulture mogu razvijati.)

- Špinat i matovilac sijemo uz rub gredica s krastavcima. Oni štite i pokrivaju tlo, no već su pobrani kad krastavcima treba više mjesta.

- Salatu i špinat možemo u proljeće uzgajati kao međuusjev na gredicama, gdje će kasnije (od svibnja na dalje) biti glavna kultura.

- Salata, špinat i endivija se mogu zasijati i na gredice s kojih smo već pobrali rani kupus, niski grah i rani krumpir. Do sada nismo mogli ustanoviti nikakve neželjene posljedice po plodored uzgojem ovih međuusjeva.

Jedino kod krstašica valja biti oprezan. Rotkvice, razne vrste rotkvi ili sjetvena grbica (*Leidum sativum*) s kratkim vegetacijskim periodom smiju rasti samo na gredicama kupusa. Tamo ih možemo npr. staviti na rubove. Nikada ih ne smijemo uzgajati na gredicama gdje rastu biljke iz drugih porodica s obzirom da se onda željeni razmak od pet godina u plodoredu više ne bi mogao održati (vidi i tekst str. 61., četvrti odlomak).

Korabica (desno) je idealni prethodni usjev za poriluk (dolje). Korabica usredotočuje snage u području stabljike te je zadeblja da bi stvorila plod. Tako su se prejake snage stabljike iz tla iscrpile i ne ometaju poriluk: on može u gustim ovojima razvijati čvrste listove u svoj prekrasni plod.

ZALIJEVANJE

Začudit će vas, no mi svoje nasade ne zalijevamo izuzev jedanput nakon presađivanja, kod sijanja trave (jer sjeme leži gore) te u stakleniku. I u sušnim godinama imamo dobre prinose budući da poštujemo neke temeljne zakone prirode.

Prije podne tlo izdiše, poslije podne udiše. Ujutro su snage usmjerene prema gore (prema gornjim dijelovima biljke). Poslije podne i navečer usredotočuju se na donje dijelove biljaka i teže u zemlju. Ove činjenice, dakle, možemo iskoristiti.

Želimo li "vodu" spremi u zemlju, okopavamo navečer tako da tlo udiše vlagu iz okružja. Ako je pak zemlja prevlažna, okopavamo ujutro, budući da tlo sada vlagu izdiše.

Prekopavati treba samo 3 gornja centimetra tla. Tako, naime, nastaje rahli sloj koji djeluje kao regulator vlage.

Ne zalijevamo naše nasade nikada osim jedanput poslije presađivanja i kod sijanja trave. To, naravno, ne vrijedi za staklenik. Ovdje zalijevamo prema potrebi, ljeti, dapače, i do dva puta na dan.

Ako biljke naviknemo na zalijevanje, one ne puštaju korijenje duboko u zemlju. Kad nastane suša ovisne su o umjetnom navodnjavanju. Mi smo, međutim, već ubrali mrkvu i pastirjak čije je usisno korijenje bilo i do 1.20 m dugo, a kod luka je bilo 80 cm. Osim toga smo ustanovili da se ponavljanjem zalijevanja uništava struktura tla. Postaje tvrdo i raspucava se kad je suša. Za sušnih razdoblja možemo gredice malčirati. Međutim, nakon obilne kiše pokrove treba odmah odstraniti, jer pokriveno tlo inače postaje idealno gnjezdište i leglo za puževe.

Za sušna vremena okopavamo predvečer u dane za list i korijen. Osim toga, noćnu vlagu i stvaranje rose možemo pospješivati i potpomagati ako okolne puteve i travnate površine predvečer prskamo pripravkom gnoja iz roga (vidi

Prije podne tlo izdiše (lijevo), poslije podne udiše (desno).

str.49.) ili pripravkom od kravlje balege (vidi str. 52.).

Kakvoća vode

Naravno da nije svejedno kakvom vodom zalijevamo. Mi zalijevamo samo jedanput nakon presađivanja i u stakleniku. Theodor Schwenk, istraživač vode te utemeljitelj i dugogodišnji predstojnik Instituta u Herrichried-u, koji izučava vodena strujanja i tokove, tvrdi da bi se kakvoća vode u mnogome mogla poboljšati kad bi naši potoci i rijeke ponovno smjeli teći u svojim prirodnim koritima.

Rezultati ovih istraživanja potakli su engleskog kipara John-a Wilkes-a da oblikuje i stvori posude u kojima voda može slijediti svoje vlastite potrebe kretanja. Sproveli smo sljedeći pokus: postavili smo 36 takvih posuda između naša dva jezerca koja ne leže na istoj razini. Zalijevali smo naše nasade u stakleniku tjedan dana vodom što je tekla kroz te posude. Nakon što su sadnice presađene van na otvoreno, postupali smo s njima jednako kao i s drugima, dakle, nismo ih zalijevali. Biljke su znatno bolje rasle. Ipak, ta voda nije prikladna za pripremu pripravaka.

U svezi kakvoće vode, mnoga pitanja ostaju otvorena. U budućnosti se moraju provoditi još mnoga ispitivanja i pokusi na tom području, uzimajući u obzir i problem napajanja stoke kao i naše pitke vode. Iako su istraživanja na mnogim privatnim i državnim institutima u tijeku, ipak još nema nikakvih konačnih izjava ni preporuka u svezi tog problema.

Vrtložnik - protokom kroz ove posude voda dobiva snagu pospješivanja rasta.

Ovakve posude su prvenstveno namijenjene za oživljavanje otpadnih voda.

OPASNOST OD KASNIH PROLJETNIH MRAZEVA

Naše biljke u svibnju često ugrožava kasni mraz koji može nasadima nanijeti veliku štetu. Osjetljive kulture ćemo zaštititi npr. tunelom od folije ili kakvom drugom pomičnom krovnom konstrukcijom. Ako je mraz ipak oštetio biljke, valja ih ujutro poprskati vodom od valerijane. U jednu litru vode stavimo jednu kap soka od cvijeta valerijane (vidi str. 121.) i miješamo 15 minuta. Tom tekućinom poprskamo oštećene biljke. Nakon jednog sata valja ih dobro zaliti vodom.

Od cvjetova valerijane (odoljena) spravlja se ekstrakt (vidi str.121.) Razrijedimo ga kako je gore opisano i ujutro poprskamo mrazom oštećene biljke.

VELIKI PETAK, VELIKA SUBOTA

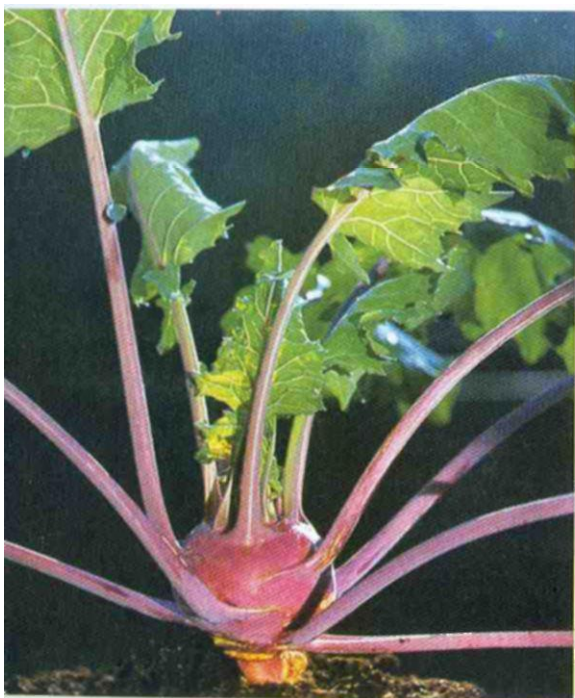
Još u pokusima prije 25 i 30 godina višekratno smo ustanovili da Veliki petak i Velika subota nisu pogodni dani ni za sjetvu ni za presađivanje. Posijano sjeme slabo je klijalo, presađene sadnice su bile kržljave, ponekad su i odumirale. Ovi za biljku nepovoljni utjecaji počinju rano ujutro na Veliki petak, a prestaju na Uskrs prije izlaska Sunca.

Zastoje to tako? Događaji koji su se prije 2000 godina odigrali na Golgoti ostavl-

jaju na Zemlji svake godine svoje tragove. Biljke to opažaju svojom osjetljivošću.

Lijevo: korabica, biljka lista

Dolje: I crvena blitva, je biljka lista.

KOROV

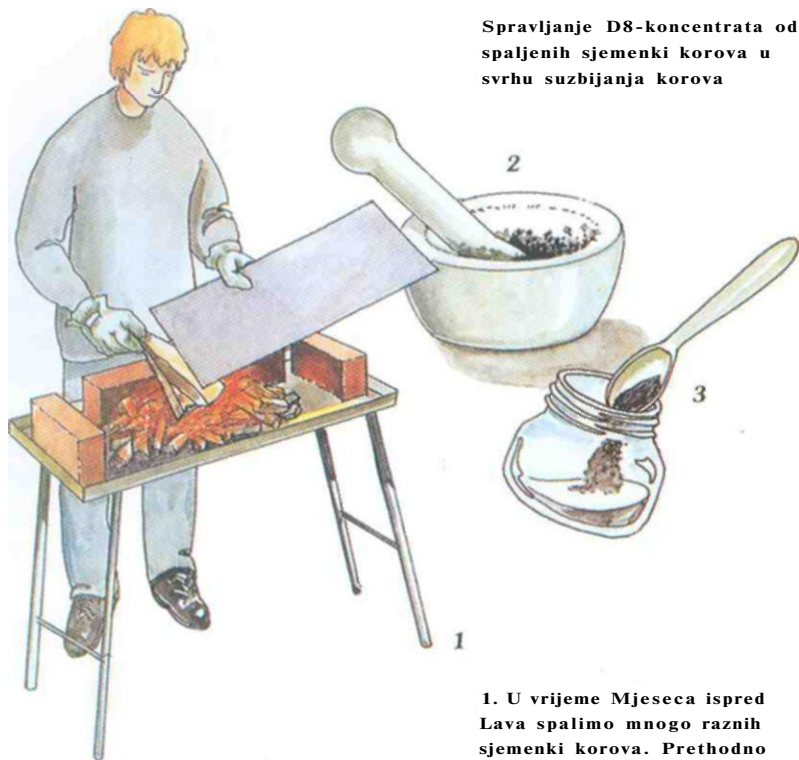
Korov može postati velikim problemom, naročito u poljoprivredi. Rad si možemo olakšati uvažavanjem nekih temeljnih pravila. Kod jednog pokusa su se pokazali začudni rezultati u vezi rasta korova. Jedno polje smo podijelili na više parcela. Unutar 4 tjedna obrađivali smo svakog drugog dana drugu parcelu. Prethodno obavljena analiza tla pokazala je da nije bilo nikakvih razlika u sastavu tla na čitavom polju. A onda smo kod obrađivanja gređice ustanovili da je vrijeme bilo odlučujuće za nicanje pojedinih korova. Na prvoj parceli je niknula jedna vrsta korova, a ne više njih. Na drugoj - pripremljenoj za sjetvu dva dana kasnije - isključio je uglavnom neki sasvim drugi korov. Tako smo došli do zaključka da nije niti tlo, niti zasađena biljka, mogla biti odgovorna za to, već samo vrijeme, što znači utjecaj kozmičkih impulsa kod obrađivanja. Nastavili smo i dalje s našim promatranjima i ona su nam pokazala put za optimalno suzbijanje korova. Kad Mjesec dolazi pred zvijezde Lava svi korovi dobro klijaju. Stoga u to vrijeme, u proljeće preporučujemo obradu tla prije pripremanja gređice za sjetvu. Korov će isključiti i nakon 10-14 dana ukopat ćemo ga u zemlju i tek nakon tog postupka

sijati. Na taj način se poboljšava i kvaliteta tla (vidi str. 35. i 36.). Međutim, ako se kod obrade tla Mjesec nalazi ispred zvijezda Jarca, isključit će vrlo malo korova. Stoga je taj termin vrlo povoljan za zadnje obrađivanje i okopavanje kumpira i korjenastog povrća. U pokusima smo imali dobre rezultate prskanjem D8-koncentratom spravljanim od pepela sjemena ili pak posipavanjem pepelom od korova. Jasno se pokazalo da je na tim površinama poslije takvih postupaka raslo mnogo manje korova.

D8-koncentrat za suzbijanje korova

D8-koncentrat pripravljamo tako da u vrijeme Mjeseca ispred Lava na žeravici od drva spalimo mnoge vrste sjemena korova. U tu svrhu nam može poslužiti i gril na drveni ugljen, kao stoje prikazano na crtežu (str.72.). Od opeka sagradimo malu pećicu sa zaštitnim krovčićem od lima.

Najbolje je sjeme staviti u papirnatu vrećicu i tako položiti na vatru od drva, ali tek nakon što je nastala dobra žeravica. Sjeme će do kraja izgorjeti samo na crveno užarenoj žeravici. Preko opeka

Spravljanje D8-koncentrata od spaljenih sjemenki korova u svrhu suzbijanja korova

1. U vrijeme Mjeseca ispred Lava spalimo mnogo raznih sjemenki korova. Prethodno ih stavimo u papirnatu vrećicu i spalimo na žeravici od drva.
2. Pepeo od sjemenki korova i drva treba rastrljavati 1 sat (to vrši jedna osoba).
3. Od ovog dinamiziranog pepela razrjeđivanjem spravljam D8-koncentrat (vidi tekst na str. 71. i dalje do str. 74.).

treba odmah staviti lim za pečenje jer sjemenke poput kokica od kukuruza pri spaljivanju prskaju naokolo. Kad je sjeme potpuno izgorijelo pepeo se ohladio, taremo ga 1 sat u porculanskom mužaru i time dinamiziramo. To treba raditi ista osoba. Ako je riječ o korovu koji se razmnožava i korijenom, potrebno je sa sjemenom spaliti i nešto korijena. Tako smo dobili koncentrat D2. Za koncentrat D3 moramo dodati 900 ml vode. Za D4-koncentrat daljnjih 9 l

vode. Nakon svakog dolijevanja vode tresemo po 3 minute. Od D3-koncentrata do D4-koncentrata može se 3 minute i miješati.

Vrijeme spaljivanja i posipavanja pepelom u svrhu suzbijanja korova ukoliko ne postoji namjera pripravljanja homeopatskih potencija.

**Mjesec ispred
zviježđa Zodijaka**

Biljka za spaljivanje

Ribe	Ptičja grahorica (<i>Vicia cracca</i>)
Ovan	Poljska gorušica (<i>Sinapsis arvensis</i>), Divlja rotkva (<i>Raphanus raphanistrum</i>), Crvena mrtva kopriva (<i>Lamium purpureum</i>)
Bik	Jarčevac (<i>Aegopodium podagraria</i>), Krabljica (<i>Chaerophyllum hirsutum</i>), Priljepača, Bročika ljepuša (<i>Galium aparine</i>)
Blizanci	Divlja zob (<i>Avena fatua</i>), Trave (<i>Gramineae</i>), Mišjakinja (<i>Stellaria media</i>), Obična slakoperka (<i>Apera spica-venti</i>)
Rak	Zlatica (žabljak ljutić) (<i>Ranunculus</i>) i korovi s viticama
Lav	Mala kiselica (<i>Rumex</i>)
Djevica	Poljski osjak (<i>Cirsium arvense</i>), Podbjel (<i>Tussilago farfara</i>), Poljska preslica (<i>Equisetum arvense</i>), Obični slak (<i>Convolvulus arvensis</i>)
Vaga	Obična konica (<i>Galinsoga parviflora</i>). Sinja krijica (<i>Soluchus oleraceus</i>)
Škorpion	Obična crna pomoćnica (<i>Solanum nigrum</i>)
Strijelac	Obična loboda (<i>Atriplex</i>), Pirika (<i>Agropyron repens</i>)
Jarac	pod ovim znakom isključava vrlo malo korova
Vodenjak	Poljski mošnjak (<i>Thlaspi arvense</i>), Obična rusomača (<i>Capsella bursa-pastoris</i>), Poljski vijušac (<i>Polygonum</i>)

S obzirom da bismo na ovaj način pri četvrte decimalne potencije, započeti D8-koncentratu došli do 100.000 1 opet s manjim količinama. Uzmemo, da-vode, najbolje je nakon D4, dakle kle, 1 ml D4-koncentrata i dolijemo 9 ml

Mišjakinja (*Stellaria media*)

vode, tresemo 3 minute i dobivamo D5-konzentrat. Zatim dodajemo 90 ml vode i opet tresemo 3 minute. Kad je nastao D6-konzentrat, dolijemo 900 ml vode i opet protresamo 3 minute da bismo došli do D7. Na kraju dolijemo 9 litara vode te tresemo ili miješamo 3 minute. Sada je nastao D8-konzentrat. Potrebno je nekih 0.5 l D8-konzentrata za površinu od 100 m². Prskamo tri puta u razmaku od nekoliko sati.

Mnogi praktičari rabe i nedinamizirani i nepotencirani pepeo od sjemena kao

djelotvorno sredstvo za suzbijanje korova. Želimo li smanjiti količinu određenog korova treba uvažavati Mjesečeve ritmove za pojedine biljke (vidi tabelu na str. 73.). U tom slučaju spalimo sjeme baš te vrste. Općenito protiv korova uzimamo mješavinu sjemena korova, spalimo je u vrijeme Mjeseca ispred Lava i pepeo posipamo po zakorovljenim površinama. Prema savjetu Rudolfa Steinera postupamo kao da sipamo papar po jelu, i to jedanput kod obrađivanja tla za sjetvu.

Preventiva

Uvijek smo iznova opažali da nekompostirani dijelovi životinjskih tijela, kao što su rogovi, kosti, čekinje, perje, vuna, krv ili brašno dobiveno od životinja, potiču rast korova. Stoga je vrlo važno da takve tvari, ako ih želimo uporabiti za gnojenje ili poboljšanje sastava tla, prethodno kompostiramo.

Gnojnica od korova

Gnojnica dobivena od određenih korova uspješno se primjenjuje u suzbijanju tih istih korova. Imamo dobra iskustva s gnojnicom od puzavica i vitičastih korova koje ionako ne treba stavljati na kompostni humak (vidi str. 40.).

Recept

Uzmemo vitice i dijelove korijena, primjerice od čička, jarčevca, zlatice, podbjela, raznih vrsta metvice, kao i cijelu biljku od mišjakinje, i stavimo ih u bačvu s vodom. U dane za list kratko promiješamo. Kad su dijelovi biljaka potpuno istrunuli, prskamo procijeđenom gnojnicom u vrijeme Mjeseca ispred Raka. Prskamo tri večeri za redom na onim mjestima gdje su biljke rasle. Na taj način

možemo postići da korovi ondje potpuno nestanu. Kod kupusnjača, krastavaca i rajčica, gnojnica može poslužiti i kao pospješivač rasta, no prethodno je treba jako razrijediti (1 l na 10 l vode).

I kompost možemo poboljšati. On jače potiče rast ako smo mu dodali gnojnicu od korova.

Već smo na drugom mjestu spominjali kako spraviti kompost od korova (vidi str. 43.).

Kako možemo sami pripremiti gnojnicu od korova.

1. Vrijeće i dijelove korijena korova stavimo u bačvu s vodom. U dane za list kratko promiješamo.
2. Kad dijelovi biljaka potpuno istrunu, prskamo procijeđenom gnojnicom u vrijeme Mjeseca ispred Raka ona mjesta u vrtu gdje želimo uništiti korov. Na koji način i kako često to ponavljamo, pročitajte gore u tekstu.

Različiti korovi

U sljedećim ćemo odlomcima pobliže govoriti o pojedinim korovima budući da smo u našim istraživanjima ustanovili kod njih neke posebnosti.

Poljski osjak (*Cirsium arvense*)

Taj se korov često pojavljuje na mjestima gdje je zemlja vrlo zbita ili je takva od ranije. Poljski osjak možemo pokositi kad se Mjesec nalazi ispred Strijelca ili Vodenjaka. On pri tome gubi jako mnogo soka. Ako zatim pazimo da ga kosimo uvijek ponovno za vrijeme uzlaznog Mjeseca, lišće više neće biti u stanju opskrbljivati korijen i biljka će uvenuti.

Konjska kiselica (*Rumex acetosa*)

Usljed kiselih kiša ova se biljna vrsta kod nas jako raširila. Uspješno je su-

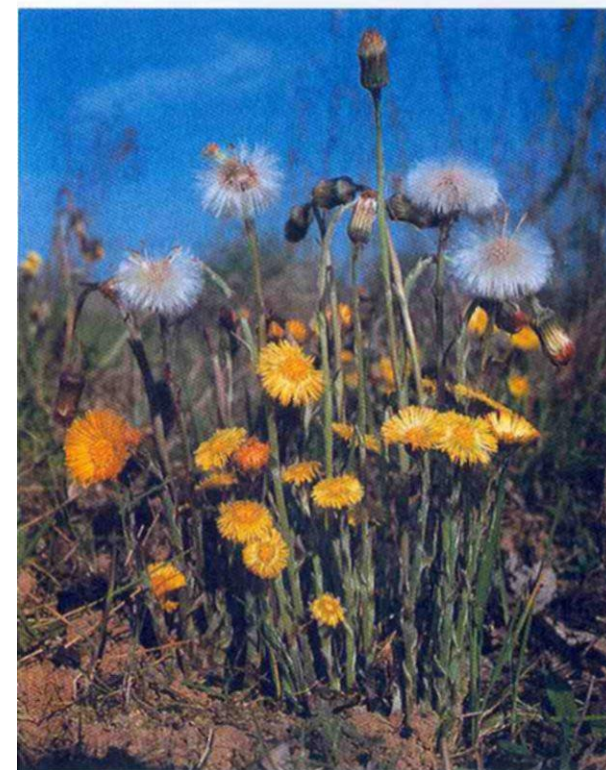
zbijamo režemo li je više puta u vrijeme kad je Mjesec ispred Strijelca ili Vodenjaka. Biljku možemo sprečavati u razmnožavanju i tako da napravimo pripravak od njena sjemena. Pepeo od sjemena ili D8-koncentrat spravit ćemo i primijeniti kada Sunce i Mjesec stoje ispred zviježđa Lava.

Preslica, obični slak i podbjel

Ova tri korjenasta korova: preslica (*Aquilegia vulgaris*), obični slak (*Convolvulus arvensis*) i podbjel (*Tussilago farfara*) rastu na tlima gdje postoje podzemne stajaće vode. Teško da ćemo ih se moći riješiti ako drenažom ne uspijemo postići da voda oteče. U slučaju da se voda nakuplja na nepropusnim glinenim slojevima, pomoći ćemo si dodavanjem komposta, što će utjecati na smanjivanje brojnosti korova.

Preslica je korjenasti korov koji ne vidamo rado na našim gredicama. Međutim, vrlo je korisna u zaštiti biljaka.

Podbjel (*Tussilago farfara*)

GLJIVIČNE BOLESTI BILJAKA

Zadaća gljivica u prirodi je, općenito uzevši, razgrađivanje onoga što odumire. Ako ljeti na starim panjevima naidemo na panjevčice ili grmačice, znamo da je ovdje započeo prirodni proces razgradnje. Pečurke koje rastu na konjskoj ili kravljoljoj balegi mijenjaju sastav tvari koje se tamo nalaze. Gljivice spadaju u najgornji sloj tla pa je prirodno da tamo obavljaju i svoju zadaću. Zašto se, međutim, događa da gljivice napuste svoje prirodno stanište i penju se na biljku? Zašto se naseljavaju na sjemenke da bi tamo

počinile štetu i navode ljude da sjeme zaštićuju otrovnim ovojem? Je li ovdje posvuda riječ o težnji prema smrti?

Rudolf Steiner nam u svojoj knjizi Poljoprivredni tečaj priopćuje da gljivice napuštaju svoju prirodnu razinu, površinu zemlje, kad Mjesečeve snage počinju u zemlji previše snažno djelovati. Mjesečeve snage djeluju u području vodenoga te mogu postati prejake ako je suviše kišilo.

Primjenom čaja od poljske preslice (*Equisetum arvense*) možemo gljivice

Mogli smo primijetiti da dolazi do pojačanog napada gljivica na biljke za punog Mjeseca u vrijeme kad se on na svojoj putanji nalazi najbliže Zemlji (Pg).

ponovno dovesti na razinu zemlje. Tlo ćemo prskati čajem tamo gdje napadnute biljke rastu.

Već duže vremena opažamo da Mjesečeve snage u tlu postaju prejake u godinama s obilnim oborinama. Osim toga, treba računati s jakim Mjesečevim snagama i u onim godinama u kojima puni Mjesec pada u vrijeme kad se Mjesec na svojoj putanji nalazi najbliže Zemlji. Tada dolazi do pojačanog napada gljivica na kulturne biljke. Najbolja preventiva je primjena čaja od preslice. Na temelju naših dugogodišnjih opažanja možemo navesti tri razloga koji dovode do pojačanog napada gljivica na biljke. Ako se držimo sljedećih savjeta, prema našim su iskustvima sve mjere za suzbijanje suvišne.

- 1) Mjesečeve snage su prejake, primjerice, u godinama s preobilnim oborinama. Pomaže okopavanje prije podne kako bi tlo moglo vlagu izdisati.
- 2) Odmaže pogrešna gnojidba, npr. nezrelim organskim gnojivom ili dijelovima životinjskih organizama koj prethodno nisu bili kompostirani. Najbolje ćemo spriječiti napad gljivica iznošenjem zrelog komposta na obradive površine u jesen.
- 3) Iz sjemena biljaka pobranih u vrijeme nepovoljnih kozmičkih impulsa sljedeće će godine izrasti biljke neotporne na napad gljivica.

Preslica (*Equisetum arvense*) je u stanju gljivice koje su "uspuzale" na biljku opet dovesti dolje na razinu zemlje.

Preslica

Preslica (*Equisetum arvense*) može gljivice, koje su rastom biljke dospjele u vis, ponovno dovesti natrag na njihovu prirodnu razinu, dakle na tlo. Zašto ona to može?

Pogledajmo najprije močvarnu preslicu. Prvo izrasta zelena biljka koja kasnije na vrhu nosi tamne šeširiće. U njima se razvijaju spore kojima se močvarna

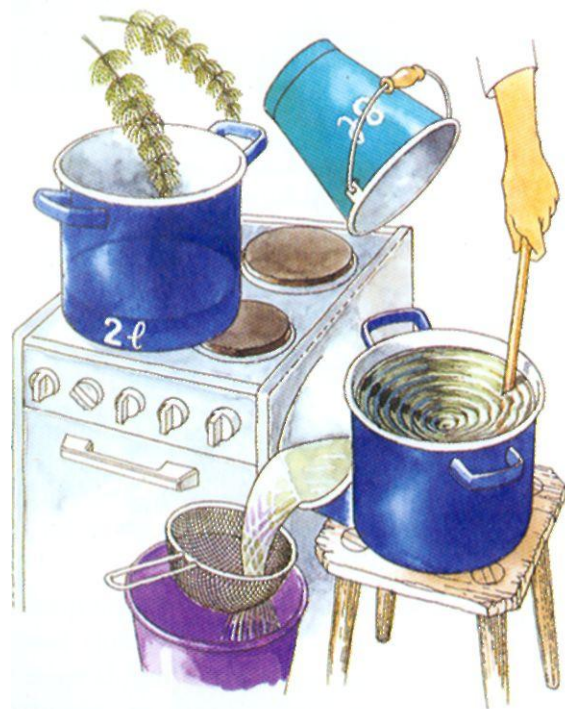
preslica razmnaža - gljivice se također razmnažaju na sličan način.

Poljska preslica raste drugačije. U rano proljeće istjera malu stabljiku sa smeđkastim šeširićima. Odavde spore dospijevaju u okolinu i tako se biljka razmnaža. Tek kasnije, izraste zelena biljka bez šeširića, ali s visokim udjelom kremana. Ona je prevladala stupanj gljivice. Stoga preslica može gljivicu dovesti natrag na njenu razinu, dakle na tlo.

Recept za suzbijanje gljivičnih oboljenja

10 g sušene poljske preslice pristavimo u 2 l hladne vode i pustimo da uzavrije. Mora kuhati 20 minuta. U ohlađeni čaj dodamo 8 l vode i 10 minuta dobro miješamo.

Ocijedeći čaj navečer prskamo ispod napadnutih biljaka (10 l na 100 m²). Tlo možemo prskati i preventivno.

Suzbijanje gljivičnih oboljenja

Prema gore navedenom receptu pripravimo čaj od preslice. Dobro ga miješamo 10 minuta, ocijedimo i navečer prskamo ispod napadnutih biljaka.

Dode li do pojave gljivica i na drveću, treba prskati deblo i debele grane. U tvrdokornim slučajevima provodit ćemo postupak tri večeri za redom.

Gljivične bolesti na različitim biljkama

Ovdje ćemo iznijeti neka opažanja i savjete kod napada gljivica na određene vrste povrća i voća.

Krumpir

Krumpir se ne smije okopavati ili ogrtati u dane za list. Isto vrijedi i za dane kad se Mjesec nalazi najbliže Zemlji (Pg). Obrada u te dane često dovodi do pojave gljivica, što uzrokuje trulež lista i gomolja.

Kupus

Bolest koje se kod kupusnjača najviše plašimo je kupusna hernija. Izaziva je gljivica Plasmodiosphora brassicae. Bezuvjetno je potrebno dosljedno primjenjivati plodored tako da tek nakon 5 godina ista biljka dođe na istu gredicu (vidi str. 61.). I druge krstašice, kao repica, rusomača i gorušica (za zelenu gnojidbu), oboljevaju od te bolesti. To treba uzimati u obzir kod plodoreda. Osim toga, valja voditi računa o dovoljnoj količini kalcija u tlu. Preniska vrijednost pH pogoduje širenju bolesti.

Jagoda

Vrtna jagoda iziskuje našu posebnu

Kupusna hernija (na korijenju) spada u one bolesti kojih se na našim kupusnjačama najviše bojimo.

pozornost. Ona raste u blizini razine gljivica, tek malo iznad zemljine površine. Većinom mora izaći na kraj s velikim obrocima gnojiva, što u biljci uzrokuje sklonost nakupljanju vode. Po svojoj prirodi, jagoda, međutim, voli kamenje i toplinu (šumska jagoda raste potpuno zdrava na kamenitim obroncima). Velike količine gnojiva pogoduju napadu gljivica.

Sto, dakle, možemo učiniti za našu vrtnu miljenicu?

U prvom je redu smijemo gnojiti samo zrelim kompostom.

Jagode zahtijevaju našu posebnu pozornost.

Osim toga je treba saditi i okopavati isključivo u dane za plod. Od velikog je značenja i vrijeme berbe. Tu preporučujemo dane za cvijet ili plod. Jagode se smiju brati tek kad biljke više nisu mokre od rose. Pročitajte i upute na str. 114.

Voćke

Kad odabiremo, sadimo i njeujemo voće, pokušajmo se sjetiti i predočiti si što su radili naši djedovi i bake. To će nam pomoći da dođemo do nekih dobrih savjeta za ispravan postupak. Danas se uglavnom nude i hvale samo još sadnice niskorastućih voćaka. Kod takvih sadnica je krošnja drveta jako približena površini zemlje, dakle, blizini područja djelovanja gljivica. Ustanovilo se da je visoko ili više drveće često zdravije od niskog.

Nekad se deblo pažljivo njeovalo. Tako npr. u časopisu Tehnološki prijatelj mladih iz godine 1820. (Tehnologischer Jugendfreund) možemo pročitati recept za rijetku kašu pripremljenu od goveđe balege, ilovače, drvenog pepela, goveđe dlake i sirutke. Time su se premazivala debla voćaka. (Goveđu dlaku je bilo lako sakupiti jer su seljaci goveda četkali po dva puta na dan. Nekada je bilo nezamislivo da krave kao danas šeću naokolo uprljane vlastitom balegom.)

U današnje je vrijeme u voćnjacima uobičajeno stavljati ispod rubova krošanja ili, dapače, i ispod cijele krošnje uz samo deblo, nekompostirani gnoj koji gljivice tek trebaju razgraditi. U tom slučaju one mogu napustiti prirodnu razinu svoga djelovanja, površinu tla, te napadati deblo, lišće i plodove.

Mlade sadnice treba uzgajati i njeovati pod povoljnim kozmičkim impulsima.

Ako prethodno opisana sredstva za sprečavanje širenja gljivica nisu dostatna, postoji još mogućnost prskanja pripravkom od gnojnice dobivenom od napadnutog lišća.

Recept za suzbijanje napada gljivica na voćke

Sakupimo otprilike šaku lišća napadnutog gljivicama, stavimo ga u glinenu posudu i prelijemo s 10 l vode. Lišće mora potpuno istrunuti. Ocijeđenu tekućinu prskamo sitno raspršujući po deblima, krošnji i tlu ispod drveća (kad je Mjesec

pred Rakom). Cijeli postupak treba ponoviti još dva puta u razmaku od četiri tjedna.

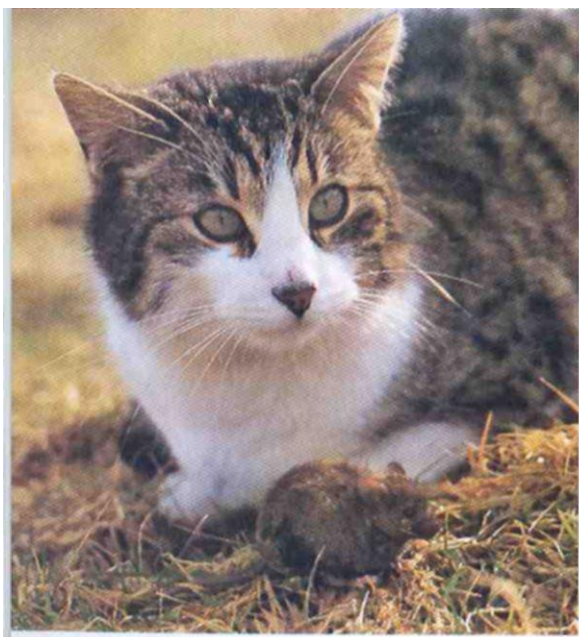
Da bismo drveće oslobodili krastavosti i napada monilije, preporučujemo još i sljedeći postupak:

Šaku oboljelih plodova koji leže ispod drveta očistimo od sjemenki (važno!) i spalimo na vatri od drva kad se Mjesec nalazi ispred Škorpiona. Iz dobivenog pepela pripravimo D8-koncentrat. Točne ćete upute naći na str. 91. Tri dana uzastopce prskamo deblo, krošnju i tlo. Postupak treba ponoviti nakon četiri tjedna.

ŽIVOTINJSKE ŠTETOČINE

Životinje koje nam ugrožavaju urod, primjerice voća ili povrća, nazivamo štetočinama. Ipak, treba uzeti u obzir da je to sasvim subjektivna ocjena.

Miševi se, primjerice, ubrajaju u štetočine, budući da jednako rado jedu žitarice kao i mi. Mačka, međutim, doživljava miša sasvim drugačije. Ona toliko "voli" tu malu životinju da je, nakon što se s njom do mile volje poigrala, konačno i pojede.

Pojava lisnih uši na kulturnim biljkama izaziva u nama neraspoloženje, dok mravi drže te životinjske kao krave muzare. Paze ih, njeguju i brane od neprijatelja da bi mogli uživati u njihovim slatkim izlučevinama.

Kod napada insekata često pomaže zalijevanje navečer, ispod biljaka, čajem od koprive ili vrlo razrijeđenom gnojnicom od koprive (vidi str. 45.). Kopriva omogućuje biljci da sokovi opet počnu normalno strujati, a time štetočine nestaju. Opazili smo da topla kiša ima isti učinak. Za razmnožavanje životinja je, osim kozmičkih ritmova, naravno, odlučujuća i ponuda hrane. Npr. škanjci (mišari) u godinama kad ljeti vlada najezda miševa, legu više jaja nego inače. Divlje svinje imaju brojniji potomak u godinama kad hrastovi obilno rode žirom.

S druge strane možemo u prirodi opaziti da se životinje same ubijaju ukoliko previeliko razmnožavanje ugrožava vrstu. U pojedinim godinama na tisuće norveških štakora (leminga) odlaze u more da bi se tamo utopili.

Kućni miš je za nas štetočina, ali za mačku ne. Jako ga voli, "za požderati".

Kad čovjek razmišlja o suzbijanju štetočina, trebao bi pri tome imati uvijek na umu da tek velika brojnost čini životinje štetočinama. U vrtu koji negujemo na najbolji način jedva da će doći do prevelikog razmnožavanja. Stoga vrijedi pravilo: ako ipak dode do prevelikog razmnožavanja, treba razmisliti gdje smo pogriješili te potražiti uzrok. Valja upoznati životinjske navike. Tako ćemo moći dokučiti na koji način ograničiti njihov broj kako ne bi došlo do štete na biljkama. U idućim primjerima uzeli smo sve ove aspekte u obzir.

Štetočine na kupusu i mrkvi

Kod kupusnjača se uglavnom moramo boriti s tri vrste štetočina: s kupusovim bijelcem, kupusovom pipom i kupusovom muhom (mušicom). Kod mrkve je to osobito mrkvina muha.

Kupusov bijelac

Svaki vrtlar pozna kupusovog bijelca. Te lijepe leptire ljeti vidimo kako lepršaju po vrtu. Ako nam počnu praviti štetu, poslužit će nam čaj od pelina ili 24-satni ekstrakt koprive.

Posadimo li nekoliko grmića rajčica među sadnice kupusa, kupusov bijelac će otići. Možemo također otkinute mlade zaperke rajčice staviti među redove kupusa.

Od koprive napravimo 24-satni ekstrakt

Gusjenice kupusovog bijelca mogu nanijeti veliku štetu na nasadima kupusa.

kako je opisano na str. 45. Procijeđenu tekućinu istoga ćemo dana nerazrijeđenu vrlo sitno raspršivati po biljkama tri puta unutar nekoliko sati.

Kupusna pipa

Kupusovu pipu možemo jednostavno protjerati. Ona za odlaganje jaja u svibnju traži one gredice sa sadnicama kupusa gdje pojedine biljke nemaju dovoljno mjesta. Druge gredice izbjegava. Dodatno možemo za majskih dana, kad Sunce i Mjesec stoje ispred Bika, zaštititi gredice mrežicom protiv povrtnih mušica.

Mrežice ćete nabaviti u specijaliziranim trgovinama za vrtlarstvo. Štetočina će tada potražiti druge nasade.

Kupusova muha (mušica)

Kupusova muha se u našem vrtu pojavljuje u travnju i svibnju, kad Sunce i Mjesec stoje ispred Ovna. i traži pogodna mjesta za odlaganje jajašaca. Ličinke koje se izlegu izgrizu vrat korijena biljke i njeno korijenje. Mlade sadnice ranoga kupusa ne smijemo posaditi u zemlju dublje nego što su prethodno rasle na sjetvenoj gredici, niti smijemo biljke ogrtati. I jedno i drugo pogoduje napadu kupusove muhe.

No, ako dode do napada muhe, izlijemo čajnu žličicu nerazrijeđenog ohlađenog čaja od pelina direktno na vrat biljke tri puta u razmaku od nekoliko sati.

Mrkvina muha

Ako mrkvu sijemo i njegujemo prema njenim potrebama, možemo biti gotovo sigurni da će mrkvina muha poštediti biljke. Mrkva voli zrela tla koja dvije godine nisu bila pognojena.

Ovdje ona može dovesti bjelančevine do sazrijevanja i stvoriti visoki udio šećera. Naknadnim gnojenjem kvarimo okus mrkve za naš osjet, ali ne i za mrkvinu muhu. Naprotiv, njoj mrkva sasvim

Gore: Ličinka kupusove pipe na stabljici kupusa

Lijevo: Od pelina možemo napraviti čaj koji, poliven neposredno na vrat biljke, pomaže protiv ličinki kupusove muhe.

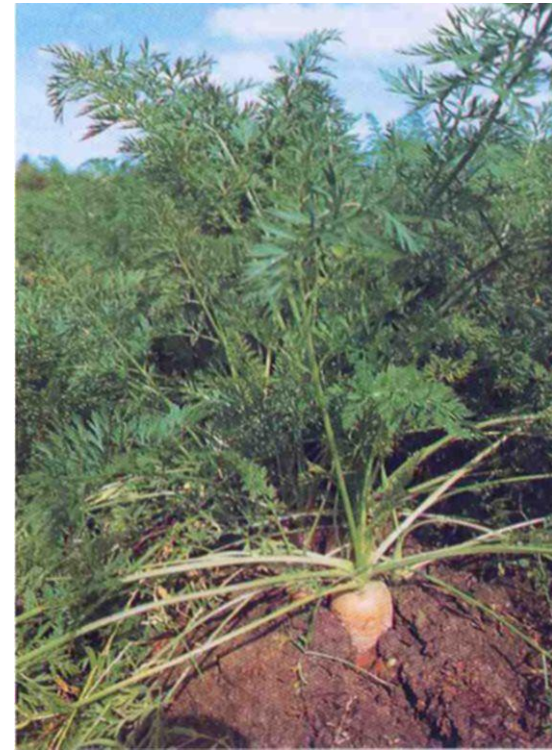
Desno: Ne moramo se bojati mrkvine muhe ako mrkvu uzgajamo kako odgovara njenim potrebama.

Desno dolje: Kad mrkvin vrat nije pokriven zemljom, poprima zelenu boju. Mrkva postaje gorka, što posebice odgovara za leglo mrkvinoj sovici pozemljuši.

odgovara kao leglo. Stoga i traži takve nasade mrkve da bi na korijenju odlagala jajašca. Još više voli tlo kojemu je dodan treset jer tada mnogo lakše dospije do korijenja.

Sovica pozemljuša

Mrkvinu sovicu nije teško otjerati. Ona voli mrkvu čiji je vrat ogoljen i stoga zelene boje. Mrkva poprima aromu lista. Za nas takve mrkve imaju gorak okus, no čini se da gusjenice sovice pozemljuše baš to vole. Pobrincemo li se da vrat mrkve bude uvijek pokriven zemljom, šteta će biti daleko manja.

Puževi

Puževi su na nekim mjestima postali prava napast. Nije mali broj onih ljudi koji već rano ujutro oboružani noževima stoje u zasjedi da bi ubili omraženog štetočinu koji nam preotima hranu. Poneki i love te životinje s namjerom da

ih preliju kipućom vodom. To su metode kojih se laćamo u velikoj srdžbi, ali koje se ne mogu tolerirati. Osim toga nisu ni smislene jer, u stvari, takvi postupci samo privlače puževe iz okoline koji žele pomoći da se ozračje groblja ukloni. A onda je često potrebno mnogo godina da bi se u prirodi opet uspostavio stari sklad s malim brojem puževa.

Morali bismo se pozabaviti sa životnim navikama puževa i tako pronalaziti više mogućnosti u svođenju njihova broja na normalnu razinu. Tim više što nikome ne bi trebalo biti u interesu da se puževi sasvim protjeraju. Oni ispunjavaju važne zadaće u održavanju sklada u prirodi. Većina poljoprivrednika zna kako je izvanredno plodonosna puževa sluz.

Ali, pozabavimo se najprije pitanjem gdje i zbog čega se puževi pojavljuju u većem broju. Oni npr. vole kad se u "nepravo vrijeme" umjetno zalijeva. Za njihov je razvitak od velike koristi i pokrivanje tla. Ispod vlažnog pokrova naći će oni idealne uvjete za razmnožavanje, što posebno dobro opažaju. Osim toga, ustanovili smo da do velikog razmnožavanja dolazi i uslijed prevelike količine kalcija iz alga, ali i tamo gdje u tlu ima nekompostiranih

Gore lijevo: Puževi su dvospolci. Ovdje se uzajamno oploduju i izmjenjuju sjeme.

Lijevo: Puž golać pri odlaganju jajašca.

životinjskih dijelova (vuna, kosti, itd.). Zato posebno preporučujemo da se na gredice stavljaju samo zreli komposti, već pretvoreni u zemlju. Nadalje, moramo se pobrinuti da na tlo i u tlo dopire i svjetlo i zrak. Malčiranje valja primjenjivati samo za sušnih perioda. Nakon obilnijih kiša, pokrove treba odmah odstraniti. Mi zalijevamo, kao što smo već napomenuli, samo jedanput, i to pri presađivanju. Inače prepuštamo nebu da se brine za potrebnu vodu. Samo za sušnih razdoblja nastojimo biljke potpomagati prikladnim sredstvima (vidi str. 66.). Kako su puževi za ježeve, žabe krastače, sljepice, daždevnjake, kokoši, patke, pa i druge ptičje vrste prava poslastica, bilo bi korisno ove životinje pokušati naseliti u vlastiti vrt. Brzo će se pokazati da više ne dolazi do njihovog prekomjernog razmnožavanja. Primjenom pripravka kremen iz roga moguće je puževsku pokoru svesti u granice.

Osim toga smo ustanovili da dolazi do velikog razmnožavanja puževa kada planet Mars putuje ispred zvijezda čije snage na Zemlji posreduje element voda (Ribe, Rak i Škorpion).

Gnojnica od puževa

Ako sve do sada opisane mjere ne pomognu, možemo protiv najezde puževa prijeći na direktnu primjenu gnojnice od puževa. Spravljamo je ovako: sakupimo 50-60 puževa i u vrijeme Mjeseca ispred

Ježevi su nam od pomoći u suzbijanju puževa. Ovi su njihova omiljena hrana.

Raka stavimo ih u kablič s poklopcem u koji nalijemo vodu. Pričekamo da Mjesec ponovo dođe pred zvijezdu Raka. Sada su puževi već istrunuli. Zatim gnojnicu, procijeđenu preko finog cjedila, sitno

Priprema gnojnice od puževa
Gore: U vrijeme Mjeseca ispred Raka stavimo 50-60 puževa u kablič koji se može dobro zatvoriti poklopcem. Nalijemo vode do ruba, čvrsto zatvorimo tako da ne ostane zraka u kabliču. **Dolje:** Kad Mjesec putuje ispred Raka, gnojnicu ćemo sitno raspršiti po gredicama (vidi i tekst od str. 89. nadalje, desni stupac).

raspršimo po tlu u vrtu. Posebno dobro i gusto treba prskati rubove okolnih travnjaka. Nakon toga možemo sve pripremiti za spravljanje nove gnojnice i ponovo prskati iste površine. Postupak ponavljamo tri puta u vremenskim razmacima od 4 tjedna.

Ovaj način suzbijanja puževa manje je okrutan nego puževe zasipavati solju, kuhati ih ili rezati jer ćemo ovako uništiti samo 50-60 komada.

Metode smanjivanja prekobrojnih štetočina

Ako unatoč svim prethodno opisanim mjerama ipak dode do problema sa štetočinama, postoji još jedna mogućnost obrane. U tom slučaju se moramo postaviti između životinja i njima nadređenog nadosjetilnog bića. Spaljivanjem malog broja životinja i iznošenjem pepela kod odgovarajuće zvjezdane konstelacije, obraćamo se toj "nevidljivoj ruci" s molbom da množenje životinja svede na podnošljivu mjeru. Ovo zbivanje si možemo predočiti na primjeru leminga (norveških štakora) koje "nevidljiva ruka" vodi do samouništenja utapljanjem kad je zbog prevelikog razmnožavanja ugrožen opstanak vrste.

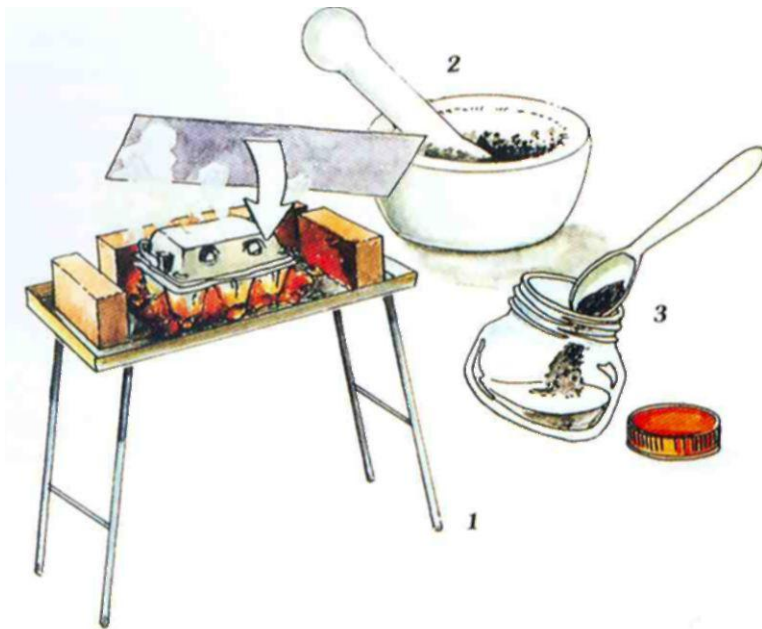
Od velike je važnosti da to spaljivanje ne provodimo u srdžbi jer će nam u tom slučaju posao biti uzaludan. Moramo se pokušati uklopiti u velike zakone bitka. Priroda će tada uslišati našu molbu. U sljedećem odlomku želimo prikazati homeopatsku metodu koja se u praksi pokazala uspješnom. Naših se naputaka i savjeta treba strogo pridržavati.

Uputa

Priskrbimo 50-60 štetočina i stavimo ih u kartonsku kutiju za jaja. Spalimo ih na vatri od drva. Spaljivanje i prskanje se mora provesti kod primjerene zvjezdane

konstelacije (vidi tabelu str. 94.). Pepeo nastao od drva i štetočina se tare u porculanskoj posudi 1 sat (to radi jedna te ista osoba), dakle, dinamizira se. Zatim treba iz dinamiziranog pepela pripremiti D8-koncentrat: uzmemo 1 gr mješavine pepela i s 9 ml vode stavimo u dobro zatvorenu bocu. Ritmički protresamo 3 min. Time smo dobili D1-koncentrat. Zatim dodamo 90 ml vode i ritmički tre-remo 3 min kako bi nastao D2-koncentrat. Za dobivanje koncentrata D3 potrebno je daljnjih 900 ml vode i pro-tresanje od 3 min. Nastavljamo tako dalje da bismo proizveli D8-koncentrat. Međutim, od četvrte decimalne potencije započinjemo opet s malom količinom jer bismo inače morali tresti ili miješati 100.000 l tekućine da bismo dobili D8 (vidi o tome još i str. 71. - tamo je opisan cijeli postupak).

Ustanovili smo da je djelovanje posebno učinkovito ako prskamo u tri uzastopne večeri vrlo finom prskalicom (po biljkama ako su one napadnute, a po tlu, ako se radi o štetočinama na tlu). Na taj način smo kod različitih štetočina postigli očito smanjenje razmnožavanja. Ako se pokaže potrebnim, možemo nakon 4 tjedna, u vrijeme istog položaja Mjeseca, (vidi tabelu str. 94.) uzeti od D4-koncentrata od prvotnog pripravka (uporabiv je dvije godine) i, kako je gore opisano, napraviti D8-koncentrat. Prskamo opet tri puta za redom finim raspršivačem.

Da bi se smanjilo razmnožavanje puževa, potrebno je provoditi prskanje tla posvuda po vrtu, tri večeri za redom. Ako se radi o miševima, štakorima i drugim glodavcima, ali i pticama, naći ćete termine za spaljivanje u našim godišnjim izdanjima Mjesečevog sjetve-nog kalendara. U tim slučajevima se spaljuje krzno ili perje pojedinih životinja. Za kraj ćemo još posebno naglasiti da spaljivati treba samo one životinje koje zaista prave štetu na gospodarstvu ili u vrtu.

Prema iskustvima znanstvenika, životinje koje se u svrhu znanstvenih istraživanja umjetno uzgajaju u laboratoriju ne daju jednake rezultate.

Pripravljanje D8-koncentrata za suzbijanje štetočina spaljivanjem

1. Stavimo 50-60 primjeraka one vrste štetočina koje želimo suzbijati u kartonsku kutiju za jaja. Spalimo na vatri od drva.
2. Pepeeo nastao od štetočina i drva jedan sat taremo u porculanskom mužaru (vrši jedna osoba).
3. Nakon toga od dinamiziranog pepela razrjeđivanjem spravljamo D8-koncentrat (vidi tekst od str. 91. gore i od 71. str. dolje).

Lisne uši se ubrajaju u najpoznatije štetočine na našim biljkama.

Krumpirova zlatica

Kada spaljivati štetočine i kada spravljati pepeo od štetočina te izradivati koncentrat D8 i njime prskati

Štetočina	Vrijeme
Danji leptiri kao kupusov bijelac, vrste muha i mušica, bijela muha	Sunce i Mjesec ispred Blizanaca, Venera i Mjesec ispred Blizanaca
Noćni leptiri i vrste moljaca	Sunce i Mjesec ispred Ovna, Merkur ispred Ovna
Krumpirova zlatica, Varroa (štetočina na pčelama), kupusna pipa, svi štetni kukci	Sunce i Mjesec ispred Bika
Sovica pozemljuša, rovac	Sunce ispred Bika i Mjesec ispred Škorpiona
Štitaste uši i puževi	Mjesec ispred Raka, Mjesec i Mars ispred Raka
Uši	Mjesec ispred Blizanaca, Venera ispred Blizanaca
Cvjetač (jabukov, kruškov)	Mjesec i Venera ispred Blizanaca
Grinje (rastoči) i prelogrinja, crveni pauk	Venera ili Mjesec ispred Vodnjaka

BILJKE KORIJENA

U biljke korijena ubrajamo sve one biljke koje svoj plod razvijaju u području korijena. Njih sijemo, okopavamo, nje gujemo, beremo i konzerviramo u dane za korijen (vidi crtež na unutarnjoj stranici stražnjeg ovitka). Iznimke od ovih pravila naći ćete u daljnjim opisima pojedinih biljaka.

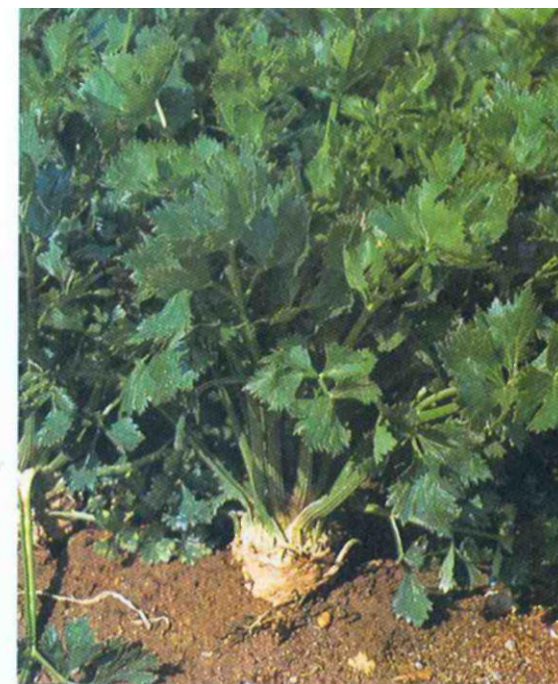
U biljke korijena spadaju:

krumpir	mrkva
češnjak	pastrnjak

rotkvice	celer
rotkva	žuta repa (podzemna koraba)
cikla	peršin (korijen)
crni korijen	luk

Lijevo: Pastrnjak se ubraja u biljke korijena

Dolje: Gomoljasti celer, biljka korijena

Lijevo: Mrkva sijana i njegovana u dane za korijen uspijeva optimalno s obzirom na oblik, prinos, okus i kvalitetu.

Lijevo dolje: Mrkva posijana u dane za list pokazuje sklonost razvijanju račvastog korijenja, što otežava čišćenje kod pripreme za jelo.

Mrkva

Ovo povrće ne smijemo vaditi prerano budući da tada još sadrži nezrelu bjelančevinu. Kvalitetan šećer se također razvija tek relativno kasno. Postizali smo poboljšanje kvalitete kad smo tri do četiri tjedna prije berbe, poslije podne, prskali pripravkom kremen iz roga za Mjeseca ispred zvijezda Ovna i Vage.

Mrkva pobrana u dane za list rado trune u skladištu. Stoga svakako treba izbjegavati ovaj termin.

Cikla

Za ovo povrće vrijedi sve ono što je već rečeno o mrkvi (vidi tekst gore). Ciklu, osim u dane za korijen, možemo sijati i u dane za list. Nismo mogli ustanoviti nikakav negativan učinak na prinos. Prednost sisanja u dane za list je brz razvitak sadnica koje u tom slučaju mogu nadvisiti korove.

No, za okopavanje, primjenu pripravka kremen iz roga i berbu svakako ćemo birati dane za korijen. Ako ciklu okopavamo u dane za korijen, listovi pokazuju

I krumpir ćemo uvrstiti u biljke korijena prema njegov gomolj nije pravi korijen, no vrlo jasno u svome rastu i prinosu reagira na dane za korijen. Osim toga, i luk i češnjak izrazito pozitivno reagiraju na dane za korijen, iako u stvari pripadaju u biljke lista. Pojedine biljne vrste zahtijevaju poseban postupak, pa evo nekoliko savjeta.

izrazito povišene vrijednosti nitrata. Međutim, kako listovi završavaju u kompostu, u tom slučaju povišene su vrijednosti čak dobro došle. Želimo li kod cikle postići veću količinu suhe tvari, izbjegavati ćemo dane za list. Uzgajamo li ciklu za dobivanje soka, preporučuje se sjetva u dane za korijen, a obrada i njega u dane za list.

Rotkvice

Rotkvice koje sadimo za dobivanje sjemena treba posijati kad je Mjesec ispred zvijezda Ovna. To se pozitivno odražava na kvalitetu sjemena pa tako i na urod sljedeće godine.

Celer

Celer sijemo u ožujku, kad je Sunce ispred Riba te, osim toga, u dane za korijen. Dok se Sunce još nalazi ispred Vodnjaka, ne bismo nipošto smjeli

sijati s obzirom da će biljka tada vjerojatno prenaplo šiknuti u vis.

Luk

Luk zasijan i okopavan u dane za list daje otprilike isti prinos kao i luk nakon sjetve i okopavanja u dane za korijen. Međutim, kod uskladištenja razlike su vrlo velike. Vršili smo mnoge pokuse. Zasijavali smo i u dane za cvijet. Luk uzgajan u dane za list trune već prije zime. Onaj iz dana za cvijet i plod počinje tjerati oko Božića. Samo luk posijan i njegovan u dane za korijen, te pobran u razdoblju presadnje, drži se ukladišten

Rotkvice: pojedine konstelacije planeta prekrivaju zodiacalne Mjesečeve impulse pa planeti direktno utječu na biljke. Vršili smo pokuse tako da smo sijali svakoga sata; na taj način smo mogli ustanoviti vremenska razgraničenja.

Najbolje vrijeme za sjetvu celera jest dok je Sunce ispred područja Riba u dane za korijen.

dobro i dugo, dapače, do kolovoza sljedeće godine. Lišće potjera tek kad je Sunce ispred područja Lava.

Osim toga, skladištenje u sijenu ili slami pridonosi da se luk dugo i dobro drži. Bolje ga je gnojiti biljnim kompostom nego kompostom od gnoja (balege). Ustanovili smo da tako biljke ostaju zdravije. Kompost od gnoja, naime, privlači lukovu muhu pa dolazi do napada ličinki.

Češnjak

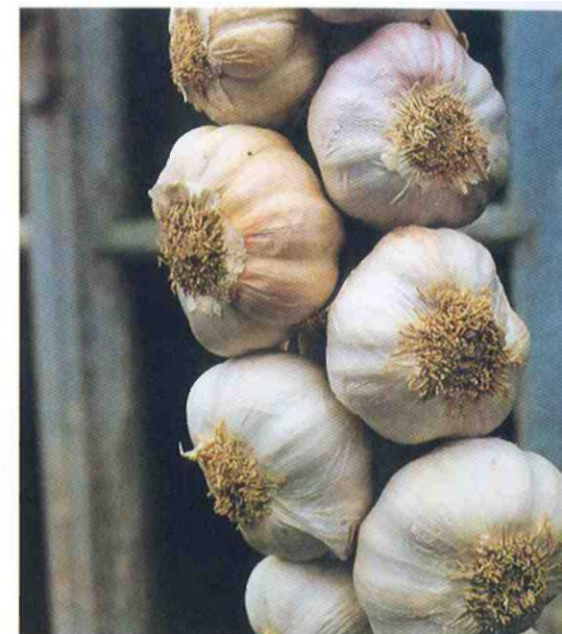
Kao najpovoljnije vrijeme za sadnju češnjaka izabrat ćemo dane za korijen. Jeseni nasad uspijeva bolje od proljetnoga. Posebno su povoljni dani u listo-

padu, kad se Sunce nalazi ispred Djevice. Njegu biljaka preporučujemo provoditi u dane za korijen, što donosi najbolji prinos i češnjak se najduže drži.

Krumpir

Krumpir najljepše raste i najzdraviji je ako smo površine u jesen pognojili zrelim kompostom. Nikako nije poželjno primjenjivati gnojiva koja pospješuju rast i sadrže mnogo dušika.

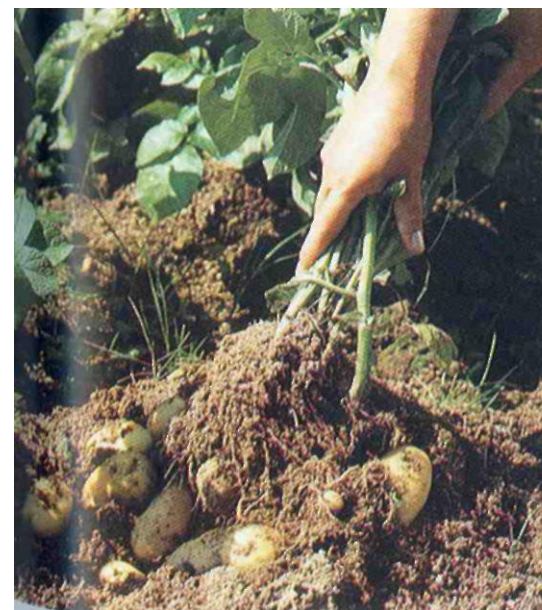
Najbolje rezultate smo postizali kad smo krumpir sadili u dane za korijen, tri puta okopavali i tri puta prskali kremenim pripravkom. Ako nadzemna stabljika previše naraste, ne smijemo je pokositi. Radije ćemo prskati kremenim pripravkom jedanput, poslije podne, u dane

Lijevo gore: Luk - neophodan u kuhinji

Gore: Češnjak - biljka korijena

Lijevo dolje: vađenje krumpira u dane za korijen

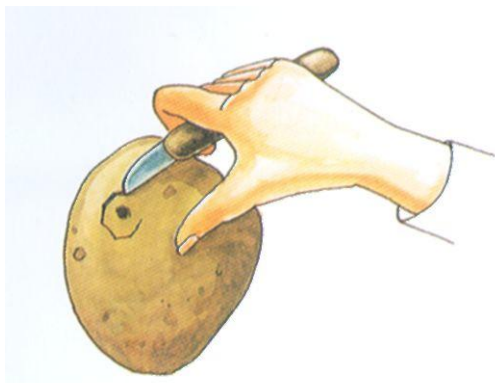

za plod. Krumpir je sazrio i vadimo ga tek onda kad je nadzemna biljka uvela. Za berbu biramo dane za korijen u razdoblju presadnje. Gomolji se onda ne smežuraju. Valja izbjegavati vađenje krumpira u dane za list u razdoblju presadnje budući da onda u skladištu rado trune.

Krumpir koji uzgajamo za dobivanje sjemena posadit ćemo kad je Mjesec ispred Ovna. Nakon berbe ga u skladištu

posipamo drvenim pepelom, što pridonosi da krumpir ostaje zdrav. Za dobivanje sjemenskog krumpira možemo izrezati okanca iz srednjeg dijela gomolja i posaditi kad Sunce i Mjesec stoje ispred

Ovna. Okanca ćemo izrezati (kao kad gulimo krumpir) i posaditi u razmaku od 10 cm. Razmak ne bi smio biti veći jer gomolji tada nisu prikladni za sjemenski krumpir; postaju preveliki.

Od krumpira možemo izrezati samo srednja okanca gomolja i posaditi za dobivanje sjemenskog krumpira.

BILJKE LISTA

U biljke lista se ubrajaju sve one biljke koje donose "plod" u području lista. To su:

peršin za list,
cikorija,
komorač,
većina kupusnjača,
korabica i cvjetača, ali ne brokula,
blitva,
sve vrste salata, endivija i matovilac,
šparoga,
špinat,
trava

Mnogi pokusi su pokazali da brokula najbolje uspijeva pri konstelacijama pod čijim utjecajima su dani za cvijet (vidi str.110.).

U pravilu, biljke lista sijemo, sadimo, okopavamo i njegujemo u dane za list (vidi crtež na unutarnjoj stranici prednjeg preklopa ovitka). No, važno je znati da dani za list uopće nisu pogodni za berbu "plodova" koje ćemo uskladištiti, pa niti onda kad se radi o biljkama lista. Kao alternativu ćemo uzeti dane za cvijet ili plod, a kod kupusnjača dane za cvijet.

Kelj spada u kupusnjače

Neke biljke kao luk, kravsku repu i ciklu možemo sijati u dane za korijen i dane za list. U oba su slučaja prinosi približno jednaki. Cikla posijana u dane za list ima tu prednost da raste brže od korova, dok luk zasijan u dane za list vrlo slabo podnosi uskladištenje. Trune.

Niže dolje donosimo savjete za pojedine vrste povrća koji djelomično odstupaju od opće važećih temeljnih pravila.

Kupusnjače

Za sve vrste kupusnjača vrijedi pravilo da zadnje okopavanje, zadnje prskanje kremenom i berbu povrća za uskladištenje treba provoditi u dane za cvijet.

Kupus

Kupus predviđen za kiseljenje treba brati u dane za cvijet, dok za sjetvu, okopavanje i ostalu njegu preporučujemo dane za list.

Korabica

Sjetva i njega u dane za list donosi najviše prinose i korabice plosnato-okrugla oblika. Izbjegavat ćemo dane za korijen jer u tom slučaju nisu lijepo oblikovane, a djelomično su i krastave. Oštra su okusa.

Namjeravamo li ih držati duže vremena u hladnom skladištu, dobro ćemo učiniti beremo li ih u dane za cvijet..

Cvjetača

Mnogi su nam pokusi pokazali da su za cvjetaču dani za list optimalna konstelacija. Biljke posađene u dane za cvijet i u dane za plod brzo odlaze u cvijet i to prije nego što su zaista sazrele za berbu. I prinosi su manji, dok okus, međutim, malo podsjeća na orah. Ako smo biljke sijali u dane za korijen, cvijet brzo trune tako da nerijetko vrlo malo ostaje za naš stol. Cvjetaču namijenjenu za duže čuvanje u hladnom skladištu, svakako valja brati u dane za cvijet.

Kod sjetve u dane za korijen i u dane kad je Mjesec najbliže Zemlji, pupoljci cvjetače rado trunu.

Salata glavatica

I za sjetvu i za njegu salate birat ćemo dane za list jer pod tim uvjetima najbolje uspijeva. Impuls za list povećava prinos i daje osjetno bolju kvalitetu.

Matovilac

Matovilac treba sijati u proljeće i ljeto, uvijek u dane za list. Biljke tada gotovo nikada ne šiknu u vis budući da svu svoju snagu ulažu u razvitak lišća. Iz samo jedne sjemenke mogli smo pobrati grmič matovilca veličine glavice salate, a lišće je bilo mekano i vrlo ukusno. Za berbu zimi i u proljeće sijat ćemo ga u kolovozu ili rujnu u dane za list.

Cikorija

Cikoriju, doduše, sijemo u dane za list, ali je negujemo u dane za korijen. Na taj način se postiže razvitak snažna korijena. Pobiremo je u dane za list i spremimo. Kasnije korijen dolazi u zemlju u dane za list koji padaju u razdoblje pre-sadnje. Želimo li brzu berbu, birat ćemo dane Mjeseca ispred Riba. Ako ćemo brati tek u proljeće, preporučujemo dane kad je Mjesec ispred Raka ili Škorpiona.

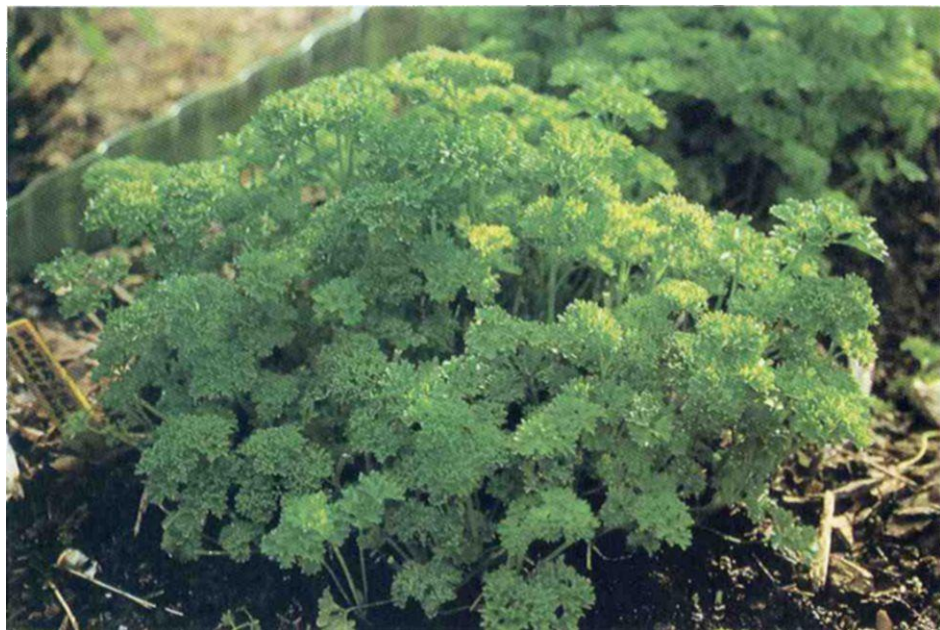

Matovilac

Špinat

Špinat posebno dobro raste ako smo prethodne jeseni tlo pognojili s 1 kg zrelog komposta na 1 m², a zasijali ga u proljeće. Najpovoljnije vrijeme za sjetvu je kada Sunce stoji ispred zviježđa Riba. a Mjesec ispred Riba, Raka ili Škorpiona (impuls za list). Vani, na otvorenom okopavamo prvi put otprilike tri tjedna nakon sjetve. U stakleniku je prvi termin za okopavanje već 9 dana nakon sjetve. Za okopavanje i prskanje koristimo dane za list. Biljke tada najbolje uspijevaju. Okopavamo li u dane za korijen,

BILJKE LISTA

sadržaj nitrata je veći. Impuls za list kod sjetve i obrade daje, naprotiv, niže vrijednosti nitrata, dok su vrijednosti šećera i željeza visoke. Impuls za list, dakle, nedvojbeno pridonosi poboljšanju kvalitete.

Peršin

Za peršin su kod sjetve i njege dani za list optimalna konstelacija, a za konzerviranje ćemo ga brati i prerađivati u dane za cvijet.

Peršin

Trava

Travu treba sijati u dane za list. Zemlju prethodno pognojimo zrelim kompostom. Sjeme trave treba malo ugačiti da bi se uspostavio dobar dodir sa zemljom i tako omogućilo klijanje. Tlo treba održavati vlažnim. Zalijevamo pred večer.

Prvu košnju preporučujemo kad Mjesec stoji ispred Raka, što omogućava da se razrahljeno korijenje opet brzo učvrsti. Time se pospješuje dobar i gust rast pojedinih biljaka. Nakon košnje prskamo razrijeđenom gnojnicom od koprive

TRAVA

(1 l gnojnice na 40 l vode, vidi str. 45.). Travu gnojimo kompostom kad je Mjesec ispred Raka, ili Škorpiona. Za košnju imamo dvije mogućnosti. Ako ne želimo kositi prečesto, recimo

nemamo dosta vremena na raspolaganju, birat ćemo dane za cvijet, no, ako želimo postići da trava bude gusta, kosimo u dane za list. U tom slučaju morat ćemo kositi češće jer trava brže raste.

Želimo li da trava raste brzo i gusto, kosimo u dane za list (lijevo). Međutim, želimo li se manje opterećivati uporabom kosilice, kosimo u dane za cvijet (desno).

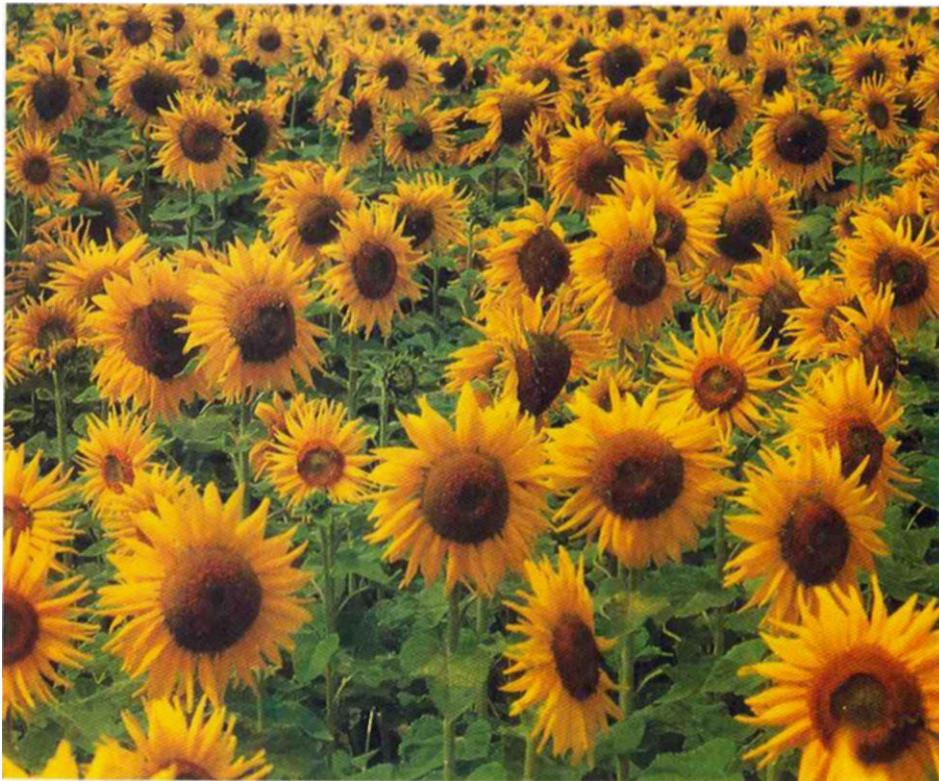
BILJKE CVIJETA

U biljke cvijeta ubrajamo raslinje kod kojeg želimo postići bujan cvat, ali i dugotrajno cvjetanje pojedinačnih cvjetova na biljkama.

Sjetvu i njegu treba u pravilu provoditi u dane za cvijet, što vrijedi i za termin ubiranja cvijeća (vidi crtež na unutarnjoj stranici stražnjeg preklopa ovitka). U ovu skupinu ubrajamo:

ljekovito bilje od kojeg upotrebljavamo cvijet, brokulu, cvijeće, cvijeće za rez i suho cvijeće, cvjetne lukovice i biljke od kojih spravljamo biološko-dinamičke pripravke za kompost (vidi str.41.)

Polje suncokreta u cvatu uvijek nas ushićuje i opaja.

Uljarice kao npr. suncokret ili repica na izvjestan način također pripadaju među biljke cvijeta. Najveći prinos u sjemenu dobivamo, doduše, kod sjetve u dane za plod i dane za sjeme, ali najviši sadržaj ulja dobit ćemo ako okopavamo i prskamo pripravkom kremen iz roga rano ujutro u dane za cvijet. Isto vrijedi i za berbu plodova.

Evo još nekih savjeta o posebnim postupcima s pojedinim biljkama iz ove skupine.

Ružin grm na našoj kući koja je od ruba ulice udaljena svega 50 cm. U jesen ga pognojimo s dva kablića istrunulog komposta i jedanput prskamo pripravkom od kralje balege. U proljeće prskamo jedanput pripravkom gnoj iz roga. Nakon što je grm prolistao, prskamo po lišću pripravkom kremen iz roga tri puta, rano ujutro, u dane za cvijet.

Laneno ulje: velike razlike u boji i količini ulja nastaju pod utjecajem raznih kozmičkih djelovanja pri uporabi pripravka kremen iz roga.

Cvijeće za rez

Za presađivanje i pikiranje biramo dane za cvijet unutar razdoblja presadnje. I berbu, dakle, rezanje cvijeća, provodimo u dane za cvijet. Miris je onda najjači, a cvijeće ostaje vrlo dugo lijepo i svježije. Preostalo cvijeće na gredici postrance tjera mnoge nove izdanke. Na taj način se postiže više generacija cvjetanja i veći prinos.

Međutim, ako cvijeće odrežemo u dane za plod, također dolazi do obnove cvatnje na preostaloj biljci, ali cvjetovi uskoro stvaraju sjeme što je, naravno, nepoželjno.

Kod suhog cvijeća smo opazili elu cvjetovi

ubrani u dane za cvijet dugo zadržavaju svu izvornu čaroliju boje i svjetla, dok oni ubrani u druge dane brzo gube boju, blijede.

Lukovičasto cvijeće

Najbolje je lukovice posaditi u prvoj polovici studenoga i to u dane za cvijet.

Ljekovite biljke

Cvjetove, koje ćemo rabiti za čajeve ili slično, brat ćemo u dane za cvijet, dakle u vrijeme Mjeseca ispred Blizanaca, Vage ili Vodnjaka.

Cvjetove sušimo na papiru na sjenovitu

Cvijeće za rez režemo u dane za cvijet.

Na taj način će u vazi najduže ostati svježije, a miris intenzivan.

Osim toga, biljka koja je ostala na gredici postrance tjera nove izdanke.

Tako, eto, postižemo i veći "prinos" cvijeća.

mjestu. I lišće biljaka koje uzgajamo zbog njihova eteričnog ulja (ovamo se, među inima, ubrajaju metvica i matičnjak) za sušenje beremo u dane za cvijet (vidi i poglavlje Berba, str. 28.).

Brokula spada u biljke cvijeta budući da očitno pozitivno reagira na dane za cvijet.

Brokula

U mnogim se pokusima jasno pokazalo da brokula želi da se s njome postupa kao s biljkom cvijeta. Uvijek kad su impulsi svjetla bili djelatni kod sjetve (vidi str. 13. i crtež na prednjem unutarnjem

dijelu ovitka), mogli smo ubirati lijepe čvrste glavice. Sjetva u dane za list donosila je biljke koje su svu svoju snagu utrošile u razvitak lišća, a nakon sjetve u dane za plod, razvijali su se samo mnogi pupoljci,

Biljke za biološko-dinamičke pripravke

Za sjetvu i berbu biljaka od kojih se spravlja biološko-dinamički pripravci vrijedi preporučiti sljedeće:

Maslačak beremo ujutro, u dane za cvijet, čim se je rastvorio. Sredina glavice, međutim, mora još biti zatvorena.

Kamilicu valja brati u dane za cvijet neposredno prije Ivanja (24. lipnja).

Beremo li kasnije, cvjetovi već pomalo odlaze u sjeme i u toj fazi od njih više nije moguće napraviti djelotvoran pripravak od kamilice.

Kad se kod koprive počnu stvarati prvi cvjetići, vrijeme je za berbu. U dane za cvijet porežemo cijelu nadzemnu biljku koja nam služi za dobivanje pripravka od koprive.

Cvjetove valerijane (odoljena) ubiremo oko Ivanja u dane za cvijet.

Od maslačka (*Taraxacum officinale*) se pripravlja jedan od biološko-dinamičkih pripravaka za kompost.

BILJKE PLODA

U biljke ploda ubrajamo sve one biljke koje, u pravilu, pozitivno reagiraju na sjetvu, njegu i berbu u dane za plod. Ovamo spadaju:

- grah, grašak, leća, slanutak,
- buče, krastavci, dinje, lubenice,
- paprika, rajčica, patliđan,
- kukuruz, sve žitarice i riža,
- jagode i jagodićasto voće.

Kod biljaka ploda koje uzgajamo za sjeme, sjetva, njega i berba u dane za plod/sjeme (zvijezde Lava, vidi str.13.) omogućuje još bolju kvalitetu sjemena za sjetvu nego u ostale dane za plod.

Dani za plod su, osim toga, posebno povoljni za pravljenje mlječnih proizvoda, kiselog kupusa i drugog prirodno kiseljenog povrća (mlječno vrenje), kao i za pečenje kruha.

Polje sa pšenicom:
poput drugih žitarica,
i pšenica spada u biljke ploda.
Ovdje vidimo pokusno polje sa
pšenicom na našem imanju.

I grašak spada u biljke ploda.

U nastavku donosimo nekoliko posebnih uputa za pojedine vrste povrća i voća.

Grašak i grah

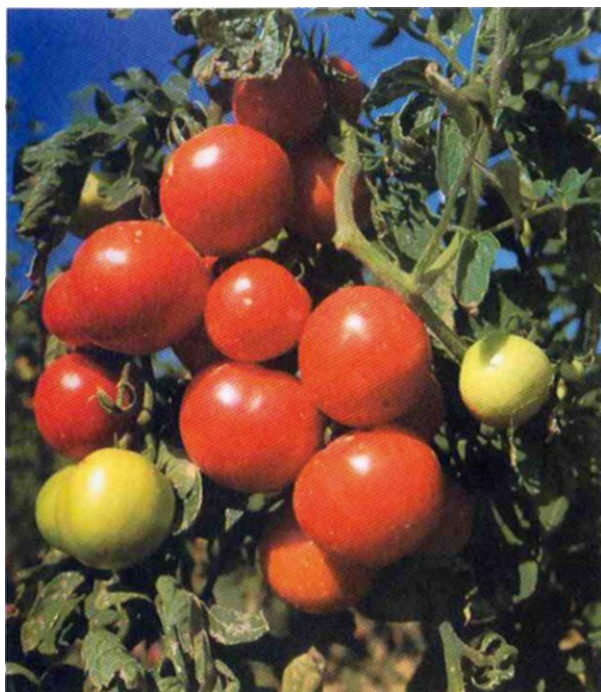
Obje biljke donose najveće prinose ako se siju, njeguju i pobiru u dane za plod ili plod/sjeme.

Obje ove vrste povrća spadaju u porodicu mahunarki (leguminoza) koje u svojim kvržicama na korijenju nakupljaju dušik. Ako ih sijemo i njegujemo u dane za korijen, dobivamo, doduše, nešto

manji prinos u plodovima, ali biljke razvijaju veliko mnoštvo kvržica. Stoga ćemo mahunarke za zelenu gnojidbu svakako sijati u dane za korijen.

Leća

Za leću vrijedi isto što smo već rekli za grašak i grah. U našim smo pokusima nedvojbeno mogli ustanoviti da okopavanje i prskanje pripravkom kremen iz roga u dane za plod osjetno povećava prinose.

Rajčice sijemo, okopavamo i
njegujemo u dane za plod.

Rajčica

Rajčice treba, u svakom slučaju, sijati, okopavati i njegovati u dane za plod. Otkinemo li npr. zaperke u dane za list, gotovo sigurno će uslijediti napad gljivica. Da bismo to izbjegli, za otkidanje zaperaka birat ćemo dane za cvijet. Sjetvu je najbolje provoditi u dane za plod kad se Sunce nalazi ispred zvijezda Vodnjaka.

Jagoda

Promotrimo malo šumsku jagodu. Ustanovit ćemo da cvate u proljeće, ali da pri tom slabo razvija lišće. Kad sazriju plodovi, a zatim i sjemenke na njima, i kad konačno otpadnu, počinje rasti lišće. Sada se zameću i cvjetovi za sljedeću godinu. U jesen lišće pocrveni, a preko zime uvene.

To isto možemo opaziti i kod naših vrtnih jagoda. Da bismo mogli ubrati zdrave i aromatične jagode, moramo biljci

JAGODA

Jagode najbolje uspijevaju
kad kod sadnja Sunce i
Mjesec stoje ispred Lava.

pružiti ispravnu njegu. To znači da odmah nakon berbe moramo započeti s njegom za sljedeću godinu.

Vriježe položimo natrag u redove i između redova rastresemo zreli kompost

Na našem imanju u blizini šume moramo zrele jagode mrežama braniti od ptica.

već pretvoren u zemlju (pozor: ne na biljke). Na 10 m² površine stavljamo 2 kablčića od 10 l komposta i lagano umiješamo u tlo. To treba sprovesti u dane za plod u vrijeme silaznog Mjeseca, dakle u razdoblju presadnje. U daljnjem tijeku uzgoja, okopavamo još dva do tri puta u dane za plod.

Biološko-dinamički vrtlari prskaju pripravkom gnoj iz roga jedanput nakon berbe, prilikom okopavanja (u dane za plod), i to predvečer. U vrijeme sljedećih dana za plod, dakle devet dana kasnije, prskaju ujutro pripravkom kremen iz roga. Nakon daljnjih devet dana, dakle opet u dane za plod, ponovno ujutro prskaju pripravkom kremen iz roga. Konačno, prskaju pripravkom kremen iz roga još jedanput, devet dana kasnije, i sada također u dane za plod, ali poslije podne. Na taj način se biljke dobro devitaliziraju. Sljedećeg proljeća potrebno ih je samo oplijeviti i ništa više.

Jagode je najbolje brati u dane za plod ili dane za cvijet. S obzirom da rastu vrlo blizu razine djelovanja gljivica, smijemo ih saditi samo u dane za plod. Tada su manje prijemljive za napad gljivica. Lišće jagoda ni u kom slučaju ne smijemo pokositi kako to neki preporučuju. To, naime, dovodi do truljenja plodova. Ako se svega ovoga pridržavamo, biljke će nas nagraditi svojim miomirisnim i zdravim plodovima.

Voće i jagodičasto voće

Za sadenje voćaka i grmova jagodiča-stog voća preporučujemo mjesece listopad i studeni, kad je već otpalo lišće. I ovdje vodimo računa o stvaranju ploda, što znači da treba saditi u dane za plod unutar razdoblja presadnje. Mjesec studeni je pogodan i za gnojidbu. Nanijet ćemo zreli kompost pod rubove krošnji. Organizmi u tlu su u ovom mjesecu još djelatni te prerađuju organske tvari. Važno je kompost rastresti u razdoblju presadnje (silazni Mjesec). Nikako ne valja upotrijebiti nezreli kompost budući da to pogoduje napadu gljivica i štetočina. Vrijeme od sredine veljače do sredine ožujka pogodno je za rezanje cjepova. Biramo dane uzlaznog Mjeseca i dane za plod.

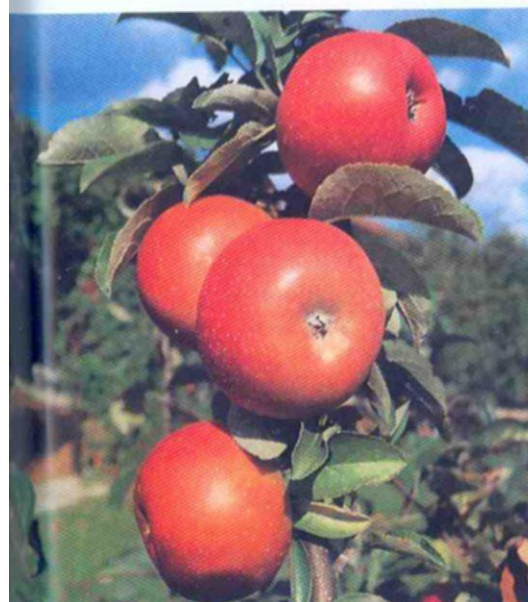
Cjepove treba čuvati u hladnim prostorijama umotane u vlažne krpe sve do časa cijepljenja (kalemljenja). U tu svrhu su pogodni hladni podrumi. Kraj travnja ili početak svibnja, najpovoljnije je vrijeme da obavimo cijepljenje. U tom periodu biramo dane uzlaznog Mjeseca, posebice dane za plod. Reznice jagodičasto

Gore lijevo: ogrozd - biljka ploda

Gore desno: crni ribiz

Dolje lijevo: jabuke se ubrajaju u biljke ploda

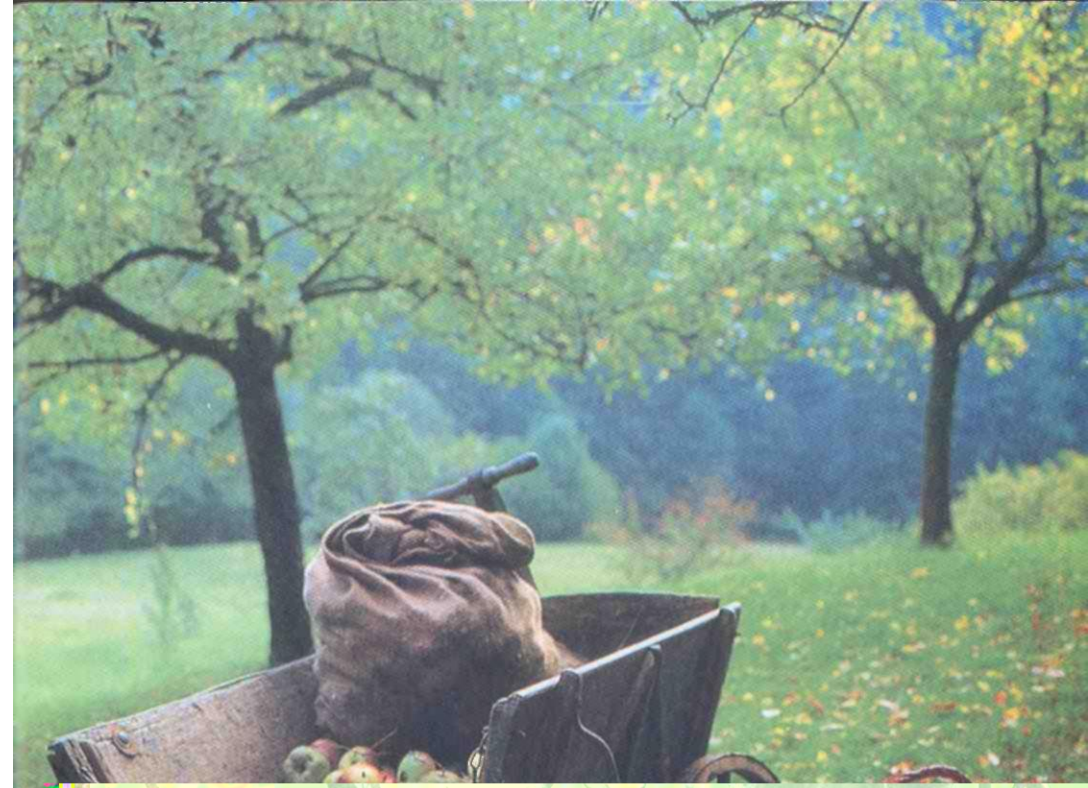
Dolje desno: kruške

voća ćemo također uzimati za vrijeme uzlaznog Mjeseca u dane za plod. Kao što to činimo i s cjepovima, umotat ćemo ih u vlažne krpe i držati do ožujka u hladnoj prostoriji. Zabadat ćemo ih u zemlju u razdoblju presadnje. (Za vrbine reznice biramo dane za cvijet). Vrijeme od

Cjepovi voćaka se režu od sredine veljače do sredine ožujka za uzlaznog Mjeseca. Preporučuju se dani za plod

siječnja do ožujka pogodno je za obrezivanje voćaka. Biramo dane za plod iz razdoblja presađnje. Ako nam dani za plod nisu bili dostatni, obrezivat ćemo i u dane za cvijet.

Za berbu voća su pogodni dani za plod za uzlaznog Mjeseca, što omogućuje da plodovi ostaju dugo svježi i sočni.

Voće za čuvanje najbolje je brati u dane za plod ili za cvijet. Dane za list treba svakako izbjegavati jer će se plodovi u skladištu slabo držati. Najbolje je voće pospremiti u sijeno ili slamu. Tako se duže drži. Nakon što smo voće pobrali, dolazi pravi trenutak za premazivanje

stabala. To je najbolje izvesti u studenom u razdoblju presađnje. Uzmemo jednake dijelove kravlje balege, gline ili ilovače i dodamo sirutke. Dobro izmiješamo. Poželjno je da gustoća bude poput ljepila, prikladna za razmazivanje. (Sirutku je moguće nabaviti u većim mljekarama). Debla stabala i deblje grane očistimo žičanom četkom, a premaz zatim nanesimo četkom za ličenje. Ako smo propustili mjesec studeni za taj posao, premazivanje možemo obaviti naknadno u veljači ili ožujku.

Kazalo

Bazaltno brašno 55
 Berba 6. 28-31
 Berba, doba dana 31
 Bijela muha 94
 Bilje, lisnato 19
 Bilje, razno 48
 Biljke cvijeta 18, 106-111
 Biljke koje jako iscrpljuju tlo 61
 Biljke koje slabo iscrpljuju tlo 61
 Biljke korijena 18, 95-100
 Biljke lista 18, 101
 Biljke ploda 18, 22, 112-120
 Biljke za pripravke 20, 107, 111
 Biljke za zelenu gnojidbu 56-57
 Biološko-dinamički način gospodarenja 8
 Blitva 101
 Brokula 18. 20. 20. 106. 110. 110
 Bundeve 19. 112

 Celer 22. 95, 97
 Cijepljenje 120
 Cikla 18. 22, 60, 95-96. 102
 Cikorija 19, 101, 103
 Cjepovi 116, 118,
 Crni korijen 18. 95
 Crni ribiz 117
 Crveni kupus 59
 Crveni pauk 94
 Cvijeće 20, 106
 Cvijeće za rez 108. 109
 Cvijeće, suho 108
 Cvjetača 10, 18. 22, 59, 60. 62. 101-103
 Cvjetač (jabukov . kruškov i dr.) 94
 Cvjetne lukovice 20. 106, 108

Cvjetne lukovice, sadenje 25

v

C a j od koprive 84
 Češnjak 18. 95-96, 98, 99
 Čičak 48
 Čičoka 63

D ani za list 18
 Dani za cvijet 20
 Dani za korijen 18
 Dani za plod 19
 Dragušac 64
 Dušik 56
 Dušik, sadržaj dušika 33

Džem 31

Endivija 19.64. 101
 Eterično ulje 109

Facelija 56, 57

Gavez 48.48
 Gljivice 78
 Gljivične bolesti i njihovo suzbijanje 78-83. 80
 Gnojidba 85, 55
 Gnojnica od kopriva 46, 84
 Gnojnica od korova 75-76,75
 Gnojnica od puževa 89-90,90
 Gnojnica za polijevanje 48
 Godišnja doba 11
 Gorski kristal 50
 Gorušica 58, 61
 Grah 19, 19, 112-113
 Grah, niski 60. 64
 Grašak 19.56, 112-113. 113

Grinje, rastoč 94

Impuls 13

Izmjena usjeva 56. 58-65

Jabuka 117

Jagoda 28. 60. 62-63. 81-82. 112.114-116 115
 Jež 89

Kameno brašno 55
 Kamilica 48. 111
 Kelj 101
 Kelj lisnati; raštika 64
 Kiseli kupus 31. 102, 113
 Kiselica velika (konjska) 76
 Komorač, povrće 18. 101
 Kompost 38-44. 55
 Kompost od koprive 45
 Kompost od korova 43
 Kompost od stajskog gnoja 40
 Kompost od trave 43
 Kompost. biljni 42
 Kompost. spravljanje 38, 39
 Kompost. zreli 42
 Kompostni pripravak 40-41, 111
 Konzerviranje 28-31
 Konzerviranje 31
 Konjunkcija 14
 Kopriva 45-47. 111
 Kopriva velika 45
 Korabica 16. 18. 22 , 59, 62. 64. 65, 101-102
 Korovi 33, 35,41. 71-77
 Korovi, pepeo od sjemena 71
 Korovi, suzbijanje 71. 74
 Korovi, suzbijanje koncentratom D8 71-74, 72
 Krastavac 19, 22, 54. 112
 Krastavost 83
 Krstašice 58, 59,61-62
 Krumpir 18, 60, 63, 64, 81, 95. 99, 99-100
 Krumpirova zlatica 93, 94
 Kruška 117
 Kukolj 56
 Kukuruz 19, 112
 Kupus 18, 232, 28. 58, 61-63. 81. 101, 102
 Kupus 30
 Kupus u glavicama 62. 102
 Kupusna hernija 61, 81, 81
 Kupusna pipa 85. 86, 94
 Kupusov bijelac 85. 85, 94

KAZALO

Kupusova muha 86	Okviri za kompostne humke 38	Rajčica 19. 22. 64, 112. 114. 114
Kvržice na korijenju 56	Organizmi u tlu 32-33, 54	Rast. pospješivanje 47
Lavanda 48	Paprika 10, 112	Rast. zaustavljen 47
Leća 19, 113	Pastrnjak 18, 95-95	Različak 56
Leguminoze 56, 61, 113	Pelin 48, 86	Razmnožavanje 11
Lisna uš 84, 93	Peršin za korijen 18, 95	Razvijanje biljnih organa 61
Livadni grahov 57	Peršin za list 101	Raž 57. 57. 62
Luk 12. 18, 30, 95-96. 98-99, 102	Perzijska djetelina 57	Repa 22
Lupina (vućika žuta) 56-57, 56.63	Peteroćlanost 59, 62	Repa stočna, kravka 22, 102
Ljekovita biljka 20, 106, 108	Phacelia (facelija) 56-57, 57. 61	Repa. žuta. podzemna korabica 18,95
Ljekovito bilje 28	Planet 9, 15	Reznice drveća i grmlja (čuvanje i sadnja) 27
Mahunarke, leguminoze 56. 113	Planetarne opozicije 14	Reznice grmova jagodičastog voća 120
Malčiranje 37	Planeti, njihovo djelovanje 15	Reznice lista 27
Maslačak 111.	Plodored 58-65	Reznice šiba 27
Matičnjak 48	Plodored, planiranje 62	Ritam 11
Matovilac 18. 64. 101. 103, Miševi 84	Plodored. primjer 60 62-63	Ritmovi planeta i Mjeseca 11
Mjesec 9. 13. 15	Plodovi za skladištenje 11	Riža 112
Mjesec, siderički 1, 12	Podbjel 76. 77	Rotkva (povrtnica) 18. 62. 64. 95
Mjesec, silazni 25	Poljski osjak 76	Rotkvice 18. 20. 49, 59. 62. 64. 95. 97. 97
Mjesec, uzlazni 25	Pomično krovište 69	Rovac 94
Moljci 94	Poriluk 64. 65	Ruže 107
Monilija 83	Pospješivanje truljenja 40	Sadnja. 25-26
Mravi 84	Povrće za skladištenje 28. 102	Sadnja, razdoblje presadnje 25
Mras (kasni, svibanjski) 69	Prelogrinja 94	Salata 20. 23, 101
Mrkva 18. 22, 64, 95-96.96	Premazivanje debila 120	Salata glavatica 21, 43, 64, 103
Mrkvina muha 86. 87	Presadivanje 25	Salata za rez 64
Muhe 94	Preslica poljska (čaj) 79-81	Sinja krijica 48
Mušice 94	Preslica, poljska 76. 77, 79, 79	Sjeme 20
Nagonsko svojstvo 33	Pripravak 500 49	Sjeme za sjetvu 20
Napad gljivica 79	Pripravak gnoj iz roga 48-	Sjeme, dobivanje 20-22
Napad gljivica na voćkama, njihovo suzbijanje 83	Pripravak kremen iz roga 49-51. 89	Sjetva 16, 18-23. 21,35
Narcisa 26	Pripravak od kravlje balege 40, 52-54, 52. 53, 57, 67	Soja 19
Obična mišjakinja 48. 74	Pripravak od kremena 501 49	Sok 31
Obični slak 76	Pripravak od kremena, primjena 50	Sovica pozemljuša 87, 94
Ogrozd 117	Pripravci, spravljanje i miješanje 51	Steiner Rudolf 8. 10
Okopavanje 23-24 23, 33	Prirodno ukiseljeno povrće 31	Slijanje 32
Okopavanje, doba dana 24	Pšenica 112	Stolisnik (hajdučka trava) 48
	Puž 88-90. 88, 94	Stvaranje sjemena 20
		Sunce 9,15
		Sunce u zviježđu Zodijaka 9
		Suncokret 32, 106, 107
		Sušno doba 67

KAZALO

Svjetlo 11. 15	Trigon ploda 1	Vremenske prilike 13, 15
Šparoga 19, 101	Trigonski položaj 14	Vrijeme čvorova 14
Špinat 19. 19. 42, 64, 101, 103-104	Trigonski ritam 13	Vrijeme za berbu 31
Štetočine 84-94	Tulipan 26	Vrijeme za sjetvu 11
Štetočine, suzbijanje 46. 85, 91-92, 92	Tunel od folije '69	Vrtložnik 68
Štitaste uši 94	Uljarice 107	Zalijevanje 66-68
Tijek godine 11	Ulje. ocjenjivanje 8	Zelena gnojidba 34, 54. 56-57. 57. 61,63
Tikvice 19. 112	Usjev kao oznaka na gredici 64	Zemlja 11. 15
Tlo 32-36. 56	Uši 94	Zemlja iz krtičnjaka 34, 35
Tlo. analiza 33	Uljana repica 59, 62	Zimska brazda 34, 34. 54
Tlo, dubina obrade 35	Valerijana (odoljen) 69.111	Zodijak 9 Zrak 11, 15
Tlo, obrađivanje 11, 33-36, 36,71	Varroa grinja 94	Zviježđa, područja 9
Tlo. ozelenjavanje 56	Velika subota 70	Zviježđe 9, 12-13
Tlo. razrahljivanje 71	Veliki petak 70	Zviježđe Zodijaka 11
Tlo, struktura 54	Voće (sa stabala) 116-120	Začinsko i ljekovito bilje, berba 28
Tlo. toplina 36	Voće 112	Žele 31
Toplina 11, 15	Voće za skladištenje 120, 31	Žitarice 19, 112
Trava 19. 101, 101-105,	Voće za sušenje	
Trigon 12	Voće, berba 28, 29. 120	
Trigon cvijeta 1	Voće. jagodičasto 116-120	
Trigon korijena 1	Voćka 82	
Trigon lista 1	Vodali, 15	
	Voda od valerijane 69	
	Voda, kakvoća 67-68	

Opaska urednice

Navršilo se upravo 10 godina od prvog izdanja ove knjige. Potražnja i potreba se javljala cijelo vrijeme otkako je prvo izdanje prodano u vrlo kratkom vremenu. Zahvaljujući napretku tehnologije odlučila sam se za ovo skenirano izdanje, jer su u tiskari zagubljeni materijali za reprint. Nadam se da eventualno neznatno odstupanje od uobičajene tiskarske kvalitete neće nimalo umanjiti praktičnu vrijednost i primjenjivost ovog priručnika u vašim vrtovima i na poljima.

Zagreb, 09.04.2009.

Zlata Nanić

Priručnici za zdravo življenje

Priručnici za zdraviju prehranu i zdravije življenje nastali su kroz praksu u kuhinji na imanju «Zrno» i pomogli autorici Zlati Nanić da riješi mnoge zdravstvene tegobe. Danas u zreloj dobi ima više energije i bolji imunitet nego prije trideset godina. osim recepata koji su pogodni za poboljšanje raznih zdravstvenih tegoba, tu su i gurmanska jela naše tradicijske prehrane, ali na zdraviji način. U *Prirodnoj zimnici* su recepti za čuvanje namirnica tijekom zime u preradevinama bez konzervansa, a u *Kolačima za zdravlje* su slastice koje mogu jesti i osobe narušenog zdravlja. Kratko rečeno, u ovim priručnicima nalaze se recepti koji mogu pomoći bolesnima da poboljšaju svoje zdravlje, a zdravima da ga sačuvaju.

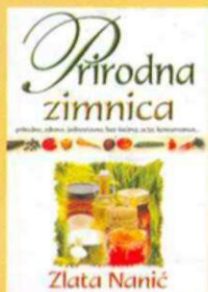

Jela od ljekovitog bilja

Ovaj praktični priručnik o prirodnoj prehrani opisuje ljekovita i hranidbena svojstva pojedinih više ili manje poznatih biljaka: sve žitarice, azuki, soju i crnu soju, čičak, daikon, maslačak... Tu su i recepti za kruh naših baka, seitan i tofu te brojni specijaliteti imanja «Zrno».

Iz recenzije Jadranke Boban Peić: «Priprema namirnica prilagođena je našoj tradiciji i načinima prehrane, pa nas knjiga vraća našim korijenima, «bakinoj kuhinji». Posebnost ove knjige je u činjenici što autorica sama uzgaja sve navedene biljke, prati sve faze njihova razvoja, pa je poznavanjem osobina uzgajanih biljaka stekla golemu prednost u cjelovitom pristupu te kreiranju recepata i samoj pripremi hrane. Zato je knjiga uvjerljiva.»

(104 stranice, meki uvez, 21 x 15 cm, cijena: 80 kn + troškovi slanja)

Prirodna zimnica (drugo prošireno izdanje)

Prirodno, jednostavno, bez šećera, bez konzervansa... Svi recepti su nastali vlastitim istraživanjem i pokusima na imanju «Zrno» i već su višekratno provjereni u praksi.

(84 stranice, meki uvez, 21 x 15 cm, cijena: 80 kn + troškovi slanja)

Dodatak: Video kazeta «Prirodna zimnica» na kojoj je demonstrirano 11 recepata iz knjige i prikazano imanje «Zrno»

(VHS, 54 min, cijena: 100 kn. Kazeta i knjiga zajedno: 150 kn + troškovi slanja)

Kolači za zdravlje bez jaja, šećera, mlijeka, čokolade...

Suautorica u ovoj knjizi je Mirjana neduhal, svestrana suradnica Zlate Nanić čije kreacije kolača i torti se nalaze na fotografijama u knjizi. 113 recepata. 30 fotografija u boji.

(108 stranica, meki uvez, 21 x 15 cm, cijena: 100 kn + troškovi slanja)

Naša tradicijska jela na zdraviji način

(68 stranica, meki uvez, 21 x 15 cm, cijena 70 kn + troškovi slanja)

**Komplet sve četiri knjige 300,00 kn + troškovi slanja
a sa kasetom 350,00 kn + troškovi slanja**

Zlata Nanić 091 2728 173
zlata.nanic@zg.t-com.hr

Uzgoj sjemena na primjeru graha

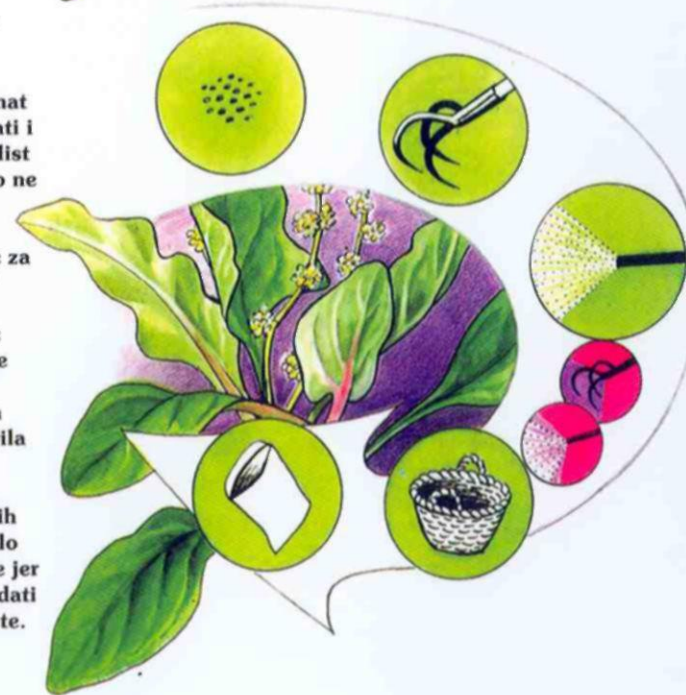
Želimo li uzgajati sjemenski grah, treba za sjetvu, okopavanje, njegu i berbu birati dane za plod i za plod/sjeme.

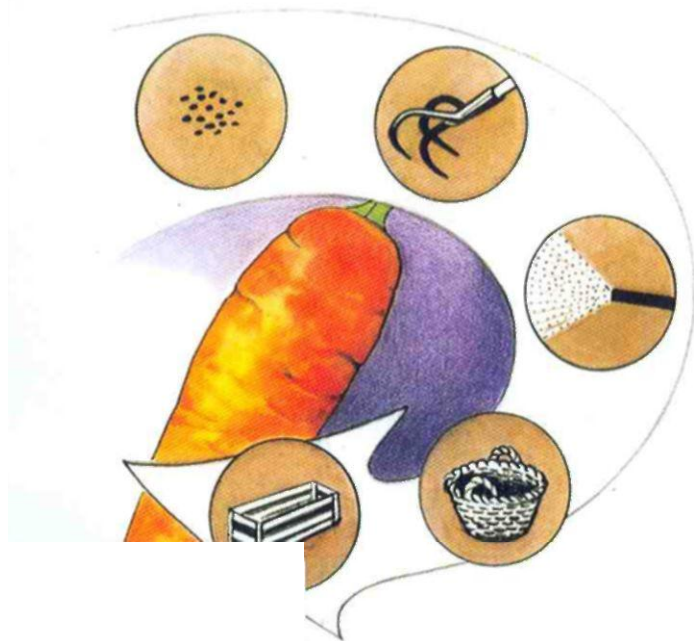

Uzgoj sjemena na primjeru špinata

Kao biljku lista, špinat ćemo sijati, okopavati i njegovati u dane za list tako dugo dok dobro ne razvije lišće. Zatim okopavanje i njegu premještamo u dane za plod i dane za plod/sjeme, što će biljci omogućiti da razvije snažno sjeme. Sjeme sakupljamo u dane za list kako bi biljka sljedeće godine razvila bujno lišće.

Važno: sjeme ćemo sabirati samo od onih biljaka koja su se vrlo dobro i lijepo razvile jer će nam samo takve dati sjeme visoke kvalitete.

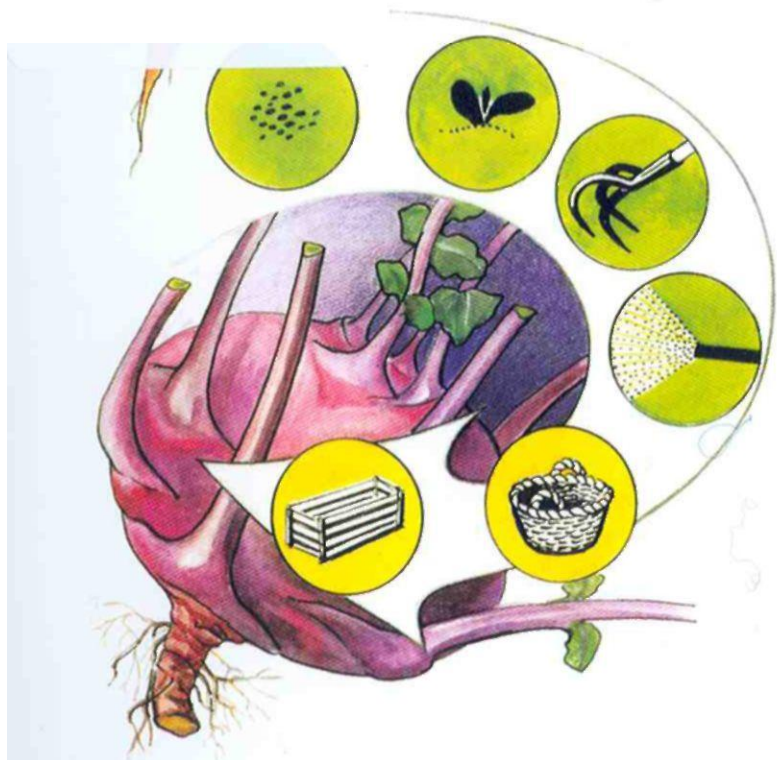

Uzgoj biljaka korijena na primjeru mrkve

Za biljke korijena ćemo, u pravilu, za sjetvu, presađivanje, okopavanje i njegu, kao i za berbu i konzerviranje birati dane za korijen. Iznimke su u knjizi opisane posebno.

- dani za list
- dani za plod
- dani za korijen
- dani za cvijet
- dani za plod/sjeme

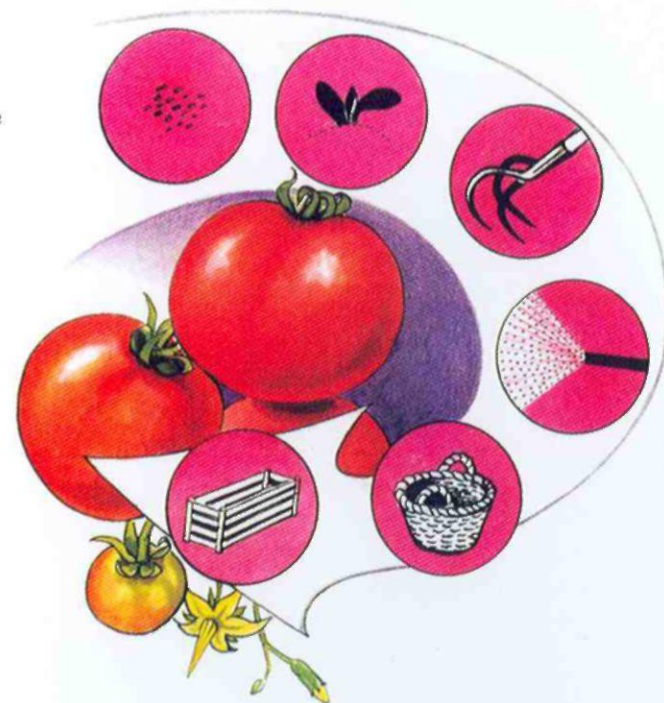
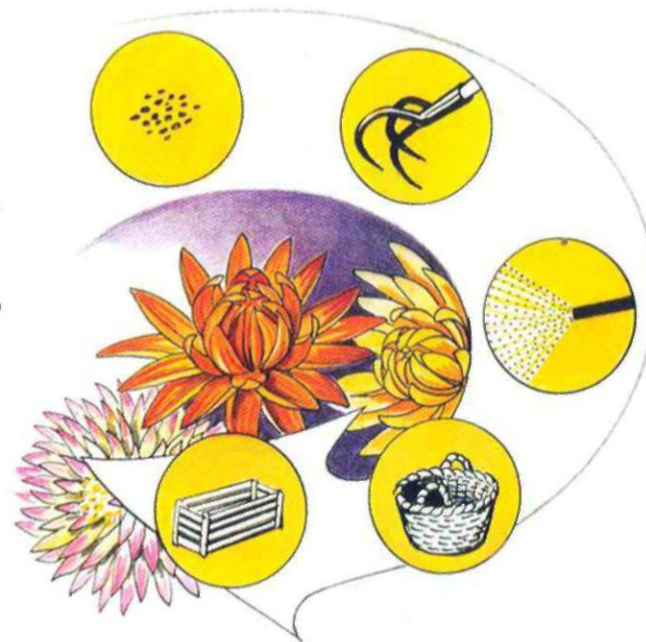
Uzgoj biljaka lista na primjeru korabice

Lisnate biljke se, u pravilu siju, presađuju, okopavaju i njeguju u dane za list. No, za skladištenje se beru u dane za cvijet.

Uzgoj biljaka cvijeta na primjeru suhog cvijeća

U pravilu, biljke cvijeta sijemo, sadimo, presađujemo, okopavamo, njegujemo i beremo u dane za cvijet. Suho cvijeće zadržava svoj sjaj i boju dugo samo ako smo ga pobrali u dane za cvijet.

- sjetva
- sadenje
- okopavanje
- njega
- berba
- skladištenje

Uzgoj biljaka ploda na primjeru rajčice

Biljke ploda, u pravilu, sijemo, sadimo, okopavamo, njegujemo, beremo i skladištimo u dane za plod. Rajčice je najbolje sijati u dane za plod, kad Sunce stoji ispred zvijezda Vodnjaka.